

Datum 25 augustus 2021

Onderwerp Deelbesluit 2 - Wob Uiterwaarden

Behandeld door

Ons kenmerk Z21-2816 / D21-34273

Uw kenmerk -

Bijlagen 1

Geachte

Op 7 april 2021 heeft u een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) ingediend, waarin u vraagt om alle documenten die betrekking hebben op:

1. De met de winnende inschrijver(s) gesloten overeenkomst met Staatsbosbeheer en Staatsbosbeheer namens Rijkswaterstaat o.a. tot het leveren van diensten zijnde het (laten) begrazen van alle hectares, alle gronden, binnen dat perceel. Met betrekking tot dit punt verwijst u naar het nieuwsartikel wat is gepubliceerd via: http://www.aanbestedingsnieuws.nl/b_egrazing-procesnatuur-rivierenland-staatsbosbeheer-rijkswaterstaat/. Dit heeft betrekking tot het perceel de Uiterwaarden;
2. Een opgave in welke Uiterwaarden – en in welke mate – verhoogde concentraties dioxines en PCB zijn aangetroffen in het vlees van vee dat meerjarig in deze Uiterwaarden heeft geleefd;
3. Als dit eigen vee was van de eigenaren van de natuurterreinen een opgave van het aantal dieren dat na constatering van de vervuiling voor menselijke consumptie, petfood of destructie is aangeboden;
4. De onderzoeksrapporten waaronder tenminste doch niet uitsluitend de mate van vervuiling blijkt, sectorrapporten, adviezen GD – NVWA hieromtrent;
5. De informatie, die de inschrijvers voorafgaand aan de formele inschrijving is verstrekt en correspondentie met de inschrijvers;
6. De informatie, die de inschrijvers na de formele inschrijving is verstrekt en correspondentie met de inschrijvers.

Bij brief van 13 april 2021 is de ontvangst van uw brief bevestigd. Per brief d.d. 30 april 2021 heb ik de beslissing op uw Wob-verzoek op grond van het bepaalde in artikel 6 lid 2 van de Wob met vier weken verdaagd, omdat met het verzamelen van de door u gevraagde informatie meer tijd is gemoeid.

Per brief d.d. 10 augustus 2021 heeft u deelbesluit 1 ontvangen die betrekking had op de punten 2 t/m 4. In deze brief treft u deelbesluit 2, het laatste besluit, ten aanzien van de punten 1, 5 en 6.

Op 2 augustus 2021 heb ik om zienswijze op de openbaarmaking van de documenten gevraagd aan de belanghebbende. De belanghebbende heeft hier geen gebruik van gemaakt.

1. Uw Wob-verzoek

Het tijdstip van indiening van uw verzoek is bepalend voor de reikwijdte van uw verzoek. Een Wob-verzoek kan nooit betrekking hebben op na dat verzoek vervaardigde documenten.¹ Dit betekent dat documenten vervaardigd na 7 april 2021, niet zijn meegenomen bij de behandeling van uw Wob-verzoek.

Bij dit deelbesluit ontvangt u de documentatie die betrekking heeft op de door u gevraagde punten 1, 5 en 6.

2. Resultaten onderzoek

Ik heb uitgebreid onderzoek uitgevoerd of Staatsbosbeheer beschikt over de documenten waarop uw informatieverzoek betrekking heeft. Ik heb hiervoor de systemen en de betrokken collega's geraadpleegd.

Ik heb 15 documenten aangetroffen.

Ten aanzien van punt 1 heb ik geen documenten aangetroffen. Dit heeft er mee te maken dat de aanbestedingsprocedure nog loopt. Er is daardoor nog geen overeenkomst gesloten.

2.1. Reeds openbaar

Bijlage 5 behorend bij document 6 en bijlage 1 behorend bij document 9 zijn reeds openbaar en voor eenieder beschikbaar. De Wob is niet van toepassing op reeds openbare documenten. De vindplaats van deze documenten staan vermeld in het bijlageoverzicht bij de documenten.

3. Overwegingen

3.1. Bedrijfs- en fabricagegegevens

Het verstrekken van bedrijfs- en fabricagegegevens blijft op basis van art. 10 lid 2 sub c Wob achterwege, voor zover deze gegevens door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Op grond van vaste rechtspraak gaat het om gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces, dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. In dit geval is er in document negen bij bepaalde onderdelen sprake van bedrijfs- en fabricagegegevens, waardoor openbaarmaking hiervan achterwege blijft.

3.2. Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

De documenten die betrekking hebben op uw verzoek, bevatten persoonsgegevens. Verstrekking van persoonsgegevens blijft op grond van artikel 10, lid 2 aanhef en sub e Wob achterwege wanneer het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. In de documenten staan namen, e-mailadressen, telefoonnummers etc. Van openbaarmaking van persoonsgegevens zoals namen, handtekeningen, telefoonnummers en e-mailadressen wordt in lijn met vaste rechtspraak in beginsel afgezien.² Namen van personen die uit hoofde van hun functie in openbaarheid treden, worden wel openbaar gemaakt.

¹ ECLI:NL:RVS:2015:623

² ECLI:NL:RVS:2018:321

3.3. Aanbestedingswet

Document 13 bevatten (financiële) gegevens over de aanbestedingsprocedure die door de ondernemer als vertrouwelijk is medegedeeld. De Aanbestedingswet (Aw) kent in artikel 2.57 een bijzondere openbaarmakingsregeling, die voorrang heeft op de algemene openbaarmakingsregeling in de Wob.³ Op basis van dit artikel maakt de aanbestedende dienst geen informatie openbaar die hem door een ondernemer als vertrouwelijk is medegedeeld, of wanneer deze informatie gebruikt kan worden om de mededinging te vervalsen. Document 13 wordt bij de afronding van de aanbestedingsprocedure gepubliceerd op <https://www.commissievanaanbestedingsexperts.nl/>.

4. Besluit

De door u gevraagde zaken vallen onder de reikwijdte van de Wob. Ik heb besloten tegemoet te komen aan uw verzoek en de documenten (deels) openbaar te maken. In de bijlage bij dit besluit treft u 14 documenten en een overzicht, aan. Voor de overzichtelijkheid heb ik de bijlagen genummerd, de nummers op de bijlagen corresponderen met de nummers op het overzicht van de bijlagen.

Ik heb de in de bijgevoegde stukken vermelde gegevens (deels) onleesbaar gemaakt. Voor de motivering verwijs ik u naar de overwegingen. Per onleesbaar gemaakt onderdeel is zichtbaar op welke grond de informatie niet openbaar wordt gemaakt.

5. Rechtsmiddelen

Indien u het met dit besluit niet eens bent, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit schriftelijk bezwaar maken. Ook een andere belanghebbende kan tegen dit besluit bezwaar maken. Het bezwaarschrift kan worden gezonden aan de Directeur Staatsbosbeheer, Postbus 2, 3800 AA Amersfoort. U wordt verzocht een afschrift van dit besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

Een bezwaarschrift moet zijn ondertekend en bevat tenminste :

- Naam en adres van indiener;
- Dagtekening;
- Omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- De gronden waarop het bezwaar rust.

Het niet voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaarschrift.

Een afschrift van dit besluit zend ik aan belanghebbende.

Als u nog vragen hebt dan kunt u contact opnemen met [REDACTED] van Afdeling Juridische Zaken via [REDACTED]

³ ECLI:NL:RVS:2013:88

Met vriendelijke groet,
de directeur Staatsbosbeheer, namens deze,

drs. B.A. Revis
directeur Terreinbeheer & Ontwikkeling

Doc. nummer	Documentnaam + Bijlagen	Datum	Document (deels) verstrekt?
1.	Presentatie: Aanbesteding Natuurlijke Begrazing	12 maart 2020	Ja, deels
2.	Presentatie: Het bevordering van natuurlijke processen in de terreinen van Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer in Rivierenland	Maart 2020	Ja, deels
3.	Brief: Informatieochtend over aanbesteding jaarrondbegrazing van natuurgebieden langs de Waal	12 maart 2020	Ja, deels
4.	Brief: Email naar bezoekers informatieochtend 12 maart 2020 en andere belangstellenden	27 april 2020	Ja, deels
5.	Voor aankondiging aanbestedende dienst	23 oktober 2020	Ja, deels
6.	Aankondiging van een opdracht <ul style="list-style-type: none"> - Bijlage 1: Selectieleidraad Europese niet-openbare aanbesteding – Begrazing procesnatuur Rivierenland - Bijlage 2: Bijlagen A t/m E - Bijlage 3: Kaarten percelen 1 t/m 7 - Bijlage 4: Bijlage F Principe Akkoordverklaring - Bijlage 5: Bijlage G, Uniformeel aanbestedingsdocument 	16 november 2020	Bijlage 5 is een algemeen aanbestedingsdocument en reeds openbaar via: https://www.pianoo.nl/nl/regelgeving/uniform-europees-aanbestedingsdocument/interactieve-pdf-uea
7.	Eerste Nota van Inlichtingen	27 november 2020	Ja, deels
8.	Rectificatie: Kennisgeving van veranderingen of aanvullende informatie	17 december 2020	Ja, deels
9.	E-mail correspondentie: Klacht overname kudde <ul style="list-style-type: none"> - Bijlage 1: 130307 – Klachtenafhandeling definitief 	28 december 2020	Bijlage 1 is reeds openbaar en voor eenieder beschikbaar via: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/regelingen/2013/03/07/klachtafhandeling-bij-aanbesteden
10.	Rectificatie: Kennisgeving van veranderingen of aanvullende informatie	21 januari 2021	Ja, deels
11.	Tweede Nota van Inlichtingen	22 januari 2021	Ja, deels
12.	Uitkomst onderzoek klachtenmeldpunt inzake klacht Europese aanbesteding Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat	26 januari 2021	Ja, deels
13.	Commissie van Aanbestedingsexperts – Advies 616	26 februari 2021	Nee – Art. 2.57 Aanbestedingswet
14.	Resultaat van beoordeling aanmeldingen	24 maart 2021	Dit bericht is verzonden naar de ondernemingen die zich hebben aangemeld voor de aanbestedingsprocedure.
15.	Resultaat van beoordeling aanmeldingen	24 maart 2021	Dit bericht is verzonden naar de ondernemingen die zijn

			afgewezen na de aanmeldingsronde.
--	--	--	--------------------------------------

Aanbesteding Natuurlijke Begrazing

Elst, 12 maart 2020

Programma

10:00 Opening

10.2.e. Wob [redacted], gebiedsmanager

Pacht en ingebruiksrecht

10.2.e. Wob [redacted] adviseur agrarische zaken

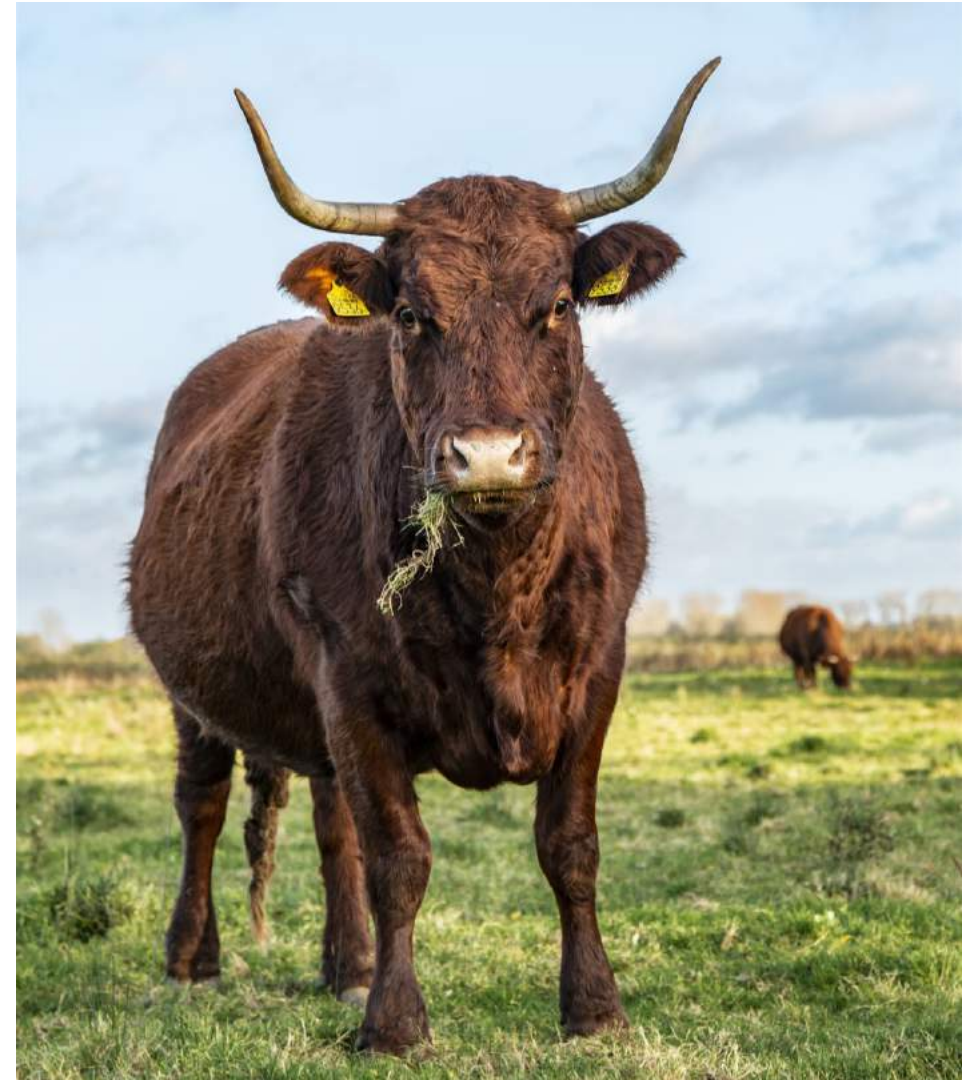
Aanbestedingsprocedure

10.2.e. Wob [redacted], inkoopdeskundige

Natuurlijke begrazing

10.2.e. Wob [redacted] boswachter

12:30 Afsluiting

Pacht bij Staatsbosbeheer

10.2.e. Wob

adviseur agrarische zaken

Relatie pacht en inkoop

Beheer door derden

- Agrarische ondernemers
- Niet agrarische ondernemers

Wat is pacht

- Grondgebruik tbv landbouweconomische bedrijfsvoering
- Door een agrarische onderneming
- Tegen een tegenprestatie:
 - pachtsom
 - inspanning/ verplichtingen

Type overeenkomst: pachtovereenkomst

Beheer in het kader van de pacht

- Slootonderhoud
- Onderhoud grasland
- Schouw tbv pachtperceel
- Verzorging vee:
 - Gezondheid
 - Drinkwater
 - Aan en afvoer

Overig beheer

(buiten het kader van de pacht)

bv:

- Snoeiwerk beplantingen
- Schouw buiten de pachtpercelen
- Werk tbv recreatie
- Informatie publiek/ Uitvoeren excursies

type overeenkomst: inkoop/ opdracht

Combinatie pacht en inkoop:

Twee overeenkomsten:

Pacht:

- pachtovereenkomst met de eindgebruiker

Inkoop:

- Inkoop/ opdracht aan de hoofdaannemer

Opdracht uitvoering beheer inkoopovereenkomst

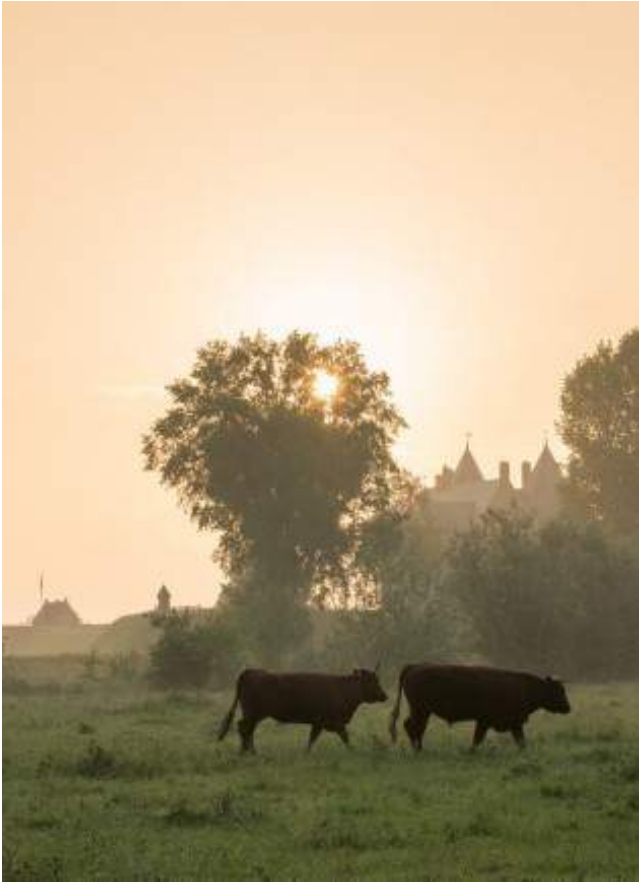
Werkzaamheden
buiten kader van
pacht:

Inkoopovereenkomst
Hoofdaannemer/
onderaannemer

Werkzaamheden in
kader van pacht:

Pachtovereenkomst
Staatsbosbeheer/
eindgebruiker

Vragen?

*Het bevorderen van natuurlijke processen in de
terreinen van Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer
in Rivierenland*

Natuurlijke begrazing
langs De Waal en het
Pannerdens kanaal

Maart 2020

Uitbesteden en aanbesteden

- ✓ Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat zijn overheidsorganisaties die zich houden aan de wet.
- ✓ Wet- en regelgeving Europees en Nationaal
- ✓ Aanbestedingswet 2012 (2016) en Inkoopbeleid 2016
- ✓ Inkoopprocessen ISO-gecertificeerd 9001 en 14001 (2018)

Basis aanbestedingswet

PrONTI principe

- ✓ Proportionaliteit
- ✓ Objectiviteit
- ✓ Non-discriminatie
- ✓ Transparantie
- ✓ Integriteit

Basis aanbesteden 1

- ✓ Projecten en opdrachten worden t.a.v. de Aanbestedingswet beoordeeld als één geheel
- ✓ Het totaal van alle kosten (bruto) van een project of opdracht wordt in de Ab-wet getoetst aan de drempelbedragen
- ✓ Het bruto-totaal van alle kosten wordt gevonden door alle kosten van alle onderdelen van alle jaren bij elkaar op te tellen

Basis aanbesteden 2

- ✓ Begrazingen zijn diensten
- ✓ De financiële drempel voor diensten bedraagt € 214.000,-- exclusief BTW
- ✓ Ieder project of opdracht met een waarde die over deze drempel heen gaat wordt Europees aanbesteed

Natuurlijke begrazing 1 Kavels

- ✓ Meerdere kavels (7), zodat er geen monopolie ontstaat
- ✓ Zeven kavels: ook kleinere bedrijven maken een kans en maatwerk per kavel wordt mogelijk, meer efficiëncy
- ✓ Kavels zijn ingedeeld naar ligging boven en onder de rivier i.v.m. bereikbaarheid
- ✓ Een kavel bestaat uit gronden in eigendom van Rijkswaterstaat en van Staatsbosbeheer
- ✓ Het onderhoud van 'harde' elementen zoals kribben, stortsteen etc., valt buiten de opdracht.

Natuurlijke begrazing Kavelen

Beheerdieren aanwezig

1 Stadswaard tot en met Millingerwaard	ja
2 Munnikenland	ja
3 Veer Lent - Oosterhoutse waard	ja
4 Bemmelse-, Gendtse- en Klompenwaard	ja/deels
5 Beuningen tm Afferdense- en Deestse waard	deels
6 Groene rivier en Loowaard	deels
7 Heesselt	deels, nl paarden

Natuurlijke begrazingen 2

- ✓ Aanbesteden in twee stappen:
- ✓ -I- Proces van kennismaking, marktverkenning en selectie waaruit maximaal de 15 meest-geschikte partijen overblijven; voorjaar 2020
- ✓ -II- (echte) Inschrijving op de 7 kavels; zomer 2020

Natuurlijke begrazingen 3

- ✓ -I- Proces kennismaking, selectieproces:
 - Opgeven, inschrijven, met referenties, ervaring, opleiding en kennis, indien nodig beschikbare eigen dieren en kuddes, bedrijfsvoering, etc. etc.

Natuurlijke begrazingen 4

- ✓ -II- Proces inschrijving, inschrijvingsproces op 7 kavel:
 - Inschrijven met 'harde' toezeggingen en afspraken t.a.v. beschikbare dieren en/of diensten, bedrijfsvoering, kosten en opbrengsten, etc. etc.

Natuurlijke begrazingen 5

- Kuddebeheer
- Beheer van rasters, veeroosters, klaphekken etc
- Veterinaire zaken
- Landbouwregistratie
- Hoogwater en andere calamiteiten
- Voorlichting en gastheer

Overige werkzaamheden zoals het maaien van grove vegetaties aan de oevers van de rivier, snoeien en afzetten van bomen en struiken, etc. etc. worden apart aanbesteed.

Vragen?

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Geachte heer/mevrouw,

Onderwerp: informatieochtend over aanbesteding jaarrondbegrazing van natuurgebieden langs de Waal

Langs de Waal liggen grote natuurgebieden binnen het Gelders natuurnetwerk die jaarrond worden begraasd door paarden en runderen. In een aantal andere natuurgebieden gaan Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat dit jaar een start maken met jaarrondbegrazing. In specifiek deze gebieden wordt begrazing gezien als belangrijk onderdeel van de natuur en het beheer. De begrazing is goed voor de variatie in de natuur en noodzakelijk voor het laag houden van begroeiing ten behoeve van hoogwaterveiligheid. Daarnaast wordt de aanwezigheid van de grazers in het landschap door veel bezoekers gewaardeerd. De begrazing gebeurt met dieren die zichzelf jaarrond buiten redden, hun eigen voedsel zoeken en afstand houden tot mensen. Tegelijk is er zorgplicht voor het welzijn van deze gehouden dieren.

Via een aanbesteding zijn we gezamenlijk op zoek naar uitvoerders van het begrazings- en kuddebeheer, die dit op een verantwoordelijke en vakkundige wijze voor ons kunnen uitvoeren. De jaarrondbegrazing wordt in verschillende kavels aanbesteed. Het gaat om gebieden van Staatsbosbeheer én om gebieden waar Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat gezamenlijk eigendom hebben. Hierbij zijn er gebieden waar we starten én om gebieden waar we begrazing continueren. Aanvullend mechanisch beheer zoals het verwijderen van begroeiing zit niet in deze aanbesteding. Deze wordt apart maar wel gelijktijdig aanbesteed.

Grote grazers zijn anders dan gewoon vee. Deze beheerdieren moeten voldoen aan strenge eisen, zoals bijvoorbeeld: jaarrond buiten kunnen lopen en eten in bos, ruigte en natte omstandigheden; gezond en sterk zijn; zelfredzaam zijn; dieren worden niet ontwormd en toch gezond blijven. Kortom deze dieren vervangen de plaats van het oerrund en het oerpaard die vroeger in West-Europa in de natuur leefden. Daarnaast moeten de dieren in sociale kuddes leven. Deze bestaan uit ongeveer 50% mannelijke en 50% vrouwelijke dieren en uit jonge én oude dieren.

De hedendaagse melkvee- en vleesveerassen voldoen onvoldoende aan de eisen en komen niet in aanmerking voor jaarrondbegrazing. Deze veerassen komen wel in aanmerking voor begrazing van kruiden- en faunarijke grasland. Deze aanbesteding gaat echter alleen over gebieden met jaarrondbegrazing in procesnatuur.

Over deze begrazing en de aanbesteding willen wij u graag op hoofdlijnen informeren. Daarom organiseren wij een informatiemoment waarvoor wij u willen uitnodigen. Deze ochtend vindt plaats op 12 maart 2020 in Elst om 10.00 en duurt tot 12.30. Er is maximaal plaats voor 65 personen.

Als relatie van Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat ontvangt u deze uitnodiging. Mocht u echter geen affiniteit hebben met jaarrondbegrazing, dan kunt u deze uitnodiging naast u neerleggen.

Voor vragen kunt u contact opnemen met 10.2.e. Wob, telefoon 10.2.e. Wob

U dient zich aan te melden via 10.2.e. Wob@staatsbosbeheer.nl onder vermelding van aantal personen, naam en adres.

Vriendelijke groet,

Namens Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat,

10.2.e. Wob

Gebiedsmanager Rivierengebied

Aanbesteding Natuurlijke Begrazing

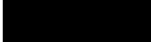
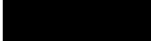
Uitleg op hoofdlijnen

Donderdag 12 maart 2020
Droom! De Aam
Nieuwe Aamsestraat 32
6662 ND Elst

Programma

9.30	Zaal open
10.00	Opening
12.30	Afsluiting

Opening
Pacht en ingebruiksrecht
Aanbestingsprocedure
Natuurlijke begrazing

Dhr. 10.2.e. Wob
Dhr.
Dhr.
Dhr.

Gebiedsmanager
Adviseur agrarische zaken
Inkoopdeskundige
Boswachter

Email naar bezoekers informatieochtend 12 maart 2020 en andere belangstellenden.

Onderwerp : Datum aanbesteding jaarrondbegrazing gewijzigd

Datum : 27 april 2020

Geachte heer/mevrouw,

Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat beheren beide natuurterreinen langs de Waal en het Pannerdens kanaal in Gelderland. Een deel van deze natuurterreinen bestaat uit procesnatuur. Procesnatuur is grootschalige natuur waar natuurlijke processen, indien mogelijk, hun eigen gang kunnen gaan. Begrazing door half-wilde runderen en paarden die jaarrond in het terrein blijven, vervult een sleutelrol in dit type natuur. De begrazing is goed voor de variatie in de natuur en het vertraagt de begroeiing in de stroombaan van de rivier. Daarnaast wordt de aanwezigheid van de grazers in het landschap door veel bezoekers gewaardeerd. De begrazing gebeurt met dieren die zichzelf buiten redden, hun eigen voedsel zoeken en afstand houden tot mensen. Tegelijk is er zorgplicht voor het welzijn van deze gehouden dieren.

Via een aanbesteding zijn Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat op zoek naar uitvoerders van het begrazings- en kuddebeheer die dit op een verantwoordelijke en vakkundige voor ons kunnen uitvoeren. De jaarrondbegrazing wordt in 7 natuurgebieden (kavels) aanbesteed. Het gaat om gebieden van Staatsbosbeheer, én om gebieden waar we samen zitten. Het gaat om gebieden waar we starten én om gebieden waar we begrazing continueren.

Op 12 maart is er een informatieochtend geweest in Elst met uitleg en de mogelijkheid om vragen te stellen over de aanbesteding. U was hier toen bij aanwezig, of u heeft aangegeven dat u interesse heeft in deze aanbesteding.

De aanbesteding is opgedeeld in twee fasen:

1. Selectiefase
2. Inschrijvingsfase

De planning was om begin april 2020 de selectiefase op Tendersnet te publiceren. Door niet voorziene omstandigheden, is dit helaas niet gelukt. De nieuwe planning is om begin juni de selectiefase te publiceren op Tendersnet.

De gebieden waar het om gaat in de aanbesteding zijn bijna allemaal opengesteld voor mensen. In de terreinen die vrij toegankelijk zijn, bent u van harte welkom om deze te bezichtigen.

Voor vragen kunt u contact opnemen met de heer **10.2.e. Wob**, per mail op het adres **10.2.e. Wob** [@staatsbosbeheer.nl](mailto:10.2.e. Wob@staatsbosbeheer.nl), of telefonisch op nummer **10.2.e. Wob**.

Namens Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer,

De heer **10.2.e. Wob**

VOORAANKONDIGING

Diensten

Richtlijn 2014/24/EU

Deze aankondiging dient enkel als vooraankondiging

AFDELING I: AANBESTEDENDE DIENST

I.1) NAAM EN ADRESSEN

Officiële benaming:

Staatsbosbeheer

Nationale identificatie:

10.2.e. Wob

Postadres:

Smallepad 5

Plaats:

Amersfoort

NUTS-code:

NL

Postcode:

3811 MG

Land:

NL

Contactpersoon:

10.2.e. Wob

Telefoon:

+31 10.2.e. Wob

E-mail:

sbbinkoop@staatsbosbeheer.nl

Fax:

-

Internetadres(sen)

Hoofdadres:

<http://www.staatsbosbeheer.nl>

Adres van het kopersprofiel:

-

I.2) GEZAMENLIJKE AANBESTEDING

-

I.3) COMMUNICATIE

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen op

het hierboven vermelde adres

I.4) SOORT AANBESTEDENDE DIENST

Publiekrechtelijke instelling

I.5) HOOFDACTIVITEIT

Andere activiteit: Natuurbeheer

AFDELING II: VOORWERP

II.1) OMVANG VAN DE AANBESTEDING

II.1.1) Benaming

Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat

Referentienummer: -

II.1.2) CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.1.3) Type opdracht

Diensten

II.1.4) Korte beschrijving

Staatsbosbeheer is voornemens naar alle waarschijnlijkheid zeven overeenkomsten meerjarig af te sluiten met betrekking tot de invulling van natuurlijke begrazing in Gelderland.

Deze zeven natuurterreinen zijn grotendeels in eigendom van Staatsbosbeheer en deels in eigendom van Rijkswaterstaat. Mede namens Rijkswaterstaat besteedt Staatsbosbeheer de begrazingsopdrachten aan en voert Staatsbosbeheer naderhand de directie over de uitvoering van de opdrachten. De overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

Deze aankondiging dient als vooraankondiging. Insteek is dat de selectieleidraad in het vierde kwartaal van 2020 gepubliceerd wordt.

Let op:

U kunt in TenderNed alleen inloggen via e-Herkenning. Zonder e-Herkenning kunt u niet deelnemen aan deze aanbesteding. Schaf daarom tijdig een geschikt e-Herkenningsmiddel aan.

II.1.5) Geraamde totale waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.1.6) Inlichtingen over percelen

Verdeling in percelen: ja

23/10/2020

I. II. IV. VI.

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 1-7

Perceel nr.: 1

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang wordt in de selectieleidraad nader toegelicht.

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 1-7

Perceel nr.: 2

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

23/10/2020

[I. II. IV. VI.](#)

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang wordt in de selectieleidraad nader toegelicht.

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

II.3) VERMOEDELIJKE DATUM VAN DE BEKENDMAKING VAN DE AANKONDIGING VAN EEN OPDRACHT

16/11/2020

AFDELING IV: PROCEDURE

IV.1) BESCHRIJVING

IV.1.8) Inlichtingen over de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (GPA)

De opdracht valt onder de GPA: ja

23/10/2020

I. II. IV. VI.

AFDELING VI: AANVULLENDE INLICHTINGEN

VI.3) NADERE INLICHTINGEN

-

VI.5) DATUM VAN VERZENDING VAN DEZE AANKONDIGING

23/10/2020

AANKONDIGING VAN EEN OPDRACHT

Diensten

Richtlijn 2014/24/EU

AFDELING I: AANBESTEDENDE DIENST

I.1) NAAM EN ADRESSEN

Officiële benaming:

Staatsbosbeheer

Nationale identificatie:

10.2.e. Wob

Postadres:

Smallepad 5

Plaats:

Amersfoort

NUTS-code:

NL

Postcode:

3811 MG

Land:

NL

Contactpersoon:

10.2.e. Wob

Telefoon:

+31 **10.2.e. Wob**

E-mail:

sbbinkoop@staatsbosbeheer.nl

Fax:

-

Internetadres(sen)

Hoofdadres:

<http://www.staatsbosbeheer.nl>

Adres van het kopersprofiel:

-

I.2) GEZAMENLIJKE AANBESTEDING

-

I.3) COMMUNICATIE

De aanbestedingsstukken zijn rechtstreeks, volledig, onbeperkt en gratis beschikbaar op:

16/11/2020

I. II. III. IV. VI.

<https://www.tenderned.nl/tenderned-web/aankondiging/detail/publicatie/akid/8d12606b02b8f333c9d78d3c57302e41>

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen op

het hierboven vermelde adres

Inschrijvingen of aanvragen tot deelneming moeten worden ingediend

via elektronische weg op:

<https://www.tenderned.nl/tenderned-web/aankondiging/detail/publicatie/akid/8d12606b02b8f333c9d78d3c57302e41>

het hierboven vermelde adres

I.4) SOORT AANBESTEDENDE DIENST

Publiekrechtelijke instelling

I.5) HOOFDACTIVITEIT

Andere activiteit: Natuurbeheer

AFDELING II: VOORWERP

II.1) OMVANG VAN DE AANBESTEDING

II.1.1) Benaming

Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat

Referentienummer: -

II.1.2) CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.1.3) Type opdracht

Diensten

II.1.4) Korte beschrijving

Staatsbosbeheer is voornemens naar zeven overeenkomsten meerjarig af te sluiten met betrekking tot de invulling van natuurlijke begrazing in Gelderland. Deze zeven natuurterreinen zijn grotendeels in eigendom van Staatsbosbeheer en deels in eigendom van Rijkswaterstaat. Mede namens Rijkswaterstaat besteedt Staatsbosbeheer de begrazingsopdrachten aan en voert Staatsbosbeheer naderhand de directie over de uitvoering van de opdrachten. De overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

II.1.5) Geraamde totale waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.1.6) Inlichtingen over percelen

Verdeling in percelen: ja

Inschrijvingen mogen worden ingediend voor: alle percelen

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 1 Munnikenland

Perceel nr.: 1

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang wordt in de selectieleidraad nader toegelicht.

II.2.5) Gunningscriteria

De onderstaande criteria

Kostencriterium

Naam: EMVI

Weging: 100

II.2.6) Geraamde waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.2.7) Looptijd van de opdracht, de raamovereenkomst of het dynamische aankoopstelsel

Looptijd in maanden: 48

Deze opdracht kan worden verlengd: ja

Beschrijving van verlengingen:
twee keer drie jaar.

II.2.9) Inlichtingen over de beperkingen op het aantal gegadigden dat wordt uitgenodigd

-

II.2.10) Inlichtingen over varianten

Varianten worden geaccepteerd: neen

II.2.11) Inlichtingen over opties

Opties: ja

Beschrijving van opties:

Deze overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

II.2.12) Inlichtingen over elektronische catalogi

-

II.2.13) Inlichtingen over middelen van de Europese Unie

De aanbesteding houdt verband met een project en/of een programma dat met middelen van de EU wordt gefinancierd: neen

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 2 Heesselt

Perceel nr.: 2

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang wordt in de selectieleidraad nader toegelicht.

II.2.5) Gunningscriteria

De onderstaande criteria

Kostencriterium

Naam: EMVI

Weging: 100

II.2.6) Geraamde waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.2.7) Looptijd van de opdracht, de raamovereenkomst of het dynamische aankoopstelsel

Looptijd in maanden: 48

Deze opdracht kan worden verlengd: ja

Beschrijving van verlengingen:

twee keer drie jaar.

II.2.9) Inlichtingen over de beperkingen op het aantal gegadigden dat wordt uitgenodigd

-

II.2.10) Inlichtingen over varianten

Varianten worden geaccepteerd: neen

II.2.11) Inlichtingen over opties

Opties: ja

Beschrijving van opties:

Deze overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

II.2.12) Inlichtingen over elektronische catalogi

-

II.2.13) Inlichtingen over middelen van de Europese Unie

De aanbesteding houdt verband met een project en/of een programma dat met middelen van de EU wordt gefinancierd: neen

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 3 Afferdense- en Deestse waard en Beuningse- en Weurtse waard

Perceel nr.: 3

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang van de opdracht bestaat uit zeven Percelen in de uiterwaarden waar met behulp van begrazing door grote herbivoren procesnatuur ontwikkeld en behouden moet worden. De werkzaamheden omvatten al het werk dat te maken heeft met het beheer van de grote herbivoren. Zie verder de selectieleidraad.

II.2.5) Gunningscriteria

De onderstaande criteria

Kostencriterium

Naam: EMVI

Weging: 100

II.2.6) Geraamde waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.2.7) Looptijd van de opdracht, de raamovereenkomst of het dynamische aankoopstelsel

Looptijd in maanden: 48

Deze opdracht kan worden verlengd: ja

Beschrijving van verlengingen:

twee keer drie jaar.

II.2.9) Inlichtingen over de beperkingen op het aantal gegadigden dat wordt uitgenodigd

-

16/11/2020

[I. II. III. IV. VI.](#)

II.2.10) Inlichtingen over varianten

Varianten worden geaccepteerd: neen

II.2.11) Inlichtingen over opties

Opties: ja

Beschrijving van opties:

Deze overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

II.2.12) Inlichtingen over elektronische catalogi

-

II.2.13) Inlichtingen over middelen van de Europese Unie

De aanbesteding houdt verband met een project en/of een programma dat met middelen van de EU wordt gefinancierd: neen

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 4 Oosterhoutse waard en Veur Lent

Perceel nr.: 4

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang van de opdracht bestaat uit zeven Percelen in de uiterwaarden waar met behulp van begrazing door grote herbivoren procesnatuur ontwikkeld en behouden moet worden. De werkzaamheden omvatten al het werk dat te maken heeft met het beheer van de grote herbivoren. Zie verder de selectieleidraad.

II.2.5) Gunningscriteria

De onderstaande criteria

Kostencriterium

Naam: EMVI

Weging: 100

II.2.6) Geraamde waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.2.7) Looptijd van de opdracht, de raamovereenkomst of het dynamische aankoopstelsel

Looptijd in maanden: 48

Deze opdracht kan worden verlengd: ja

Beschrijving van verlengingen:

twee keer drie jaar.

II.2.9) Inlichtingen over de beperkingen op het aantal gegadigden dat wordt uitgenodigd

-

II.2.10) Inlichtingen over varianten

Varianten worden geaccepteerd: neen

II.2.11) Inlichtingen over opties

Opties: ja

16/11/2020

[I. II. III. IV. VI.](#)

Beschrijving van opties:

Deze overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

II.2.12) Inlichtingen over elektronische catalogi

-

II.2.13) Inlichtingen over middelen van de Europese Unie

De aanbesteding houdt verband met een project en/of een programma dat met middelen van de EU wordt gefinancierd: neen

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 5 Bemmelse-, Konijnen-, Gendtse- en Klompenwaard

Perceel nr.: 5

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang van de opdracht bestaat uit zeven Percelen in de uiterwaarden waar met behulp van begrazing door grote herbivoren procesnatuur ontwikkeld en behouden moet worden. De werkzaamheden omvatten al het werk dat te maken heeft met het beheer van de grote herbivoren. Zie verder de selectieleidraad.

II.2.5) Gunningscriteria

De onderstaande criteria

Kostencriterium

Naam: EMVI

Weging: 100

II.2.6) Geraamde waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.2.7) Looptijd van de opdracht, de raamovereenkomst of het dynamische aankoopstelsel

Looptijd in maanden: 48

Deze opdracht kan worden verlengd: ja

Beschrijving van verlengingen:

twee keer drie jaar.

II.2.9) Inlichtingen over de beperkingen op het aantal gegadigden dat wordt uitgenodigd

-

II.2.10) Inlichtingen over varianten

Varianten worden geaccepteerd: neen

II.2.11) Inlichtingen over opties

Opties: ja

Beschrijving van opties:

Deze overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

II.2.12) Inlichtingen over elektronische catalogi

-

II.2.13) Inlichtingen over middelen van de Europese Unie

De aanbesteding houdt verband met een project en/of een programma dat met middelen van de EU wordt gefinancierd: neen

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 6 Pannerdens kanaal

Perceel nr.: 6

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang van de opdracht bestaat uit zeven Percelen in de uiterwaarden waar met behulp van begrazing door grote herbivoren procesnatuur ontwikkeld en behouden moet worden. De werkzaamheden omvatten al het werk dat te maken heeft met het beheer van de grote herbivoren. Zie verder de selectieleidraad.

II.2.5) Gunningscriteria

De onderstaande criteria

Kostencriterium

Naam: EMVI

Weging: 100

II.2.6) Geraamde waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.2.7) Looptijd van de opdracht, de raamovereenkomst of het dynamische aankoopstelsel

Looptijd in maanden: 48

Deze opdracht kan worden verlengd: ja

Beschrijving van verlengingen:

twee keer drie jaar.

II.2.9) Inlichtingen over de beperkingen op het aantal gegadigden dat wordt uitgenodigd

-

II.2.10) Inlichtingen over varianten

Varianten worden geaccepteerd: neen

II.2.11) Inlichtingen over opties

Opties: ja

Beschrijving van opties:

Deze overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

II.2.12) Inlichtingen over elektronische catalogi

-

II.2.13) Inlichtingen over middelen van de Europese Unie

De aanbesteding houdt verband met een project en/of een programma dat met middelen van de EU wordt gefinancierd: neen

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

II.2) BESCHRIJVING

II.2.1) Benaming

Perceel 7 Stadswaard en Millingerwaard

Perceel nr.: 7

II.2.2) Aanvullende CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.2.3) Plaats van uitvoering

NUTS-code:

NL NEDERLAND

Voornaamste plaats van uitvoering:

Gelderland

II.2.4) Beschrijving van de aanbesteding:

(aard en omvang van de werken, leveringen of diensten, of vermelding van de behoeften en vereisten)

De omvang van de opdracht bestaat uit zeven Percelen in de uiterwaarden waar met behulp van begrazing door grote herbivoren procesnatuur ontwikkeld en behouden moet worden. De werkzaamheden omvatten al het werk dat te maken heeft met het beheer van de grote herbivoren. Zie verder de selectieleidraad.

II.2.5) Gunningscriteria

De onderstaande criteria

16/11/2020

I. II. III. IV. VI.

Kostencriterium

Naam: EMVI

Weging: 100

II.2.6) Geraamde waarde

Waarde zonder btw: - Munt: -

II.2.7) Looptijd van de opdracht, de raamovereenkomst of het dynamische aankoopstelsel

Looptijd in maanden: 48

Deze opdracht kan worden verlengd: ja

Beschrijving van verlengingen:

twee keer drie jaar.

II.2.9) Inlichtingen over de beperkingen op het aantal gegadigden dat wordt uitgenodigd

-

II.2.10) Inlichtingen over varianten

Varianten worden geaccepteerd: neen

II.2.11) Inlichtingen over opties

Opties: ja

Beschrijving van opties:

Deze overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

II.2.12) Inlichtingen over elektronische catalogi

-

II.2.13) Inlichtingen over middelen van de Europese Unie

De aanbesteding houdt verband met een project en/of een programma dat met middelen van de EU wordt gefinancierd: neen

II.2.14) Nadere inlichtingen:

-

AFDELING III: JURIDISCHE, ECONOMISCHE, FINANCIËLE EN TECHNISCHE INLICHTINGEN

III.1) VOORWAARDEN VOOR DEELNEMING

III.1.1) Geschiktheid om de beroepsactiviteit uit te oefenen, waaronder de vereisten in verband met de inschrijving in het beroeps- of handelsregister

Lijst en beknopte beschrijving van de voorwaarden:

- Geen crimineel verleden

III.1.2) Economische en financiële draagkracht

Lijst en beknopte beschrijving van de selectiecriteria:

-

Eventuele minimumeisen:

-

III.1.3) Technische en beroepsbekwaamheid

Lijst en beknopte beschrijving van de selectiecriteria:

- Akkoordverklaring Eisen

Eventuele minimumeisen:

-

III.1.5) Informatie over voorbehouden opdrachten

-

III.2) VOORWAARDEN MET BETREKKING TOT DE OPDRACHT

III.2.1) Inlichtingen over een bepaalde beroepsgroep

-

III.2.2) Voorwaarden inzake de uitvoering van de opdracht:

-

III.2.3) Inlichtingen over het personeel dat verantwoordelijk zal zijn voor de uitvoering van de opdracht

-

AFDELING IV: PROCEDURE

IV.1) BESCHRIJVING

IV.1.1) Type procedure

Niet-openbare procedure

IV.1.3) Inlichtingen over een raamovereenkomst of dynamisch aankoopstelsel

-

IV.1.4) Inlichtingen over een beperking van het aantal oplossingen of inschrijvingen tijdens de onderhandeling of de dialoog

-

IV.1.6) Inlichtingen over elektronische veiling

-

IV.1.8) Inlichtingen over de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (GPA)

De opdracht valt onder de GPA: ja

IV.2) ADMINISTRATIEVE INLICHTINGEN

IV.2.1) Eerdere bekendmaking betreffende deze procedure

Nummer van de aankondiging in het PB S: 2020/S 210-513201

IV.2.2) Termijn voor ontvangst van inschrijvingen of deelnemingsaanvragen

Datum: 07/01/2021 Plaatselijke tijd: 11:00

IV.2.3) Geraamde datum van verzending van uitnodigingen tot inschrijving of deelneming aan geselecteerde gegadigden:

Datum: -

IV.2.4) Talen die mogen worden gebruikt bij het indienen van inschrijvingen of aanvragen tot deelneming:

- NL

IV.2.6) Minimumtermijn gedurende welke de inschrijver zijn inschrijving gestand moet doen

Looptijd in maanden: 3 (vanaf de datum van ontvangst van de inschrijving)

IV.2.7) Omstandigheden waarin de inschrijvingen worden geopend

-

AFDELING VI: AANVULLENDE INLICHTINGEN

VI.1) INLICHTINGEN OVER PERIODICITEIT

Periodieke opdracht: neen

VI.2) INLICHTINGEN OVER ELEKTRONISCHE WORKFLOWS

-

VI.3) NADERE INLICHTINGEN

-

VI.4) BEROEPSPROCEDURES

VI.4.1) Beroepsinstantie

Officiële benaming:

Rechtbank Den Haag

Postadres:

Paleis van Justitie - Prins Clauslaan 60

Plaats:

Den Haag

Postcode:

2595 AJ

Land:

NL

E-mail:

voorlichting.rb.den.haag@rechtspraak.nl

Telefoon:

-

Internetadres:

<http://www.rechtspraak.nl>

Fax:

-

VI.4.2) Voor bemiddelingsprocedures bevoegde instantie

-

VI.4.3) Beroepsprocedure

Precieze aanduiding van de termijn(en) voor beroepsprocedures:

-

16/11/2020

[I. II. III. IV. VI.](#)

VI.4.4) Dienst waar inlichtingen over de beroepsprocedures kunnen worden verkregen

-

VI.5) DATUM VAN VERZENDING VAN DEZE AANKONDIGING

16/11/2020

Bijlage 1 behorend bij document 6

Selectieleidraad Europese niet-openbare aanbesteding – Begrazing procesnatuur Rivierenland

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

**Selectieleidraad Europese
niet-openbare aanbesteding**

Begrazing procesnatuur Rivierenland

Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat

Colofon:	
Uitgegeven door:	Staatsbosbeheer Smallepad 5 3811 MG Amersfoort
Contactpersoon:	10.2.e. [REDACTED]
Vervangend contactpersoon:	2.57 [REDACTED]
Datum:	16 november 2020
Versie:	1.0
Status:	Definitief

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Begrippenlijst	4
2 Beschrijving opdracht	7
2.1 Inleiding en doel van de aanbesteding	7
2.2 Doelstelling van de opdracht	9
2.3 Afbakening omvang opdracht	10
2.4 Achtergrondinformatie bij de opdracht	11
2.5 Opzet van de aanbestedingsprocedure	11
2.6 Motiveringen in het kader van de Aanbestedingswet	11
2.7 Planning aanbestedingsprocedure	12
3 Beschrijving selectieprocedure	13
3.1 Digitaal aanbesteden	13
3.2 Nota van inlichtingen	13
3.3 Klachtenloket	14
3.4 Wijze van indienen van de Aanmeldingen	14
3.5 Voorwaarden	15
4 Beschrijving beoordelingsprocedure selectie	16
4.1 Beoordelingsprocedure	16
4.2 Verificatie	19
5 Uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen	20
5.1 Uitsluitingsgronden	20
5.2 Geschiktheidseisen met betrekking tot financiële en economische draagkracht	20
5.3 Overige informatie	20
Bijlagen	22

1 Begrippenlijst

Gedefinieerde begrippen kunnen zowel in enkelvoud als in meervoud worden gehanteerd.

Aanbestedende dienst

In dit document wordt met 'Aanbestedende dienst' Staatsbosbeheer bedoeld.

Aanbestedingswet 2012, aangepast 2016

Wet van 1 november 2012, houdende nieuwe regels over aanbestedingen. Deze wet, gepubliceerd in Staatsblad 542, 2012, houdende regels betreffende procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten, strekt tot het opnieuw implementeren van Richtlijn nr. 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004, ten behoeve van een goede uitvoering en naleving van de uit deze richtlijnen voortvloeiende voorschriften, en ten behoeve van verbetering en vereenvoudiging van de integriteittoetsing en van voorschriften van administratieve aard, en voorts ook enige regels van inhoudelijke en administratieve aard te stellen met betrekking tot andere opdrachten.

Aanmelding

In het kader van een Niet-openbare aanbesteding kunnen Gegadigden zich aanmelden om zich te kwalificeren om een Inschrijving te mogen uitbrengen op onderhavige opdracht. Dit doen zij door een Aanmelding in te dienen.

Beschrijvend document

Het aanbestedingsdocument waarin de overheidsopdracht, en de wijze waarop deze opdracht verstrekt zal worden, worden beschreven en toegelicht. Door middel van dit document wordt Inschrijvers gevraagd een Inschrijving uit te brengen.

Bijlagen

Aanhangsels zoals aangehecht in deze selectieleidraad, die integraal onderdeel uitmaken van de selectieleidraad.

Combinatie

Een natuurlijke of rechtspersoon die zich als twee of meer Gegadigden in de vorm van een samenwerkingsverband voor de aanbestede opdracht aanmelden.

Combinant

Een ieder die deel uitmaakt van de aanmeldende Combinatie.

Derde

Elke natuurlijke of rechtspersoon, ongeacht de juridische aard van de banden met die natuurlijke persoon of rechtspersoon.

Dienstverlening

De door Opdrachtnemer op basis van de Overeenkomst ten behoeve van Opdrachtgever te verlenen diensten, te verrichten werkzaamheden en in het kader daarvan te leveren prestaties.

Gegadigde

Een Gegadigde is een ondernemer die tijdig een geldige Aanmelding heeft ingediend in het kader van een niet-openbare aanbesteding.

Inschrijver

Een geselecteerde gegadigde die voor deze aanbesteding tijdig een geldige Inschrijving heeft ingediend. Dit kan een zelfstandige Ondernemer zijn die zelfstandig inschrijft, het kan een Ondernemer zijn die als hoofdaannemer met Onderaannemers inschrijft en het kan een Combinatie van Ondernemers zijn die inschrijft.

Inschrijving

Een door Inschrijver ingediende offerte naar aanleiding van de in het Beschrijvend document vermelde opdracht.

Inschrijvingsvoorschriften en inschrijvingsvoorwaarden

De voor deze aanbesteding in acht te nemen voorschriften en voorwaarden voor deelname aan de aanbestedingsprocedure, zoals benoemd in onder andere deze selectieleidraad.

Nota van inlichtingen

Document waarin de geanonimiseerde vragen en antwoorden op vragen van Gegadigden zijn opgenomen, evenals eventuele wijzigingen van het Beschrijvend document en/of andere aanbestedingsdocumenten. De Nota van inlichtingen maakt integraal en bindend onderdeel uit van de Overeenkomst en prevaleert boven de Selectieleidraad en/of andere aanbestedingsdocumenten.

Niet-openbare aanbesteding

De procedure waarbij alle belangstellende Ondernemers zich mogen aanmelden op onderhavige aanbesteding om mee te dingen naar de gunning van onderhavige opdracht. Na Aanmelding volgt een selectie, waarbij maximaal 15 partijen geselecteerd worden. Deze partijen kunnen aan de hand van een Beschrijvend document een inschrijving doen, waarna de opdracht gegund wordt.

Onderaannemer

Een Ondernemer die in opdracht van een Gegadigde of Combinatie, zonder voor hen in dienst te zijn, onderdelen van de aanbestede opdracht uitvoert.

Ondernemer

Een aannemer, leverancier of dienstverlener. Dit omvat elke natuurlijke of rechtspersoon, elk openbaar lichaam of elke combinatie van deze personen en/of lichamen die de levering van producten of uitvoering van diensten of werken op de markt aanbiedt.

Opdrachtgever

Degene die voornemens is de opdracht te plaatsen, de Aanbestedende dienst. In dit geval mede namens Rijkswaterstaat. Penvoerder is Staatsbosbeheer.

Opdrachtnemer

De Inschrijver met wie, op basis van deze aanbesteding, een Overeenkomst is gesloten inzake onderhavige opdracht.

Overeenkomst

De overeenkomst die naar aanleiding van onderhavige aanbesteding is gesloten tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer met als doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden vast te leggen inzake de uitvoering van hetgeen is gevraagd en is aangeboden uit deze aanbesteding ten behoeve van Staatsbosbeheer.

Patroonnatuur

Een natuurterrein die gericht wordt beheerd met een bepaald doel voor ogen, bijvoorbeeld weidevogelbeheer, botanisch beheer zoals glanshaverhooiland, of multifunctioneel bos. N.B.: in geval van begrazing wordt veelal gekozen voor seizoensbegrazing met (historische) landbouw rassen.

Procesnatuur

Een natuurterrein waar het einddoel niet strikt omschreven is en waar de natuur haar eigen gang kan gaan, het is zogenaamde wilde natuur of spontane natuur, bijvoorbeeld Millingerwaard. In geval van begrazing wordt veelal gekozen voor halfwilde runderen en paarden.

Selectiecriteria

De gestelde eisen aan de geschiktheid van de Gegadigde.

Selectie criterium

Criterium zoals verwoord in hoofdstuk 4 op basis waarvan een beoordeling van Gegadigden plaatsvindt en de selectie van Gegadigden voor ontvangst van het Beschrijvend Document.

Selectieleidraad

Dit document en alle bijbehorende bijlagen.

Uitsluitingsgrond

Kwalitatieve maatstaven (criteria) die zien op omstandigheden die de (persoon van de) Inschrijver betreffen en die diens uitsluiting van deelname aan de aanbestedingsprocedure in het algemeen kunnen rechtvaardigen.

2 Beschrijving opdracht

2.1 Inleiding en doel van de aanbesteding

Directeur Staatsbosbeheer en namens deze ing. J.A. Snel, hoofd Staatsbosbeheer provincie Gelderland, is voornemens zeven (7) overeenkomsten meerjarig af te sluiten met betrekking tot de invulling van natuurlijke begrazing in Gelderland. Deze zeven natuurterreinen – zie bijlage A voor nadere informatie - zijn grotendeels in eigendom van Staatsbosbeheer en deels in eigendom van Rijkswaterstaat. Mede namens Rijkswaterstaat besteedt Staatsbosbeheer de begrazingsopdrachten aan en voert Staatsbosbeheer naderhand de directie over de uitvoering van de opdrachten.

Naast deze zeven overeenkomsten voor begrazingsbeheer worden ook drie (3) overeenkomsten meerjarig afgesloten voor het 'mechanisch beheer' met betrekking tot het maaien van vegetaties en afzetten van bomen en struiken in het stroombed van de rivier. Deze overeenkomsten voor het 'mechanisch beheer' worden middels TenderNed separaat en Europees openbaar aanbesteed.

2.1.1 Looptijd

Staatsbosbeheer is voornemens om aan minimaal drie (3) en maximaal zeven (7) inschrijvers opdrachten te gunnen. Deze overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar. In de overeenkomsten zijn vastgelegd de voorwaarden voor alle door Opdrachtgever gedurende die looptijd te verstrekken opdrachten tot het verrichten van Diensten. Deze lange contractduur is gekozen met inachtneming van de implementatieduur en het op elkaar ingespeeld raken van Opdrachtnemer en Staatsbosbeheer. Ook vergt de opbouw van de gewenste kuddes met daarin dieren met de gewenste eigenschappen meerdere jaren. Aangezien dit een langere tijd kan duren, wenst Staatsbosbeheer de mogelijkheid te hebben voor een succesvolle samenwerking voor langere duur voordat wederom door Staatsbosbeheer moet worden geïnvesteerd in een nieuwe samenwerking.

Aanbestedende dienst behoudt zich het recht voor om bij essentiële wijzigingen in percelen en/of opdracht vanwege gebiedswijzigingen, gewijzigde nadere opdrachten van overheidswege, etc. etc. gedurende de looptijd in goed overleg met opdrachtnemers te komen tot een andere invulling van het begrazingsbeheer.

2.1.2 Gunningscriterium en doel selectie

De opdracht wordt per perceel gegund aan de inschrijver met de Economisch Meest Voordelige Inschrijving, gebaseerd op de beste prijs-kwaliteitverhouding (BPKV). Dit wordt weergegeven in het Beschrijvend Document Inschrijvingsfase, dat na de selectiefase zal worden verspreid aan de geselecteerde gegadigden. Met deze Selectieleidraad heeft Staatsbosbeheer het doel maximaal vijftien (15) partijen te selecteren die voor ontvangst van het Beschrijvend Document in aanmerking komen.

Staatsbosbeheer wenst met onderhavige aanbesteding minimaal drie (3) en maximaal zeven (7) Ondernemers te selecteren uit deze groep van 15 geselecteerden. Na het vestigen van de overeenkomst gaan deze Ondernemers in samenspraak met Staatsbosbeheer de zeven (7) natuurterreinen (later: 7 percelen) begrazen met grote herbivoren en dieren in eigendom van de Opdrachtnemer, met als doel het tot stand brengen van procesnatuur.

2.1.3 Overeenkomsten

Zoals aangegeven bestaan de zeven (7) Percelen, de te-begrazen objecten, uit gronden deels in eigendom van Staatsbosbeheer en deels in eigendom van Rijkswaterstaat. Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat hebben ten aanzien van gronduitgifte voor het gebruik van gronden ieder een eigen praktijk vanuit de wet- en regelgeving, eigen beleid en eisen ten aanzien van gebruiksrechten op het eigendom. Hierdoor verschillen de privaatrechtelijke werkwijzen van Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat van elkaar.

Op de eigendommen van de Staat (Infrastructuur & Waterstaat) is Rijkswaterstaat materieel beheerder en is het Rijksvastgoedbedrijf privaatrechtelijk beheerder. Uit hoofde van het onderhavige dienstencontract van Staatsbosbeheer (mede namens Rijkswaterstaat), op het eigendom van de Staat (I&W), worden er geen exclusieve gebruiksrechten op de grond uit gegeven door het Rijksvastgoedbedrijf. Voor de eigendommen waar Rijkswaterstaat het beheer over voert ontvangt inschrijver geen gebruiksrecht op de grond, er worden geen huur- of pachtcontracten met inschrijver opgesteld.

Een gegadigde kan op basis van deze opdracht op geen enkele wijze aanspraak maken op actuele danwel toekomstige gebruiksrechten op eigendommen van de Staat (Infrastructuur & Waterstaat).

Dit betekent dat met de winnende inschrijver op een Perceel na gunning verschillende overeenkomsten gesloten worden:

- Op het eigendom van de Staat (I&W) een opdracht van Staatsbosbeheer namens Rijkswaterstaat tot het leveren van diensten zijnde het (laten) begrazen van alle hectares, alle gronden, binnen dat Perceel,
- Op het eigendom van Staatsbosbeheer een opdracht van Staatsbosbeheer tot het leveren van diensten, zijnde het (laten) begrazen van alle hectares, alle gronden, binnen dat Perceel.
- Op het eigendom van Staatsbosbeheer een geliberaliseerde pachtovereenkomst op basis van art. 7:397 lid 1 BW.

Afhankelijk van de bedrijfskundige hoofdactiviteit van de Inschrijver (lees: inschrijving bij de Kamer van Koophandel met een primair agrarische bedrijfsvoering; of juist niet) wordt voor Staatsbosbeheer eigendommen een pachtcontract aangeboden "geliberaliseerde pacht" of "huur onbebouwd".

De inschrijver kan als Opdrachtnemer het grondgebruik op eigendommen van zowel de Staat (I&W) als Staatsbosbeheer niet af staan aan derden. Hiervoor geldt onderstaande verbodsbepaling.

Opdrachtnemer is niet bevoegd om de natuurgronden te verpachten of onder welke titel ook geheel of gedeeltelijk aan derden in gebruik of genot af te staan. Overtreding van dit verbod geeft Opdrachtgever het recht om de opdracht/overeenkomst op te zeggen met een opzegtermijn van 3 maanden dan wel de opdracht/overeenkomst te ontbinden zonder dat Opdrachtgever verplicht is om opdrachtnemer schadeloos te stellen. In geval van overtreding van dit verbod verbeurt opdrachtnemer een niet voor rechterlijke matiging vatbare boete ten belope van € 50.000, een en ander onverminderd het recht van Opdrachtgever op vergoeding van de schade voor zover deze schade hoger is dan de verbeurde boete. Artikel 6:92 lid 2 BW is niet van toepassing. Opdrachtgever en opdrachtnemer onderkennen uitdrukkelijk het significante belang dat Opdrachtgever hecht aan het in dit artikel genoemde verbod.

2.1.4 Aanbestedingsprocedure

Gekozen is voor een Europese aanbesteding volgens de niet-openbare procedure. Bij deze procedure kunnen alle belangstellende Ondernemers, naar aanleiding van de publicatie van de betreffende opdracht door het Bureau voor publicaties van de Europese Unie, deze Selectieleidraad met bijlagen downloaden en een Aanmelding doen. Hierna selecteert de Aanbestedende dienst op objectieve wijze maximaal vijftien (15) inschrijvers. Zie ook 2.6 Voor het aantal van maximaal 15 inschrijvers is gekozen na een marktverkenning (doelgroepen: professionele organisaties met halfwilde runderen en paarden, agrarische natuurverenigingen, individuele agrarisch ondernemers) en met het uitgangspunt dat een inschrijver maximaal, dus mogelijk, 3 Percelen toegewezen krijgt. Met minimaal 3 en maximaal 7 Opdrachtnemers wordt naderhand één of meerdere Overeenkomst(en) gesloten.

2.1.5 TenderNed

De documenten voor deze aanbesteding worden beschikbaar gesteld via TenderNed. Door het doen van een verzoek tot deelneming (Aanmelding) verklaart een gegadigde zich onvoorwaardelijk akkoord met de in dit selectiedocument beschreven aanbestedingsprocedure.

Voor de werking van TenderNed wordt verwezen naar: <https://www.tenderned.nl/cms/tenderned-voor-ondernemingen>

2.1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 'Beschrijving selectieprocedure' zijn de selectiecriteria benoemd en is de selectieprocedure nader toegelicht met de geschiktheidseisen.

2.2 Doelstelling van de opdracht

Staatsbosbeheer besteedt aan: zeven (7) Percelen in de uiterwaarden waar met behulp van begrazing door grote herbivoren procesnatuur ontwikkeld en behouden moet worden.

Ziet u voor een beschrijving van de percelen de Bijlage A

Werkzaamheden algemeen

De werkzaamheden zijn onderverdeeld in de volgende aspecten. De werkzaamheden omvatten al het werk dat te maken heeft met het beheer van de grote herbivoren. Deze percentages zijn een inschatting van de tijd en verschillen per perceel:

90 % Beheer kudde:

- a) Dagelijkse verzorging beheerdieren;
- b) Onderhoud rasters, landbouwhekken, klappoorten en veerroosters etc.;
- c) Voorkomen van problemen, door bijvoorbeeld in geval van droogte of hoogwater, vroegtijdig maatregelen te nemen;
- d) Handelend en doelgericht optreden bij calamiteiten;
- e) Gericht fokken op gewenste eigenschappen en uiterlijk beheerdieren;
- f) Veterinaire zorg;
- g) Registratie en administratie landbouwhuisdieren inclusief oornummers runderen;
- h) Bijstellen aantallen en/of verhoudingen dieren indien nodig;
- i) Conditie van dieren aan de hand van conditiescore Staatsbosbeheer bijhouden;
- j) Bijvoeren indien nodig. Kosten bijvoeren zijn voor de Opdrachtnemer;
- k) Surplus aan dieren verwijderen op een maatschappelijk verantwoorde manier.

10 % Voorlichting en communicatie:

- a) Excursies in het terrein met uitleg over procesnatuur, natuurlijke begrazing, sociale kuddestructuur etc.;
- b) Evaluatie-, voortgang-, contract- en ander overleg met opdrachtgever.

2.2.1. Vaardigheden gegadigde algemeen

Van Gegadigde wordt o.a. het volgende verwacht, zie ook hoofdstuk 4.1:

- Basiskennis natuurbeheer, conform de cursus 'basiskennis natuurbeheer';
- Meer dan 6 jaar ervaring met runderen en paarden en bij voorkeur met procesnatuur;
- Kennis van runderen en paarden, en het fokken hiervan gericht op optimalisatie van dieren, zodat zij zijn aangepast aan het zelfstandig jaarrond leven in dynamische uiterwaarden.

Daarnaast toont Gegadigde:

- Inzicht in de belangen en het imago van opdrachtgever en handelt hier naar;
- Het bewustzijn dat omgang met dieren altijd reacties en emoties oproept in de samenleving.

2.2.2. Eigenschappen kudde en dieren

De dieren moeten in onder andere gedrag, functie, zelfredzaamheid zoveel mogelijk lijken op grote herbivoren die van nature in rivierenlandschappen geleefd hebben of nog leven. Met betrekking tot gedrag gaat het dan onder andere om natuurlijke schuwheid jegens mensen en honden. Met betrekking tot zelfredzaamheid gaat het dan onder andere om natuurlijke weerstand tegen parasieten en het in staat zijn om zelfstandig zonder veterinaire hulp af te kalven. Met betrekking tot functie gaat het onder andere om het begrazen van vegetatie en daarmee het creëren van gradiënten in vegetatiestructuur ter bevordering van de biodiversiteit. Zie ook Bijlage C.

2.3 Afbakening omvang opdracht**2.3.1 Binnen omvang van opdracht**

Binnen de omvang van de opdracht vallen de volgende basiseisen:

1. Naar redelijkheid alles doen respectievelijk laten om te bereiken dat jaarrond een kudde dieren in het perceel leeft en zich vermeerderd respectievelijk in stand houdt op het gewenste niveau qua aantallen. Het is hierbij tevens van belang dat aandacht wordt besteed aan de leeftijdsopbouw en sexe-ratio van de kudde, zodat de kudde een zo natuurlijk mogelijk gedrag kan vertonen. Een optimale terreinkennis is bijvoorbeeld zo'n natuurlijk aspect waar de kudde over moet beschikken om te kunnen overleven in een dynamische omgeving. Terreinkennis wordt overgedragen van oudere dieren op jonge wat betekent dat die kennisoverdracht moet kunnen plaatsvinden waardoor de kennis binnen de kudde aanwezig blijft op de lange termijn.
2. Voor alle Percelen geldt dat de inschrijver verplicht is om in eigendom over te nemen de bestaande beheerdieren behorend bij het desbetreffende perceel, zie bijlage D.
3. Voor alle percelen geldt tevens dat na afloop of beëindiging van de opdracht, de dan aanwezige beheerdieren worden verkocht aan Staatsbosbeheer en/of Rijkswaterstaat, tenzij er goede argumenten bestaan om hier van af te wijken.
4. Mocht, in de eerste jaren, de bestaande kudde behorend in het perceel te klein zijn qua omvang, dan dienen in goed overleg tijdelijk ook andere runderen ingezet te worden ter aanvulling;
5. In twee van de zeven Percelen dient de gegadigde eigen beheerdieren te leveren, zie bijlage D, waarbij deze beheerdieren dienen te voldoen aan de basiseisen zoals geformuleerd in bijlage C en punt 2.2.2 in dit document;
6. Alle schades, kosten, aansprakelijkheden en verzekeringen dragen, die gepaard gaan en kunnen gaan met de inzet van runderen in terreinen met ook een recreatieve doelstelling zijn voor risico en rekening van opdrachtnemer.

2.3.2 Buiten omvang van opdracht

De volgende diensten maken geen deel uit van de opdracht:

1. Communicatie in de breedste zin van het woord op strategisch en tactisch niveau met Derden.
2. Onderhoud en reparatie van de vaste, 'harde' infrastructuur (civieltechnische werken, denk aan: oeverbeschoeiingen, kribben, wegen, bruggen, sedimentbeheer, etc.)
3. Mechanisch beheer van vegetatie ten behoeve van het vrijhouden van het stroombed van de rivier ten behoeve van een piekafvoer van water (opgaande begroeiing).

2.4 Achtergrondinformatie bij de opdracht

Ter informatie zijn bijlagen en overzichten gevoegd, zoals bijvoorbeeld over het interne gedachtegoed van SBB met betrekking tot de functie van begrazing door grote herbivoren en kuddebeheer.

Deze aanbesteding van begrazing in de uiterwaarden langs de Waal is gericht op het tot stand brengen van procesnatuur teneinde de biodiversiteit van het rivierengebied te verbeteren en in stand te houden. Hiervoor moet het begrazingsbeheer zoveel mogelijk aansluiten bij het natuurlijke proces van begrazing door grote herbivoren. Elders in Nederland, onder andere in de Duursche Waarden (Overijssel), nabij Ooijen-Wanssum (Noord-Limburg), en op gronden aan de rivier nabij Zwolle en Kampen, en in de Noordwaard (Biesbosch) worden op afzienbare termijn ook begrazingsprojecten aanbesteed gezamenlijk met Rijkswaterstaat.

In 2020 zijn er in bepaalde uiterwaarden verhoogde concentraties dioxine en PCB aangetroffen in het vlees van natuurvee dat meerjarig in deze uiterwaarden geleefd heeft. Dit zou gevolgen kunnen hebben voor de vermarktbaarheid van dit vlees. Op dit moment wordt er onderzoek gedaan naar dit probleem. De beschikbare informatie zal gedeeld worden met de inschrijvers voorafgaand aan de formele inschrijving. Het risico van de eventuele onverkooptbaarheid van het vlees is voor Opdrachtnemer.

2.5 Opzet van de aanbestedingsprocedure

Gekozen is voor een Europese aanbesteding volgens de niet-openbare procedure. De markt kenmerkt zich door een groot aantal potentiële aanbieders maar waarschijnlijk beschikken slechts weinigen over paarden en runderen met de geëiste eigenschappen. Om kwalitatief hoogwaardige inschrijvingen te garanderen en de belasting voor de markt zo beperkt mogelijk te houden wordt gekozen voor een niet-openbare aanbesteding.

2.6 Motiveringen in het kader van de Aanbestedingswet

De onderhavige aanbestedingsprocedure heeft betrekking op één opdracht die uit 7 percelen bestaat. De motivering hiervoor is als volgt:

Opdeling van de opdracht in percelen.

Het totale areaal voor het kuddebeheer is geografisch opgedeeld in 7 percelen. Een deel van de percelen bestaat uit een aaneengesloten gebied, andere percelen bestaan uit meerdere deelgebieden (zie Bijlage A).

Vanwege de 7 percelen is de opdracht dan ook verdeeld in 7 deel-opdrachten, waarbij de deel-opdrachten onderling verschillen in geografische ligging, grootte van het areaal, inrichting en gebruik van het terrein, taakaccent en functie. Opdeling in deel-opdrachten biedt de doelgroep van potentiële inschrijvers meer gelegenheid en kansen op het met succes inschrijven op een passend perceel.

Aanbestedende dienst wenst dat de deel-opdrachten uitgevoerd gaan worden door meerdere, minimaal 3, opdrachtnemers die ieder het beheer op één (1) of meerdere percelen op zich nemen met een maximum van 3 percelen per inschrijver.

Maximale looptijd van de overeenkomsten groter dan 4 jaren.

De aanbesteder kiest voor een langere maximale looptijd dan 4 jaren, met, na optionele verlengingen een maximum van 11 jaren, om de inschrijver de gelegenheid te bieden om over een reeks van jaren de kudde, op een natuurlijke manier op te bouwen en verder te ontwikkelen. Daarbij vergen zowel de opmaak en uitvoering van deze aanbesteding als het succesvol inschrijven hierop zoveel tijd, energie en kosten dat een spreiding van deze inspanningen over meer dan 4 jaren verantwoord is.

Risicobeheer.

Voor deel-opdrachten is ook gekozen om meerdere opdrachtnemers ieder één (1) of meerdere deel-opdrachten te kunnen gunnen, waarna bij een eventueel gebrek in de uitvoering van een deel-opdracht niet meteen de uitvoering van de volledige opdracht in gevaar komt.

Periode waaruit referenties aangeboden kunnen worden

Omdat het uitvoeren van begrazingen en opdrachten op het vlak van het beheer van procesnatuur (nog maar) zo zelden uitgevoerd zijn, en omdat begrazingsopdrachten gewoonlijk meerdere jaren omvatten omdat het scheppen en uitbreiden van geschikte dieren en kuddes nu eenmaal vele jaren beslaan, is ervoor gekozen om de maximale leeftijd van referenties, gewoonlijk 3 jaren, te verlengen tot 6 jaren.

2.7 Planning aanbestedingsprocedure

De planning van onderhavige procedure is opgenomen in het onderdeel, de 'paragraaf', "Termijnen" zoals gepubliceerd in 'hoofdstuk' "Aankondiging" in het blad (hoofdmenu) "Dashboard" van TenderNed. Een identieke tabel met dezelfde planningsgegevens, datums, in dit document is niet opgenomen omdat in het verleden gebleken is dat discrepanties ontstonden tussen beide overzichten; een reëel gevaar bij last-minute-aanpassingen.

Activiteit	Datum
Publicatie op TenderNed;	16 november 2020
Uiterste datum voor het stellen van vragen selectiefase	7 december 2020, 11.00 uur
Beschikbaar stellen Nota van inlichtingen selectiefase	17 december 2020
Uiterste datum voor het indienen van Aanmeldingen	7 januari 2021, 11.00 uur
Versturen brieven voorlopige selectie / voorlopige afwijzing	4 februari 2021
Einde beroepstermijn / afronding selectiefase	25 februari 2021
Voorlopige planning voor het vervoltraject:	1 maart 2021
Versturen Beschrijvend document aan geselecteerde partijen	
Uiterste datum voor het stellen van vragen inschrijvingsfase	
Beschikbaar stellen Nota van inlichtingen inschrijvingsfase	
Uiterste datum voor het indienen van inschrijvingen	
Verzenden voornemen tot gunning	
Mogelijke verificatiebesprekingen bij gegunde partijen	
Einde bezwaartermijn	
Ingangsdatum overeenkomst(en)	1 januari 2022

De Aanbestedende dienst behoudt zich het recht voor om de aangegeven tijdsplanning te wijzigen. In het geval wijziging van de beoogde planning noodzakelijk is, wordt dit in TenderNed gepubliceerd en naar alle betrokkenen gecommuniceerd. Gegadigden kunnen geen rechten ontleen aan deze beoogde planning.

3 Beschrijving selectieprocedure

3.1 Digitaal aanbesteden

Deze aanbesteding zal geheel online plaatsvinden, gebruikmakende van de website van TenderNed (www.tenderned.nl). Een uitgebreide instructie met betrekking tot het doen van een digitale Aanmelding vindt u op www.tenderned.nl. U kunt uw Aanmelding uitsluitend digitaal indienen via TenderNed.

Dit houdt in:

- Het stellen van alle vragen betreffende de aanbesteding;
- Het beantwoorden van alle vragen betreffende de aanbesteding;
- Het downloaden van documenten die verband houden met deze aanbesteding;
- Het uploaden van alle aan u gevraagde documenten; dit betreft het indienen van uw digitale documenten;
- Alle communicatie zoals het indienen van vragen voor de Nota van inlichtingen;
- De Nota van inlichtingen wordt via TenderNed verspreid
- Alle communicatie vanuit de Opdrachtgever vindt u terug binnen uw TenderNed account.

De servicedesk van TenderNed is bereikbaar op werkdagen van 08.30 tot 16.30 uur via 0800 - 836 33 76 of via servicedesk@TenderNed.nl.

De Gegadigde is zelf verantwoordelijk voor het indienen van de digitale Aanmeldingen. Bij vragen of onduidelijkheden over de werking van TenderNed kan contact worden opgenomen met de Servicedesk van TenderNed.

3.2 Nota van inlichtingen

Als Gegadigde wordt u in de gelegenheid gesteld vragen te stellen en/of opmerkingen over de aanbestedingsstukken en/of de beoordelingsprocedure te maken. U kunt uw vragen en/of opmerkingen via de tab 'vragen over de aanbesteding' op TenderNed stellen aan de Aanbestedende dienst.

Op de in de planning opgenomen datum wordt een Nota van Inlichtingen gepubliceerd met daarin alle gestelde vragen en gegeven antwoorden. Deze Nota van Inlichtingen wordt via TenderNed geanonimiseerd beschikbaar gesteld en moet worden beschouwd als een integraal onderdeel van de aanbestedingsstukken.

De Aanbestedende dienst garandeert niet dat vragen die na verzending van de Nota van Inlichtingen worden ingediend, nog worden beantwoord.

Gegadigde verklaart door het indienen van de Aanmelding onvoorwaardelijk akkoord te gaan met ALLE gestelde geschiktheidseisen. Het is daarom belangrijk dat geïnteresseerde partijen alle elementen waar men niet aan de gestelde eisen kan voldoen tijdens de informatieronde ter beoordeling voorlegt aan de Aanbestedende dienst. Daarnaast nodigt Staatsbosbeheer partijen van harte uit mogelijke alternatieven en, in hun ogen, verbeteringen, ook tijdens deze informatieronde ter beoordeling voor te leggen.

Mocht u bezwaren hebben tegen één of meer onderdelen van de aanbestedingsstukken, of tegen aspecten van de procedure, dan dient u deze tijdig en voor de indiening van de Aanmelding schriftelijk en gemotiveerd naar voren te brengen via de hierboven beschreven procedure.

In dit verband is van belang, dat blijkens jurisprudentie (van zowel het Europese Hof van Justitie als van nationale rechters) een Gegadigde die niet-overeenkomstig het vorenstaande handelt, zijn rechten op dit punt verspeelt.

Na deze informatieronde worden de geschiktheidseisen en selectiecriteria definitief vastgesteld.

Zowel het opstellen van de Selectieleidraad als het beoordelen van de Aanmeldingen vindt plaats door een beoordelingscommissie, waarin diverse deskundigheden zijn verenigd. Het is niet toegestaan om in het kader van de procedure contact te zoeken met leden van de beoordelingscommissie ter verkrijging van welke informatie dan ook, op straffe van uitsluiting van deelname aan de aanbesteding. Het inwinnen van informatie kan uitsluitend in de in deze paragraaf besproken informatieronde op de aangegeven wijze.

3.3 Klachtenloket

Bij vragen, op- en aanmerkingen naar aanleiding van het gestelde in de Nota van Inlichtingen en/of in het Voornemen tot Gunning en/of andere elementen in de procedure wordt u verzocht deze zo spoedig mogelijk kenbaar te maken aan de heren Krijgsheld en Hagenaars via de adressen 10.2.e. @staatsbosbeheer.nl en aan 10.2.e. @staatsbosbeheer.nl. Mocht u zich niet kunnen vinden in de reactie van 10.2.e. Wob @staatsbosbeheer.nl dan kunt u een klacht indienen bij Staatsbosbeheer via sbbinkoop@staatsbosbeheer.nl. Alle communicatie, vragen, op- en aanmerkingen indienen via de berichtenmodule in TenderNed.

Om de mogelijkheid van indienen van klachten of bezwaren laagdrempelig te maken heeft Staatsbosbeheer in overeenstemming met de Aanbestedingswet 2012 een eigen klachtenmeldpunt ingericht. Klachten dienen via sbbinkoop@staatsbosbeheer.nl ingediend te worden. De afhandeling van de klacht geschiedt door personen die niet direct betrokken zijn (geweest) bij deze aanbesteding.

Indien u het met de uitspraak van de afdeling Inkoop van Staatsbosbeheer niet eens bent kunt u klachten indienen via de Nationale Commissie van Aanbestedingsexperts. Meer informatie over de klachtenprocedure is te vinden op de website van de Commissie: www.commissievanaanbestedingsexperts.nl.

3.4 Wijze van indienen van de Aanmeldingen

Indienen van de Aanmeldingen

Aanmeldingen dienen via TenderNed te worden geüpload op de juiste wijze en vóór de aangegeven tijd op de sluitingsdatum. Na deze datum en dit tijdstip is het niet langer mogelijk om de stukken op TenderNed te zetten of om een Aanmelding in te dienen. Het risico van niet op tijd indienen is geheel voor risico van de Gegadigden.

Opening van de Aanmeldingen

Na sluiting van de termijn voor het indienen van de Aanmeldingen worden de Aanmeldingen uit de digitale kluis gedownload en start de beoordelingsprocedure. De Aanmeldingen worden door de beoordelingscommissie vertrouwelijk behandeld.

Nadere informatie over het werken met TenderNed is opgenomen in een brochure:

http://www.TenderNed.nl/sites/default/files/In%20zes%20stappen%20digitaal%20inschrijven%20op%20overheidsopdrachten%20via%20TenderNed_0.pdf.

Ook is een uitgebreide handleiding beschikbaar via:

http://www.TenderNed.nl/eqids/handleiding/handleiding_ondernemers.

Let op!

De Aanbestedende dienst raadt u aan om ruim voor de deadline voor het indienen van een Aanmelding te verifiëren dat uw onderneming inderdaad juist is geregistreerd op www.TenderNed.nl en dat er een persoon bevoegd is om namens uw organisatie een Aanmelding digitaal in te dienen. Indien dit niet het geval is dient u zich eerst te registreren als onderneming op www.TenderNed.nl, dit proces kan meerdere dagen duren.

3.5 Voorwaarden

Met het uitbrengen van een Aanmelding conformeert u zich onvoorwaardelijk aan onderstaande eisen:

- De Selectieleidraad is geen opdracht en kan ook niet als zodanig worden uitgelegd;
- Aan uw Aanmelding zijn voor de Aanbestedende dienst geen kosten verbonden. In de pre-contractuele fase draagt u uw eigen kosten. Zolang er geen overeenstemming is bereikt en een schriftelijke, door beide partijen ondertekende overeenkomst tot stand is gekomen, is er geen sprake van enige gebondenheid van de Aanbestedende dienst en is er geen enkele verplichting tot vergoeding van welke schade of kosten dan ook;
- De Aanbestedende dienst behoudt zich het recht voor om, zonder opgaaf van redenen, het aanbestedingstraject tijdelijk geheel of gedeeltelijk, of definitief te stoppen, bijvoorbeeld in geval van:
 - Het ontbreken van de formeel opgemaakte en getekende Samenwerkingsovereenkomsten tussen Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer;
 - Het niet beschikbaar hebben van voldoende financiële middelen;
 - Het ontbreken van (formeel) positieve besluitvorming aangaande (het voornemen tot) gunning;
 - Gewijzigde regelgeving, op nationaal en/of Europees niveau, of zodanig overheidsbeleid dat de inhoud van de opdracht aangepast dient te worden;
 - Het, naar het oordeel van de Aanbestedende dienst, ontbreken van een passende Aanmelding.

Voor dit voortgangsrisico van het aanbestedingstraject acht de Aanbestedende dienst – zolang de opdracht formeel nog niet is gegund – zich niet aansprakelijk. Gegadigden kunnen op geen enkele wijze hieraan rechten ontlenuen, noch is de Aanbestedende dienst op welke wijze dan ook jegens Gegadigden schadeplichtig. U bent zich hiervan bewust en aanvaardt het feit dat u geheel voor eigen rekening en risico meedoet aan deze aanbesteding.

- U gaat ermee akkoord dat de Aanbestedende dienst zich het recht voorbehoudt om u in een later stadium alsnog te verzoeken om officiële bewijsstukken te overleggen. Indien deze bewijsstukken niet overeenkomen met hetgeen u heeft verklaard, dan wordt u uitgesloten van gunning, zonder recht op vergoeding van welke kosten dan ook;
- U bent bekend en gaat akkoord met de door de Aanbestedende dienst gehanteerde beoordelingsprocedure;
- Alle door Gegadigde overlegde gegevens zijn naar waarheid ingevuld en kunnen door u gestand worden gedaan. De Aanbestedende dienst behoudt zich het recht op schadevergoeding voor in geval van onjuiste en/of onvolledige informatie en/of het niet kunnen nakomen van hetgeen door een Gegadigde is aangeboden.
- Gegadigde en/of onderaannemer kan geen gebruiksrecht vestigen op de grond.

4 Beschrijving beoordelingsprocedure selectie

4.1 Beoordelingsprocedure

De beoordelingsprocedure omvat de onderstaande fasen.

Fase 1: uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen

Aan de hand van de door Gegadigde ingediende informatie en ondertekende verklaringen wordt zijn Aanmelding op volledigheid getoetst.

Inschrijver overlegt bij zijn Aanmelding een door de rechtsgeldig vertegenwoordiger(s) rechtmatig ingevuld Uniform Europese Aanbestedingsdocument. Deze UEA is als Bijlage opgenomen bij de documenten in de Selectiefase, en hierin geeft de inschrijver aan of daarin opgenomen (verplichte en facultatieve) uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn.

Indien (een) Inschrijver(s) zich als Combinatie aanmeld(t)(en), dienen ook alle aan die Combinatie deelnemende Combinanten deze UEA te overleggen.

Ook wordt getoetst of de Gegadigde onvoorwaardelijk voldoet aan alle eisen, en worden de reacties op de wensen getoetst, die zijn opgenomen in hoofdstuk 5. Uitsluitingen, en Geschiktheidseisen die het minst voldoen, worden uitgesloten van deelname aan de Inschrijving.

In het kader van het verminderen van de administratieve lasten voor Gegadigde bij aanbestedingen, hoeven niet alle (officiële) bewijsstukken direct in de Aanmelding overlegd te worden. De Aanbestedende dienst behoudt zich evenwel het recht voor om de (officiële) bewijsstukken bij de Gegadigde op te vragen. Gegadigde dient deze bewijsstukken op 1e verzoek van de Aanbestedende dienst binnen 10 werkdagen te verstrekken.

Fase 2: kwalitatieve selectie van de gegevens, bewijsstukken en/of verklaringen

Indien na fase 1 meer dan het 15 Aanmeldingen voldoen aan de Aanmeldingsvereisten en zij tevens alle gevraagde informatie en bijlagen hebben aangeleverd, wordt een kwalitatieve selectie gemaakt van de beste aanmelders. De antwoorden/gegevens op de selectiecriteria uit het Aanmeldingsformulier worden beoordeeld en gewaardeerd ten opzichte van de reacties/gegevens van de andere aanmelders.

Fase 3: procedure beoordeling en selectie**Schema beoordeling en selectie van de aanmeldingen van de geïnteresseerden voor de begrazingen in de SELECTIEFASE "Begrazing procesnatuur Rivierenland":**

<u>Nr.</u>	<u>Selectie-eis</u>	<u>Aantonen</u>	<u>Eis:</u> <u>Ja</u>	<u>Score</u>
A.	Inschrijver onderschrijft nut en noodzaak van alle aspecten van de procesnatuur zoals Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en provincie Gelderland dat voor ogen hebben.	Ondertekenen akkoordverklaring	Ja / Nee	Knock-out
B.	Inschrijver is bereid aanwezige kudde / dieren in dit Perceel over te nemen	Ondertekenen akkoordverklaring	Ja / Nee	Knock-out
C.	Inschrijver is bereid kudde / dieren in dit Perceel over te dragen bij einde overeenkomst, tenzij er goede argumenten zijn om hiervan af te wijken.	Ondertekenen akkoordverklaring	Ja / Nee	Knock-out
D.	Inschrijver is op één telefoonnummer 24 uur per dag 7 dagen per week bereikbaar	Ondertekenen akkoordverklaring	Ja / Nee	Knock-out
E	De maximale reactietijden bij calamiteiten zijn als volgt: ziek dier: 24 uur Uitbraak dier: 30 minuten Ongeval dier: 30 minuten Ongeval recreant: 30 minuten	Ondertekenen akkoordverklaring	Ja / Nee	Knock-out
<u>Nr.</u>	<u>Selectiecriteria</u>	<u>Aantonen</u>		<u>Maximale score</u>
1.1	U heeft meerjarige ervaring in het verzorgen en beheren van runderen en paarden	Referenties beheerde dieren, bedrijfsvoering		25
1.2	U heeft meerjarige ervaring met natuurbegrazing bij voorkeur in de uiterwaarden	Referenties uitgevoerde begrazingen in natuurterreinen		25
1.3	U heeft kennis van natuurbeheer bij voorkeur gericht op procesnatuur	Referenties en/of diploma's opleidingen		25
1.4	U heeft kennis van en/of meerjarige ervaring met fokprogramma's voor runderen en paarden	Referenties en/of aantonen met voorbeelden		25

Bijzonderheden en Toelichting per selectie criterium

- A.: Ondertekenen akkoordverklaring
- B.: Ondertekenen akkoordverklaring
- C.: Ondertekenen akkoordverklaring
- D.: Ondertekenen akkoordverklaring
- E.: Ondertekenen akkoordverklaring
- 1.1: Noemt u uw ervaring en ervaringen in het beheer van runderen; referenties, aparte documenten, kunnen als bijlage (*) los toegevoegd worden.
- 1.2: Noemt u uw ervaring en ervaringen met natuurbegrazingen; referenties, aparte documenten, kunnen als bijlage (*) los toegevoegd worden.
- 1.3: Noemt u uw kennis en opleidingen ten aanzien van natuurbeheer; diploma's, aparte documenten, kunnen als bijlage (*) los toegevoegd worden.
- 1.4: Noemt u uw ervaring en ervaringen met fokprogramma's; referenties, aparte documenten, kunnen als bijlage (*) los toegevoegd worden.

(*): alle aparte documenten, getuigschriften, diploma's, foto's, etc. opnemen als bijlagen bij uw aanmelding. Deze bijlagen tellen niet mee bij de beoordeling van de maximale omvang van 2 pagina's A4 genoemd hieronder.

Aanvullende toelichtingen:

- Voor de eisen A., B., C., D en E. dient u bijgevoegde Akkoordverklaring, Bijlage F, te tekenen in de aangegeven regels op dit formulier;
- Schrijft u uw ervaringen opleidingen, eigenschappen van dieren en kudde etc. etc. zoals gevraagd in de selectiecriteria 1.1 t/m. 1.4 genoemd hierboven op maximaal 2 pagina's A4, lettertype Arial, lettergrootte 10;
- Beschrijft u uw motivaties in kenwoorden met kencijfers en beperkt u zich tot de hoofdzaken, de voornaamste elementen in uw motivaties;
- Noemt u bij de opmaak van uw 2 pagina's alle bovengenoemde wensen en selectiecriteria in de vaste volgorde zoals hierboven aangegeven en markeert u (met een doorgetrokken streep of witregel) en met het nummer van de wens/criterium telkens het begin van een nieuwe beschrijving;
- Schrijft u uw motivaties en reacties in de Nederlandse taal. Mocht u uw motivaties en reacties bij voorkeur willen indienen in andere taal, voegt u dan bij een volledige vertaling van al uw documenten naar de Nederlandse taal.
- Indien u meer pagina's gebruikt dan toegestaan worden alleen de eerste twee pagina's beoordeeld en de overige pagina's terzijde gelegd.

Fase 4: afronding oordeel

Op grond van alle beschikbare informatie komt de beoordelingscommissie tot een totaaloordeel: een rangorde van de Aanmeldingen. De rangorde van de Aanmeldingen wordt op de totaalscore bepaald, waarbij geldt dat een hoger puntentotaal beter is dan een lager puntentotaal. Mochten de scores identiek zijn dan bepaalt een loting de plaatsingsvolgorde van de gelijk geëindigde Aanmeldingen.

Fase 5: bezwaar maken tegen de selectiebeslissing - 1

De maximaal 15 aanmeldingen met de hoogste puntentotalen worden uitgenodigd tot het doen van een inschrijving. Blijkt tijdens een verificatie dat in de Aanmelding onjuiste informatie is verstrekt, dan zal de betreffende aanmeldende partij alsnog afvallen. In dat geval zal opnieuw een rangschikking worden gemaakt.

Fase 6: Bezwaar maken tegen de selectiebeslissing - 2

De aanmeldende partijen die (vooralsnog) niet in aanmerking komen voor het doen van een inschrijving, ontvangen een afwijzingsbrief. Voor deze gegadigden bestaat de mogelijkheid inlichtingen te vragen en binnen 20 kalenderdagen in rechte op te komen tegen dit besluit door het aanhangig maken van een procedure in kort geding bij de Rechtbank Den Haag. Aanvullende informatie opvragen en bezwaar maken is beschreven in par. 3.3.

De genoemde termijn is een vervaltermijn. Dat wil zeggen dat indien een Gegadigde niet binnen 20 kalenderdagen na verzending van de mededeling van de beslissing daadwerkelijk een kort geding aanhangig heeft gemaakt, de betreffende Gegadigde in kort geding geen bezwaar meer kan maken met betrekking tot die beslissing.

Teneinde te voorkomen dat een uitgebrachte dagvaarding de Aanbestedende dienst niet tijdig bereikt, wordt de Gegadigde verzocht zo spoedig mogelijk een afschrift van de dagvaarding te mailen naar:

sbbinkoop@staatsbosbeheer.nl.

4.2 Verificatie

De beoordelingscommissie stelt ter voorbereiding op de verificatie vast op welke punten, door de Gegadigde met de hoogste totaalscore geleverde informatie, geverifieerd moet worden, c.q. welke documenten of nadere informatie de Gegadigde moet overleggen en /of uitleggen. Bovendien wordt vastgesteld welke vragen nog opheldering behoeven en welke punten nog afgestemd moeten worden, kortom op welke punten in de verificatiebespreking nader moet worden ingegaan.

Zolang er inzake de aanbesteding niet op alle punten volledige overeenstemming is bereikt en er nog geen schriftelijke en door beide partijen ondertekende overeenkomst tot stand is gekomen, is er geen sprake van enige gebondenheid van/met de Aanbestedende dienst. In dat geval is er ook geen enkele verplichting tot vergoeding van welke schade of kosten dan ook.

5 Uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen

In dit hoofdstuk staan de uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen waaraan Aanmelders dienen te voldoen.

Ten aanzien van uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen wordt onderscheid gemaakt tussen twee soorten bewijsstukken. Bewijsstukken die bij de Aanmelding gevoegd dienen te zijn en bewijsstukken die de Gegadigde op eerste verzoek van de Aanbestedende dienst dient op te leveren.

Mocht uit de verklaringen in het Uniforme Europese Aanbestedingsdocument blijken dat aan een, of meerdere, eisen niet wordt voldaan, dan behoudt de Aanbestedende dienst zich het recht voor om de Aanmelding terzijde te leggen en komt deze niet voor verdere beoordeling in aanmerking.

5.1 Uitsluitingsgronden

5.1.1 Bewijs van inschrijving nationale beroeps-/ handelsregister

U beschikt over een bewijs van inschrijving van de onderneming in het nationale beroeps-/ handelsregister. Dit bewijs is niet ouder dan zes maanden vanaf de datum van publicatie van de aankondiging en bevat de actuele gegevens. U vult dit bewijs eventueel aan met documentatie waaruit de rechtsgeldigheid van de handtekening van Gegadigde blijkt (volmacht(en)). Op verzoek overlegt u deze gegevens binnen 10 werkdagen.

5.2 Geschiktheidseisen met betrekking tot financiële en economische draagkracht

5.2.1 Financieel en economische draagkracht

Bij een voorgenomen gunning kan door de Aanbestedende dienst een accountantsverklaring met betrekking tot de financiële gegevens gevraagd worden. Deze accountantsverklaring mag geen continuïteitsparagraaf bevatten. Met het indienen van een Aanmelding verklaart u financieel voldoende gezond te zijn om de opdracht uit te voeren. Op verzoek overlegt u deze accountantsverklaring binnen 15 werkdagen.

5.2.2 Verzekering

U beschikt op de uiterste datum voor het indienen van een Aanmelding over een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die voldoet aan de volgende voorwaarden: gedurende de uitvoering van de opdracht is Opdrachtnemer afdoende verzekerd tegen bedrijfsaansprakelijkheid die voortvloeit uit de overeenkomst. Het verzekerde bedrag dient minimaal € 60.000,- per gebeurtenis te bedragen en minimaal € 240.000,- per verzekeringsjaar.

Op verzoek overlegt u deze gegevens binnen 15 werkdagen.

5.3 Overige informatie

5.3.1 Juridische bindingen

Indien u gebruik maakt van de gegevens van een moederorganisatie en/of samenwerkingsverbanden met andere ondernemingen voor wat betreft de technische- en beroepsbekwaamheid en/of financiële en economische draagkracht, dan overlegt u op eerste verzoek een beschrijving over de juridische bindingen met deze onderneming(en) en wat de aard van deze relatie is. Bij de beschrijving voegt u tevens het bewijs van inschrijving in het nationale beroeps-/ handelsregister waaruit deze relatie blijkt, waaronder eventueel moeder-/dochter-/zusterrelaties. Met name is hier de concernrelatie (met percentage van het belang) met eventuele moeder-/dochter-/zusterondernemingen van belang.

5.3.2 Combinaties

Gegadigden kunnen zich in het kader van deze aanbestedingsprocedure aanmelden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen twee vormen van een Aanmelding:

1. Een gegadigde kan zich zelfstandig aanmelden voor de opdracht. Deze individuele Gegadigde zal, indien Staatsbosbeheer besluit een overeenkomst met hem aan te gaan, (als enige) contractpartner zijn;
2. Twee of meer gegadigden kunnen zich gezamenlijk als Combinatie aanmelden voor de opdracht, waarbij alle aan de combinatie deelnemende Combinanten contractpartner van Staatsbosbeheer worden en hoofdelijke aansprakelijkheid aanvaarden. Een Combinatie geldt als één Aanmelding. Alle aan een Combinatie deelnemende Combinanten dienen de in deze aanbesteding voor de toetsing van de geschiktheid gevraagde informatie te overleggen en (conform de uitwerking in dit Beschrijvend document) aan de gestelde eisen te voldoen. Zij dienen één partij aan te wijzen als penvoerder.

Voor zowel zelfstandige Gegadigden als Gegadigden bestaande uit een combinatie is het mogelijk dat zij zich, in het kader van en ter voldoening aan de in deze aanbesteding gestelde geschiktheidseisen, beroepen op de kwalificaties van derden (zoals technische- en beroepsbekwaamheid en financiële en economische draagkracht). Indien Gegadigden een dergelijk beroep doen op derden, dienen zij dat expliciet bij de Aanmelding te vermelden.

Voorts neemt Gegadigde bij een beroep op (een) derde(n) als hiervoor bedoeld de verplichting op zich deze derde(n) bij de uitvoering van de opdracht ook daadwerkelijk aantoonbaar beschikbaar te hebben en in te zetten voor die onderdelen waarvoor het beroep op de derde(n) is gedaan (zelfvereiste). Voor een beroep in het kader van de toetsing van de financiële en economische draagkracht houdt deze verplichting in, dat de desbetreffende derde(n) hoofdelijke aansprakelijkheid voor de nakoming van de overeenkomst aanvaardt door middel van het invullen en ondertekenen van de Uitvoeringsverklaring (bijlage 1b).

De combinatie dient aan te geven welke partij en contactpersoon het aanspreekpunt is tijdens deze procedure en hoe de taakverdeling binnen de combinatie is geregeld. Alle combinaties dienen zich gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor een juiste en complete afhandeling van de door hen aanvaarde opdracht en de hieruit voortvloeiende verplichtingen. Het vormen van combinaties na indienen van de Aanmelding zonder gedegen motivatie hiertoe (voorbeeld: onvoorzienbare en onvoorspelbare gebeurtenissen) is niet toegestaan anders dan met schriftelijke toestemming van opdrachtgever.

5.3.3 Onderaanneming

Gegadigde geeft aan of hij voornemens is delen van de gevraagde dienstverlening in onderaanneming te geven.

Bij onderaanneming moet Gegadigde in het Uniforme Europese Aanmeldingsdocument onder andere onderstaande gegevens verstrekken:

- Een overzicht van het gedeelte van de opdracht dat hij voornemens is in onderaanneming te geven;
- U beschikt over een verklaring dat voor de duur van de uitvoering van de opdracht Gegadigde kan beschikken over de onderaannemer.

Indien Gegadigde een beroep doet op een in te zetten derde(n) dient Gegadigde bij zijn Aanmelding rechtsgeldige verklaringen van de desbetreffende derde(n) te overleggen waaruit blijkt dat deze daadwerkelijk gedurende de loop van de opdracht beschikbaar is/zijn, door het bijvoegen van een ondertekende Uitvoeringsverklaring onderaannemer (bijlage 1b).

Bijlagen

Bijlage A. Percelen van de aanbesteding

Bijlage B. Begrazing uiterwaarden Waal: doelen en voorwaarden

Bijlage C. In te zetten soorten grote herbivoren

Bijlage D. Vaste kuddes runderen en paarden: overname kuddes tussen opdrachtgever en opdrachtnemer
bij start en beëindigen van de overeenkomst

Bijlage E. Selectie en fokken grote herbivoren op juiste eigenschappen

Bijlage F. Principe akkoordverklaring eisen

Bijlage G. Uniform Europees Aanbestedingsdocument

Bijlage 2 behorend bij document 6

Bijlagen A t/m E

Bijlage A Percelen van de aanbesteding

NB! Zie voor grotere versie beeldmateriaal de bijgevoegde kaarten (pdf-bestanden).

Perceel 1 Munnikenland

Het gebied is gelegen rondom het historische Slot Loevestein. Het terrein wordt sinds een aantal jaren begraasd met Rode Geus runderen en Konikpaarden.

Het gebied beschikt over een hoogwatervluchtplaats.

Het totale gebied is 192 ha, waarvan 24 ha RWS (blauw) en 168 ha SBB (groen).

Perceel 2 Heesselt

Het betreft een nieuw ingericht natuurterrein, waar in 2020 is begonnen met begrazing door Konikpaarden. Er zijn nog geen geschikte runderen gevonden om in te zetten. De eerste jaren na inrichting van een natuurterrein ligt de nadruk in het beheer op het tegengaan van houtige opslag. Dit principe is ook hier toegepast.

Het gebied beschikt over een hoogwatervluchtplaats.

Het totale gebied is 242 ha, waarvan 122 ha RWS (blauw) en 120 ha SBB (groen).

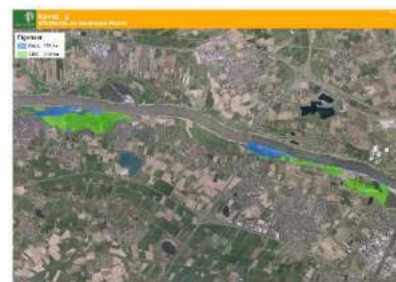
Perceel 3 Afferdense- en Deestse waard en Beuningse- en Weurtse waard

Het perceel bestaat uit twee deelgebieden: 1) Afferdense- en Deestse waard (ADW) en 2) de Beuningse- en Weurtse waard (BWW).

De ADW betreft een nieuw ingericht natuurgebied waar nog geen runderen of paarden zijn ingezet. Bij een nieuw ingericht gebied dient het beheer de eerste jaren vooral gericht te zijn op het tegengaan van de opslag van houtige gewassen.

De BWW is een gebied dat al langer wordt begraasd door Konikpaarden en Rode Geus runderen. Om de eigenschappen van de Rode Geus runderen te verbeteren is gestart met het inkruisen van Schotse Hoogland runderen. Het fokken van een goede groep runderen is daarom een essentieel onderdeel van dit perceel.

Beide gebieden beschikken over een hoogwatervluchtplaats. Het totale gebied is 449 ha, waarvan 139 ha RWS (blauw) en 310 ha SBB (groen).

Perceel 4 Oosterhoutse waard en Veur Lent

Het perceel bestaat uit twee deelgebieden: 1) Oosterhoutse waard en Veur Lent.

De Oosterhoutse waard biedt kansen voor de natuur omdat in dit gebied recreatie een geringe rol speelt in tegenstelling tot het gebied Veur Lent. In de Oosterhoutse waard loopt een kudde Schotse Hoogland runderen (stieren en koeien), en een groep Exmoor paarden. De Oosterhoutse waard bestaat tijdelijk uit twee delen, omdat er een betonnen werkweg door heen ligt. De planning is om in de toekomst de weg te verwijderen, zodat het weer één gebied wordt.

Veur Lent, tezamen met het terrein rondom Wijnfort Lent, is een gebied dat ligt tussen de rivier en de nieuwe woonwijk Nijmegen Noord. De belangrijkste functie van Veur Lent, naast de waterstandsdaling, is de recreatie. Onder andere tijdens de vierdaagse zijn er volop evenementen op dit eiland en bij warm weer liggen de stranden vol mensen. De kuddebeheerder dient hier goed op in te spelen door indien nodig, tijdig delen van het terrein voor begrazing af te sluiten. In het gebied vindt jaarrondbegrazing plaats met Schotse Hoogland koeien.

Beide gebieden beschikken over een beperkte hoogwatervluchtplaats. Indien nodig moeten de dieren buiten het gebied worden opgevangen.
Het totale gebied is 182 ha, waarvan 103 ha RWS (blauw) en 79 ha SBB (groen).

Perceel 5 Bemmelse-, Konijnen-, Gendtse- en Klompenwaard

Het perceel bestaat uit twee deelgebieden: 1) de Bemmelse-Konijnen- en Gendtse waard (BKGW) en 2) de Klompenwaard (KW). De BKGW zijn op dit moment nog afzonderlijke eenheden, maar zullen na verwachting vanaf 2021 één aaneengesloten gebied vormen waar begrazing met Konikpaarden en Rode Geus runderen zal plaats vinden.

De Klompenwaard, waarin Fort Pannerden ligt, wordt eveneens begraasd met Rode Geus runderen en Konik paarden. Fort Pannerden is een toeristische attractie met een restaurant en bezoekerscentrum.

De BKGW beschikken over twee hoogwatervluchtplaatsen en in de Klompenwaard is ook een hoogwatervluchtplaats aanwezig
Het totale gebied is 390 ha, waarvan 81 ha RWS (blauw) en 309 ha SBB (groen).

Perceel 6 Pannerdens kanaal

Het perceel bestaat uit de deelgebieden Loowaard, Kandia buiten, Groene rivier en Zordijkplas. Dit zijn nu nog afzonderlijke gebieden, maar de wens bestaat om er één aaneengesloten gebied van te maken. In het perceel zit het regelwerk Pannerdens Kanaal. Hoogwatervluchtplaatsen zijn deels aanwezig.
Het totale gebied is 194 ha, waarvan 142 ha RWS (blauw) en 52 ha SBB (groen).

Perceel 7 Stadswaard en Millingerwaard

Het perceel bestaat uit twee niet met elkaar verbonden deelgebieden: 1) de Stadswaard e.o. en 2) de Millingerwaard (inclusief Erlecomsewaard).

De Stadswaard grenst aan het centrum van Nijmegen en dit deelgebied bestaat naast de Stadswaard uit de Vlietberg, de Oude Waal, de Bizonbaai en de Groenlanden. De Groenlanden ligt binnendijks en is door middel van een dijkoversteek verbonden met de uiterwaarden. De Stadswaard wordt zeer intensief gebruikt door recreanten. Het is mogelijk de dieren binnendijks te plaatsen in geval van hoog water en de Vlietberg beschikt over een hoogwatervluchtplaats.

De Millingerwaard is een voorbeeldproject voor natuurontwikkeling in het kader van 'Ruimte voor de rivier'. Er vindt al meer dan 25 jaar begrazing plaats met Galloway runderen en Konikpaarden. In de Erlecomse waard is geen hoogwatervluchtplaats aanwezig, de dieren die hier lopen moeten voordat het water echt hoog wordt worden verplaatst naar de Millingerwaard, waar wel een hoogwatervluchtplaats aanwezig is.

Het totale gebied is 1021 ha, waarvan 82 ha RWS (blauw) en 939 ha SBB (groen).

Bijlage B Begrazing uiterwaarden Waal: doelen en voorwaarden

1. Inleiding

In veel natuurgebieden worden grote herbivoren ingezet als beheermiddel om de vegetatieontwikkeling in een gewenste richting te sturen. De begrazing kan met verschillende soorten grote herbivoren en op verschillende manieren worden uitgevoerd. Onder de grote herbivoren vallen de wilde herbivoren zoals wisent, eland, edelhert, damhert, ree en wild zwijn, en de gedomesticeerde grote herbivoren zoals rund, paard, schaap en geit. De soorten grote herbivoren, de dichtheden aan dieren en de vorm van begrazing hangen af van het gestelde doel voor het gebied.

2. Doel

Voor de uiterwaarden langs de Waal, zie perceel 1 tot en met 7 zoals in Bijlage A aangegeven, is het doel een natuurlijk ecosysteem waarin runderen en paarden een sleutelrol vervullen. In dit gebied mogen mensen (grotendeels) vrij wandelen. Het ecosysteem bestaat uit een afwisseling van bos, struweel, open gebieden, zand en slikplaten, en oeverwallen. Natuurlijke processen dragen bij aan een dynamisch en gevarieerd ecosysteem.

Het beleid van de provincie Gelderland is om in het rivierengebied ruim baan te geven aan natuurlijke processen om het rivierenlandschap vorm te geven en daarmee een biodiversiteit tot stand te brengen en houden die zo dicht mogelijk die van een natuurlijk rivierengebied benadert. Onder deze natuurlijke processen vallen onder andere neerslag en verdamping, waterpeildynamiek, sedimentatie en erosie, successie, herbivorie, concurrentie en facilitatie, en predatie. Deze processen dragen bij aan een dynamisch en gevarieerd ecosysteem.

Helemaal vrij in deze ontwikkeling zijn Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat echter niet. Zo heeft bijvoorbeeld niet al het oppervlak in het rivierengebied de bestemming natuur en spelen andere factoren als scheepsvaart, (hoogwater)veiligheid en waterkwaliteit en waterkwantiteit een belangrijke rol.

In de natuurgebieden is op provinciaal niveau aangegeven welke natuurtypen daar worden nagestreefd (de SNL natuurtypen). De gebieden waar het hier over gaat vallen vrijwel allemaal binnen SNL onder de natuurtypen 'rivier- en moeraslandschap' (N01.03).

Het type 'rivier- en moeraslandschap' (N01.03) betreft gebieden langs rivieren waar de waterdynamiek van de rivieren en successie in combinatie met integrale begrazing door grote herbivoren het landschap bepalen. Het gaat hierbij ook om kleine in het overstromingsbereik van de rivier liggende gebieden die tezamen langs een rivier een landschappelijke eenheid vormen. Al naar gelang de ligging van het gebied bestaat het uit een groot scala van andere in riviergebieden voorkomende natuurtypen (zoals rivier, zoete plas, moeras, droog schraalland, overstromingsgrasland, ruigteveld, rivierbegeleidend bos) die echter vanwege het veranderlijke landschap niet in omvang en ligging apart in het beheer worden vastgelegd. De overstromingsdynamiek is langs de rivieren een belangrijke factor. Deze is echter door allerlei ingrepen bovenstrooms en door het dieper komen te liggen van de rivier veranderd van bijna jaarlijkse lage overstromingen tot onvoorspelbare hoge overstromingen. Hierdoor hebben concurrentiekrachtige soorten van storingsmilieus een groot aandeel gekregen en is begrazing belangrijk om ook andere soorten nog kansen te geven (let op: zoals hier is aangegeven, is begrazing duidelijk een middel met een specifiek doel geworden om een 'ongewenste' ontwikkeling in de vegetatie als gevolg van een sterk door de mens veranderde rivierdynamiek om te buigen). In dit grootschalig voorkomende beheertype zijn ook top-predatoren als zeearend karakteristiek en daarnaast kan ook de bever invloed hebben op het landschap. Ook aanwezigheid van grote zoogdieren zoals edelhert in meer natuurlijke dichtheden zijn van belang.

Zoals hierboven aangegeven vormt begrazing met grote herbivoren, naast de andere natuurlijke processen, een belangrijk onderdeel in het beheer ten behoeve van de totstandkoming van het rivier- en moeraslandschap. Idealiter zou het begrazingsbeheer zo vormgegeven moeten worden dat het ook als volledig natuurlijk proces kan werken. Een van de aspecten daarin is dat natuurlijke factoren en processen de populatiedynamiek van de grote herbivoren bepalen en dat de mens niet ingrijpt in de aantallen. In dat geval bepalen klimaat, waterpeildynamiek, voedselaanbod, strengheid van de winter, concurrentie/facilitatie, predatie en vrije migratie de aantallen grote herbivoren. Hiervoor dient het gebied dan wel 'compleet' te zijn. Onder die compleetheid vallen dan de aanwezigheid van al die andere natuurlijke factoren en processen zoals hierboven aangegeven, en een grote heterogeniteit en voldoende schaal van het gebied. Dit laatste is mogelijk door koppeling van gebieden in de uiterwaarden maar ook met gebieden achter de dijken. Hoewel het streven hiernaar wel aanwezig is, zijn de gebieden nog niet zo ver.

Zolang deze gebieden nog niet 'compleet' zijn, beheert Staatsbosbeheer deze gebieden middels een jaarrondbegrazingsbeheer met runderen en paarden, waar ook wilde herbivoren zoals edelherten en reeën via natuurlijke weg (migratie vanuit andere gebieden) een rol kunnen vervullen. Om de begrazing door runderen en paarden zo dicht mogelijk aan te laten sluiten bij het natuurlijke proces van herbivorie en de andere natuurlijke processen van waterpeildynamiek en successie, dient de begrazing met runderen en paarden aan een paar voorwaarden te voldoen.

3. Voorwaarden begrazingsbeheer

Voordat wordt ingegaan op de voorwaarden voor het begrazingsbeheer, wordt in het kort weergegeven waardoor het natuurlijke proces van begrazing door grote herbivoren zich kenmerkt.

Natuurlijke begrazing

Onder natuurlijke omstandigheden kenmerkt begrazing met grote herbivoren zich als volgt:

- Populatiedynamiek, maximale aantallen, dieet en terreingebruik zijn soortspecifiek (bijv. type herbivoor, lichaamsgrootte, sociale structuur) en worden medebepaald door klimaat, waterpeildynamiek, productiviteit van het gebied, concurrentie en facilitatie, predatie en migratie;
- Aantallen grote herbivoren zijn nooit constant en kunnen tussen jaren fluctueren als gevolg van variatie in bovengenoemde factoren of processen (bijv. zomer met zeer lage productie van grasland of zeer strenge winter met enkele dagen tot weken sneeuwdek). Onder natuurlijke omstandigheden kunnen afnames van 70% of meer voorkomen door bijvoorbeeld een laag productief groeiseizoen gevolgd door een strenge winter. Dynamiek in aantallen grote herbivoren levert dynamiek in de vegetatieontwikkeling en daarmee in het voorkomen van planten- en diersoorten. Jaren met hoge aantallen grote herbivoren zullen leiden tot toenames van kortgrazige graslandvegetaties en afnames van oevervegetaties, ruigtes, struiken en bomen. Jaren met lage aantallen zullen leiden tot een verruiging van het gebied. Doordat deze dynamiek varieert in ruimte en tijd, treedt de hoogste variatie in vegetatie-/habitattypen met de daarbij behorende soorten op;
- Bij sexueel dimorfe soorten zoals het rund of edelhert, is de overlevingskans van de grotere mannelijke dieren lager dan de kleinere vrouwelijke dieren in tijden met bijvoorbeeld voedselschaarste of strenge winters. De grotere mannelijke dieren hebben in absolute zin meer voedsel nodig om hun energiehuishouding op orde te houden. In tijden van schaarste of hoge energie-uitgaven delven zij als eerste het onderspit. Bij paarden is het verschil in grootte tussen mannelijk en vrouwelijk vele malen kleiner en speelt dit vrijwel niet. Dit betekent dat bij sterke afnames van de kuddes door natuurlijke omstandigheden, de man-vrouw verhouding bij runderen sterk kan afnemen in tegenstelling tot paarden. Als de kuddes na een sterke afname weer geleidelijk toenemen door natuurlijke aanwas, wordt bij de runderen de man-vrouw verhouding uiteindelijk weer gelijk aan 1.
- De leeftijdsopbouw hangt af van de fase waarin de populatie zich bevindt. Als er weinig herbivoren zijn en het voedselaanbod de consumptie in ruime mate overtreft, is de sterfte onder zowel mannelijke als vrouwelijke dieren en van alle leeftijdsklassen zeer laag. De populaties kunnen exponentieel groeien, het aantal jonge dieren neemt dan sterk toe en er ontstaat een zogenaamde piramidale leeftijdsopbouw die zowel voor mannelijke als vrouwelijke dieren gelijk is. Naarmate de populaties groeien, neemt het voedselaanbod per individu af en neemt de sterfte, met name onder de jaarlingen toe (zij investeren vooral in groei en minder in vetvoorraden). Bij sexueel dimorfe soorten is bovendien de sterfte onder mannelijke jaarlingen groter. Relatief gezien nemen de jonge dieren minder toe en ontstaat er bij sexueel dimorfe soorten al een lichte verschuiving in de man:vrouw verhouding. Wanneer de populaties nog verder toenemen richting de 'draagkracht' van het gebied, neemt de sterfte van de jaarlingen verder toe en vindt er ook sterfte onder de kalveren en oudere dieren plaats. In ongunstige jaren kunnen dan hele jaarklassen uitvallen: er ontstaat een zogenaamd kerstboom model. Door de toenemende sterfte onder mannelijke dieren bij sexueel dimorfe soorten kan de man:vrouw verhouding teruglopen van 1:1 naar 1:8. Na een sterke afname in de populaties door natuurlijke factoren, wordt meestal binnen een paar jaren de man:vrouw verhouding door natuurlijke aanwas weer 1:1 omdat gemiddeld evenveel mannelijke als vrouwelijke dieren worden geboren.
- Iedere soort heeft een specifieke sociale structuur die weer van invloed kan zijn op bijvoorbeeld het terreingebruik. Runderen kennen een structuur van enkele stiergroepen met dominante volwassen stieren die ieder hun eigen territorium hebben, en groepen met koeien en jonge dieren die dagelijks langs de stiergroepen trekken. Paarden zijn opgedeeld in harems die uit 1 of 2 hengsten en 8-12 merries met veulens en jaarlingen bestaan. Naast deze harems komen ook zogenaamde vrijgezellen groepen van hengsten zonder harems voor. De harems en vrijgezellen groepen leven veelal in één kudde bij elkaar, en kunnen soms enkele dagen op eenzelfde locatie grazen. Als het voedselaanbod lager wordt of is, deelt de kudde zich meer op in kleinere groepen of afzonderlijke harems. Een groot verschil tussen rund en paard is dat de graasdruk bij paarden lokaal gedurende enkele dagen zeer hoog kan oplopen terwijl bij runderen de graasdruk dagelijks over een groter gebied is verspreid.
- De soorten hebben een lange levensverwachting en de oudere dieren geven kennis over het gebied (bijv. voedselrijke delen, giftige plantensoorten, beschuttingslocaties of hoogwatervluchtplaatsen) door aan jongere generaties. Hierdoor kunnen gebiedsspecifieke graaspatronen ontstaan die bijdragen aan de heterogeniteit van het gebied;
- Grote herbivoren bouwen vetvoorraden op in het groeiseizoen (april-november) om te kunnen gebruiken in de winterperiode als het voedselaanbod en de kwaliteit laag zijn. In de winterperiode kunnen runderen en paarden 30% in gewicht afnemen (gebruik van vetvoorraden) zonder dat dit consequenties heeft voor het voortbestaan van de populaties. Dit proces van aanleg en gebruik van vetvoorraden is van invloed op het dieet en terreingebruik. Naarmate het voorkeursvoedsel (grassen) opraaft, worden de dieren gedwongen de minder aantrekkelijke voedselplanten op te nemen waardoor ook de minder aantrekkelijke delen van het gebied worden bezocht en verruiging van het gebied wordt voorkomen. Bijvoeren werkt dit proces tegen;

- Predatie kan soortafhankelijk zijn. In het algemeen geldt dat bij grotere herbivoren de populatiedynamiek en maximale aantallen minder beïnvloed wordt door grote predatoren en meer door voedselaanbod dan bij kleinere herbivoren. Grote predatoren zijn opportunisten en eten alles wat voor hun bek komt. Dat betekent dan ook dat zwakke dieren of niet beschermde jonge dieren eerder het slachtoffer zijn dan gezonde of volwassen dieren.
- Verschillende soorten kunnen een verschillend effect op de vegetatiestructuur hebben. Bij paarden ontstaan vaak patronen van zeer korte grazige vegetaties naast sterk verruigde delen doordat ze met de hele kudde soms enkele dagen op één locatie kunnen grazen en hier ook vaak naar terugkeren. Op die locaties vindt namelijk dan steeds weer sterke hergroei van jong en eiwitrijk gras (blad) plaats. Doordat paarden ook boventanden hebben, kunnen ze dit korte voedselrijke gras goed afgrazen. Runderen grazen meer verspreid door het gebied waardoor meer gradiënten ontstaan van korte vegetaties naar verruigde delen. Runderen kunnen het gras niet zo kort afgrazen als paarden en zijn dus meer gebaat bij meer variatie in grashoogtes. Runderen en paarden samen creëren een grotere diversiteit in structuur graslanden (van heel kort tot ruig) dan wanneer ze alleen worden ingezet.
- Tussen herbivoren kan concurrentie optreden wanneer er veel overlap is in het dieet en terreingebruik. Bij runderen en paarden is dit het geval. Rund en paard hebben beide sterke voorkeur voor grassen. Het paard vreet gras korter af dan rund en het rund kan niet op de kort afgegraste graslanden grazen (zeker als daar ook nog ganzen op grazen). Hierdoor moet het rund eerder uitwijken naar minder aantrekkelijke vegetaties zoals riet, ruigtes en houtige gewassen. Als gevolg daarvan worden die vegetaties omgezet in grazige vegetaties. Ook hier geldt weer dat rund en paard samen voor een grotere diversiteit in het totale gebied dan wanneer ze alleen worden ingezet.

Voorwaarden begrazing langs Waal en Pannerdens kanaal

Omdat op dit moment natuurlijke begrazing zoals hierboven beschreven, niet kan worden toegepast vanwege de incompleetheid van de gebieden (zie onderdeel 2. Doel) kiest Staatsbosbeheer voor een vegetatiebeheer met runderen en paarden dat zo dicht mogelijk aansluit bij de kenmerken van een natuurlijke begrazing. Het doel van het vegetatiebeheer is het creëren en in stand houden van een laagland rivierenlandschap met bijbehorende biodiversiteit. Dit betekent dat de begrazing aan de volgende voorwaarden dient te voldoen:

- De begrazing met runderen en paarden vindt jaarrond plaats;
- De aantallen runderen en paarden zijn afgestemd op het creëren en in stand houden van de SNL natuurtypen 'rivier- en moeraslandschap' (N01.03), de aantallen worden gereguleerd door de opdrachtgever;
- Voor een maximale diversiteit in vegetatietypen en -structuren en daarmee gemiddeld een hogere biodiversiteit, dienen de aantallen grote herbivoren te fluctueren in de tijd (nabootsing natuurlijke populatiedynamiek). Na een sterke afname (bijv. 50%) door het uitnemen van dieren, kan de populatie via natuurlijke aanwas weer groeien naar de gewenste aantallen. Deze aantalsfluctuaties dienen niet in alle begrazingseenheden op hetzelfde moment plaats te vinden. Spreiding en variatie in tijd en ruimte vergroot de biodiversiteit in het totale rivierensysteem;
- De verhouding rund-paard kan per gebied variëren en is met name afhankelijk van de natuurdoelstelling. In grote lijnen varieert de verhouding van paard : rund = 1:1 tot paard : rund = 1:2.
- Om maximaal gebruik te kunnen maken van het dedomesticatie proces en het begrazingsproces waarbij oudere dieren specifieke kennis van het gebied overdragen op de jongere dieren, dienen de huidige populaties runderen en paarden in het gebied te blijven en mogen niet vervangen worden door andere kuddes. Daarnaast dient de selectie binnen de kuddes die gericht is op dedomesticatie (jaarrond overleving, niet gevoelig voor infecties, korte hoeven, geen opdringerig gedrag naar mensen, laatrijphed, overweg kunnen met schrale perioden) te worden voortgezet;
- Naast selectie gericht op dedomesticatie, dient er ook selectie uitgevoerd te worden om tot een gewenste man:vrouw verhouding en leeftijdsopbouw van de populaties te komen. Bij een meer extensieve begrazing (voldoende voedselaanbod waardoor populatie zich in de groeifase bevindt) kan zowel bij rund als paard worden uitgegaan van een man:vrouw verhouding van 1:1 en een piramidale leeftijdsopbouw (veel jonge dieren en weinig oude dieren). Bij een meer intensieve begrazing kan de verhouding man:vrouw bij paarden nog steeds 1:1 zijn en bij runderen iets lager (bijv. 0,8:1). De leeftijdsopbouw is bij beide piramidaal maar zijn er relatief iets minder jongere dieren.
- Bijvoeren dient niet plaats te vinden dan wel zo lang mogelijk uitgesteld te worden; gebruik van vetvoorraden in de winterperiode is zowel voor de dieren zelf van essentieel belang als voor het proces van begrazing (gebruik van minder aantrekkelijke vegetatietypen in andere delen van het gebied);
- De begrazingseenheden dienen zo groot mogelijk te zijn; eventueel door koppeling van deelgebieden. Hierdoor wordt de heterogeniteit van het begrazingsgebied zo groot mogelijk gemaakt en kunnen bepaalde processen van de begrazing (bijv. optimale leeftijdsopbouw en sociale structuur, vorming sub-groepen) plaatsvinden;
- Wet- en regelgeving voor gehouden dieren dienen in acht te worden genomen;

Aandachtspunten

Bij tegenstrijdige doelen dient aanvullend beheer overwogen te worden. Een voorbeeld hiervan betreft stroomdalgraslanden. Deze vegetatie is gebaat bij een meer intensieve begrazing omdat het grasland anders zal verruigen. Bij de keuze voor een extensieve begrazing met runderen en paarden, zal dit type dus niet in stand gehouden kunnen worden zonder aanvullende maatregelen. Bij het vaststellen van de doelen zal dit expliciet meegenomen moeten worden met bijbehorende beheermaatregelen.

Bijlage C In te zetten soorten grote herbivoren

De keuze van de in te zetten soorten grote herbivoren

Bij de keuze van de in te zetten soorten grote herbivoren zijn de volgende zaken van belang:

- Type terrein;
- Type herbivoor.

Het type terrein

Staatsbosbeheer kent twee soorten natuurterreinen:

- a) Terreinen met procesnatuur
In deze gebieden is het doel niet strikt omschreven en mag de natuur haar eigen gang gaan. Het is zogenaamde 'spontane' natuur zoals bijvoorbeeld in de Millingerwaard en Biesbosch.
- b) Terreinen met patroonnatuur
Deze gebieden worden beheerd met een bepaald doel, zoals bijvoorbeeld weidevogels, glanshaverhooiland, of multifunctioneel bos. In geval van begrazing wordt er veelal gekozen voor seizoensbegrazing met landbouwhuisdieren.

De gebieden in deze opdracht vallen alle onder het type procesnatuur (zie bijlage B).

Het type herbivoor

Staatsbosbeheer heeft runderen en paarden die in hun terreinen worden ingezet in een aantal categorieën ingedeeld naar gebruiksdoel.

Indeling runderen:

1. Boerengebruiksvee (melkvee): o.a. Holstein-Friesian en Jersey;
2. Boerengebruiksvee (vleesvee): o.a. Blonde d'Aquitaine, Hereford en Limousin;
3. Historische huisdierrassen: o.a. Lakenvelder, Brandrode Rund en MRIJ-rund;
4. Runderen die zelfredzaam zijn en geschikt zijn verwildering. De dieren hebben een natuurlijke uitstraling: o.a. Schotse Hooglander, Galloway, Rode Geus en Heckrund.

Indeling paarden:

1. Gebruiksdieren: o.a. Nederlands warmbloed, springpaarden;
2. Historische paardenrassen: o.a. Fries paard, Zeeuws trekpaard;
3. Hobbydieren, al dan niet opgenomen in een stamboek: o.a. Fjorden, Shetlanders, Tinkers;
4. Paarden die zelfredzaam zijn met een natuurlijke uitstraling: o.a. Konikpaard, Sorraia
5. Paarden die zelfredzaam zijn en vrijwel rechtstreeks afstammen van Europese wilde paarden: o.a. Exmoores, Asturcon, Pottoka

Voor de terreinen die in deze aanbesteding zitten (alle met procesnatuur (type a)), komen uitsluitend dieren uit de volgende categorieën in aanmerking: Runderen in de categorie 4 en paarden in de categorieën 4 of 5. Rassen die niet samengaan met bezoekers voldoen echter niet, zoals het Heckrund.

De keuze voor deze categorieën komt tot stand door naar de verschillende eigenschappen van de soorten te kijken. Wetende dat het perfecte ras (nog) niet bestaat en het zoeken is naar een optimale combinatie van eigenschappen, is er hierbij sprake van zowel eisen (hier moet een beheerdier in ieder geval aan voldoen; de minimale eigenschappen) als van wensen (het zou mooi zijn als een beheerdier hier aan voldoet; het doel).

Concrete eisen en wensen in te zetten grote herbivoren

Algemeen

Runderen en paarden zullen jaarrond in de gebieden worden ingezet waarbij het natuurlijke proces van begrazing zo dicht mogelijk benaderd dient te worden. Daarnaast zijn deze gebieden toegankelijk voor recreanten. De-domesticatie, zelfredzaamheid en vriendelijk voor recreanten en honden zijn belangrijke eisen die gesteld worden aan de in te zetten grote herbivoren.

Eisen aan in te zetten grote herbivoren

De in te zetten grote herbivoren dienen aan een aantal eisen te voldoen. Als ze niet voldoen aan onderstaande eisen, komen ze niet in aanmerking voor jaarrondbegrazing in de terreinen van deze aanbesteding.

Bijlage 2 behorend bij document 6 (8/11)

Eisen	Rund	Paard
Ras en selectie	Runderen die zelfredzaam zijn en geschikt voor verwildering. Zie hierboven.	Paarden die zelfredzaam zijn en geschikt voor verwildering. Zie hierboven.
Geslachtsrijpheid	Jonge koeien dienen pas op latere leeftijd vruchtbaar te worden	
Agressie ten opzichte van mensen	Flegmatieke runderen met geen tot weinig agressie	Geen tot weinig agressie
Nieuwsgierigheid ten opzicht van mensen en honden	Geen tot weinig	Geen tot weinig
Natuurlijk wijkgedrag ten opzichte van mensen en honden	Wel aanwezig	Wel aanwezig
Sociale kuddestructuur	Ontwikkeling van stiergroepen met eigen territorium	Natuurlijke haremstructuur
Zelfredzaamheid	Wel aanwezig. Dieren hebben geen hulp nodig van de mens en kan jaarrond buiten staan	Wel aanwezig. Dieren hebben geen hulp nodig van de mens en kan jaarrond buiten staan
Allertheid	Aanwezig, maar niet schrikachtig	Aanwezig, maar niet schrikachtig
Kleur	Wildkleur: min of meer egaal grijs, bruin of andere donkere kleur	Wildkleur: min of meer egaal grijs, bruin of andere donkere kleur

Wensen aan in te zetten grote herbivoren

Het zou mooi zijn dat de in te zetten grote herbivoren aan een aantal wensen kunnen voldoen. Als ze niet voldoen aan onderstaande wensen kunnen ze wel in aanmerking komen voor jaarrondbegrazing als ze aan de eisen voldoen.

Wensen	Rund	Paard
Ras en selectie	De-domesticatie zoveel mogelijk aanwezig	De-domesticatie zoveel mogelijk aanwezig
Geslachtsrijpheid	Jonge dieren dienen pas als zij geheel volgroeid zijn vruchtbaar te worden	
Agressie ten opzichte van mensen en honden	Geen agressie, natuurlijk wijkgedrag	Geen agressie, natuurlijk wijkgedrag
Nieuwsgierigheid ten opzicht van mensen en honden	Geen interesse tonend	Geen interesse tonend
Alertheid	Alert gedrag tonend, maar geen schrikgedrag	Alert gedrag tonend, maar geen schrikgedrag
Kleur	Wildkleur. Vacht min of meer egaal grijs, bruin, of donkere kleur. Zeker niet bont, wit of blond. Hoeven donker van kleur.	Wildkleur. Vacht min of meer egaal grijs, bruin, of donkere kleur. Zeker niet bont, wit of blond. Hoeven donker van kleur.
Gezondheid	Vitaal en weinig vatbaar voor ziekten en tekorten.	Vitaal en weinig vatbaar voor ziekten en tekorten. Paarden beschikken over extra rudimentair bot in hoef, zoals bij Konikpaard, die voor extra stabiliteit zorgt bij het lopen op stortsteen.
Hoorns	Runderen hebben hoorns	
Zelfredzaamheid	Geheel zelfredzaam	Geheel zelfredzaam
Sociale kuddestructuur	aanwezig	Aanwezig
Klimaat	Ook actief bij warm weer (vergelijk Galloway vs. Rode Geus)	Ook actief bij warm weer
Belevingswaarde	Woest en natuurlijk uiterlijk	Woest en natuurlijk uiterlijk

Recreatie

In een voor recreatie opengesteld gebied heeft een schuw ras, dat niet door voeren of aaien opdringerig wordt, de voorkeur.

Aandachtspunten

Voorlichting, educatie & recreatief (mede-)gebruik

De aanwezigheid van dieren in een terrein is voor veel mensen een positief gegeven. Dat is vaak ook een goede ingang om wat over het terrein en ons werk in het terrein te vertellen. Dat mensen dieren aantrekkelijk vinden betekent niet automatisch dat zij verstandig met deze dieren omgaan, er is vaak een groot gebrek aan kennis over het gedrag van dieren en daarmee samenhangend een gebrek aan besef dat het eigen gedrag daaraan aangepast moet worden. Het voeren van dieren is een van de hardnekkigste gedragingen die voor zowel dier (verkeerde voedingsstoffen) als mens (opdringerige dieren) vervelende gevolgen heeft. Ook veel voorkomend is te weinig afstand houden tot de dieren (aaien, foto's maken), dat kan leiden tot botsingen tussen mens en dier.

Voorlichting is en blijft belangrijk. Er zijn goede ervaringen met vormen van sociale controle door betrokken bezoekers (Amsterdamse Bos).

Regelgeving

Voor gehouden diersoorten, zoals rund, paard, geit, schaap of varken geldt de Wet op Dieren en de Gezondheidswet voor Dieren. Daarin staan de eisen die aan houders van deze dieren gesteld worden op gebied van welzijn, transport, en veterinaire zorg. Daarnaast zijn er regels, opgesteld door productschappen of als gevolg van rijksbeleid, voor het tegengaan van veeziekten en registratie & identificatie van dieren in verband met risico's voor de volksgezondheid.

De laatste stand van zaken op dit vlak is te vinden op de website van het ministerie van EZ (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/dierziekten>)

Veterinair ingrijpen

Veterinair ingrijpen zal ook getoetst moeten worden aan de doelstellingen van het terrein. Een bijzonder voorbeeld is het toedienen van ontwormingsmiddelen en antibiotica. Dit is gangbare praktijk in de veehouderij maar divers onderzoek heeft aangetoond dat niet alleen de mest van deze dieren geen enkele ecologische rol meer vervult, maar ook de grond onder de mest sterk negatief beïnvloed wordt door de aanwezigheid van deze middelen. Daarom dienen deze middelen niet, of alleen bij wijze van hoge uitzondering aan dieren in onze terreinen gegeven te worden.

Bijlage D Vaste kuddes runderen en paarden: overname kuddes tussen opdrachtgever en opdrachtnemer bij start en beëindigen van de overeenkomst

De in te zetten grote herbivoren worden beschouwd als een essentieel onderdeel van de procesnatuur. De dieren zorgen namelijk voor een verrijking van de natuur, zie bijlage A. Daarvoor is het van belang dat de runderen en paarden generaties lang in de natuurterreinen aanwezig zijn. Hier zijn drie belangrijke argumenten voor te noemen:

- De in te zetten grote herbivoren hebben terreinkennis en weten waar zij het beste kunnen verblijven in geval van hoog water;
- De dieren zijn gewend aan publiek en reageren daar zoals gewenst op (zie bijlage C). Door selectie van dieren kunnen de gewenste eigenschappen binnen de kuddes aanwezig blijven en de ongewenste eigenschappen (bijv. opdringerig gedrag naar mensen toe) verdwijnen;
- Bezoekers van de natuurterreinen zijn gewend aan deze dieren en het gedrag van deze dieren en worden niet iedere keer geconfronteerd met een nieuwe kudde met onverwacht gedrag.

Deze aanbesteding is verdeeld in 7 percelen (zie bijlage A). Een perceel bestaat uit één gebied, of uit meerdere deelgebieden. In alle percelen zijn, geheel of gedeeltelijk, runderen en/of paarden reeds aanwezig. In onderstaande tabel staat aangegeven of er runderen en paarden zijn, die de inschrijver verplicht dient over te nemen. Verder is aangegeven welke rassen van runderen en paarden er momenteel lopen.

Tabel 1 Percelen en aanwezige runderen en paardenrassen.

	Gebied	Runderen aanwezig	Paarden aanwezig
Perceel 1	Munnikenland	Rode Geus	Konik
Perceel 2	Heesselt	Nee	Konik
Perceel 3	Afferdense- en Deestse waard	Nee	Nee
	Beuningse Waard	Kruising Rode Geus x Schotse Hooglander	Konik
Perceel 4	Oosterhoutse waard A	Schotse Hooglander	Exmoor
	Oosterhoutse waard B	Schotse Hooglander	Exmoor
	Veur Lent	Schotse Hooglander (alleen koeien)	Nee
Perceel 5	Bemmelse-, Gendtse waard	Rode Geus	Konik
	Klompewaard	Rode Geus	Konik
Perceel 6	Loowaard	Galloway	Konik
	Kandia	Nee	Nee
	Groene rivier	Nee	Nee
	Zorgdijkplas	Nee	Nee
Perceel 7	Stads- en Millingerwaard	Galloway	Konik

Aanvang opdracht

De inschrijver/opdrachtnemer is verplicht de runderen en paarden bij aanvang te kopen tegen een marktconforme prijs vastgesteld door de opdrachtgever. In tabel 1 staat waar nu reeds dieren aanwezig zijn en welke rassen dit zijn die overgenomen dienen te worden. Waar geen runderen en paarden aanwezig zijn bij de start van de opdracht, dient de inschrijver zelf voor runderen en paarden te zorgen die voldoen aan alle eisen, zie bijlage C. Bij het zelf aankopen van runderen en paarden in de gebieden waar deze nu nog niet aanwezig zijn, moet dus al rekening worden gehouden met deze eigenschappen, zodat deze al voor een groot deel aanwezig zijn in de nieuwe kuddes.

Tijdens opdracht

De inschrijver is verplicht om de aangeschafte runderen en paarden als uitgangsmateriaal te gebruiken voor het doorontwikkelen van de geëiste en gewenste eigenschappen en daarmee in stand houden van voor het doel aangepaste kuddes runderen en paarden, zie bijlage E.

Einde opdracht

De opdrachtnemer is verplicht de runderen en paarden bij afloop van het contract ter verkoop aan te bieden aan de opdrachtgever, tenzij er goede argumenten zijn om dit niet te doen. De waarde van de dieren dient een marktconforme prijs te zijn.

Bijlage E Selectie en fokken grote herbivoren op juiste eigenschappen

Fokprogramma en selectie op optimaal inzetbaar bij natuurbeheer, veiligheid bij hoog water en recreatie

Het doel is om via procesnatuur een dynamisch natuurlijk rivierenlandschap te bereiken, waar bezoekers vrij kunnen wandelen. Tevens dient het landschap te voldoen aan de eis dat de rivier voldoende doorstroomt in geval van hoog water. De vegetatie, zoals bomen en struiken, dient daarom te voldoen aan de vegetatielegger. De grote herbivoren spelen een sleutelrol in dit beheer, zie bijlage B.

De opdrachtnemer dient gericht te fokken en selectie uit te voeren, zodat de dieren beter voldoen aan de eisen en wensen zoals gesteld in dit document en eventueel toekomstige eisen van opdrachtgevers die nu nog niet bekend zijn. Een voorbeeld van een kenmerk dat verbeterd kan worden, is het fokken van runderen met een korte vacht, zodat de dieren 's zomers tijdens warme periodes ook actief zijn.

Aanvang opdracht

De dieren voldoen minimaal aan de eisen zoals gesteld in bijlage C.

Tijdens opdracht

De opdrachtnemer houdt minimaal 2 keer per jaar overleg met opdrachtgever en de andere opdrachtnemers en stelt onder auspiciën van de opdrachtgever jaarlijks het fok- en selectieprogramma vast.

De opdrachtnemers van de 7 (zeven) percelen dienen dus samen gericht de in te zetten dieren verder te ontwikkelen.

Einde opdracht (bij oplevering)

De eigenschappen van de dieren, zoals geëist en gewenst in dit document dienen bij oplevering te zijn verbeterd. Dit betekent: meer dedomesticatie, minder opdringerig naar mensen, meer wijkgedrag vertonen en een egale wildkleur etc.

Bijlage 3 behorend bij document 6

Kaarten percelen 1 t/m 7

Kavel 1

Munnikenland

Eigenaar

	RWS	24 ha
	SBB	198 ha

Wettelijke vermelding: De afbeelding is een afbeelding van de luchtfoto's van de gemeente Munnikenland, die zijn gemaakt op 15-03-2020. De afbeelding is een afbeelding van de luchtfoto's van de gemeente Munnikenland, die zijn gemaakt op 15-03-2020.

Kavel 2

Heesselt

©Stam: waterman
31-03-2020

Eigenaar	
	RWS 122 ha
	SBB 120 ha

© 2020 Staatsbosbeheer. Afbeelding is auteursrechtelijk beschermd. Het verspreiden of kopiëren van deze afbeelding is strafbaar.

Kavel 3

Afferdense- en Beuningse Waard

GISteam: waterman
31-03-2020

Eigenaar

- RWS 139 ha
- SBB 310 ha

0 300 600 900 1.320 m

© 2020 Staatsbosbeheer. De afbeelding is een luchtfoto van de Afferdense- en Beuningse Waard. De afbeelding is gemaakt met behulp van GIS-gegevens van Staatsbosbeheer. De afbeelding is verspreid onder de Creative Commons BY-NC-ND 4.0 licentie.

staatsbosbeheer

Kavel 4

Oosterhoutse Waard en Veur Lent

GISteam: waterman
31-03-2020

Eigenaar

- RWS 103 ha
- SBB 79 ha

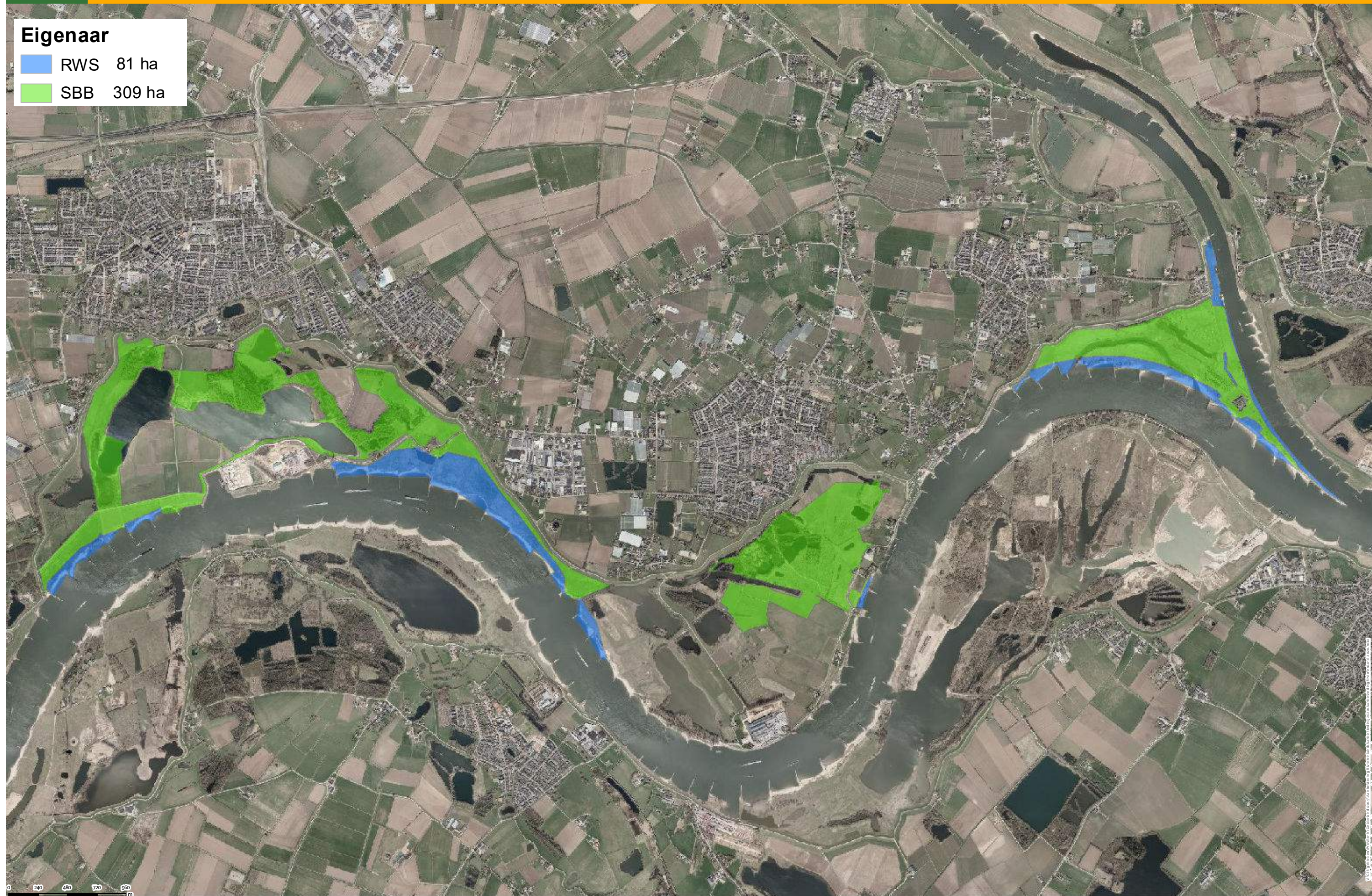

Kavel 5

Bemmelse-, Gendtsewaard en Klompenwaard

Eigenaar

- RWS 81 ha
- SBB 309 ha

De afbeelding is een luchtfoto van de regio Bemmelse-, Gendtsewaard en Klompenwaard. De afbeelding is gecorrigeerd voor perspectief en is voorzien van een raster. De afbeelding is gemaakt op 31-03-2020.

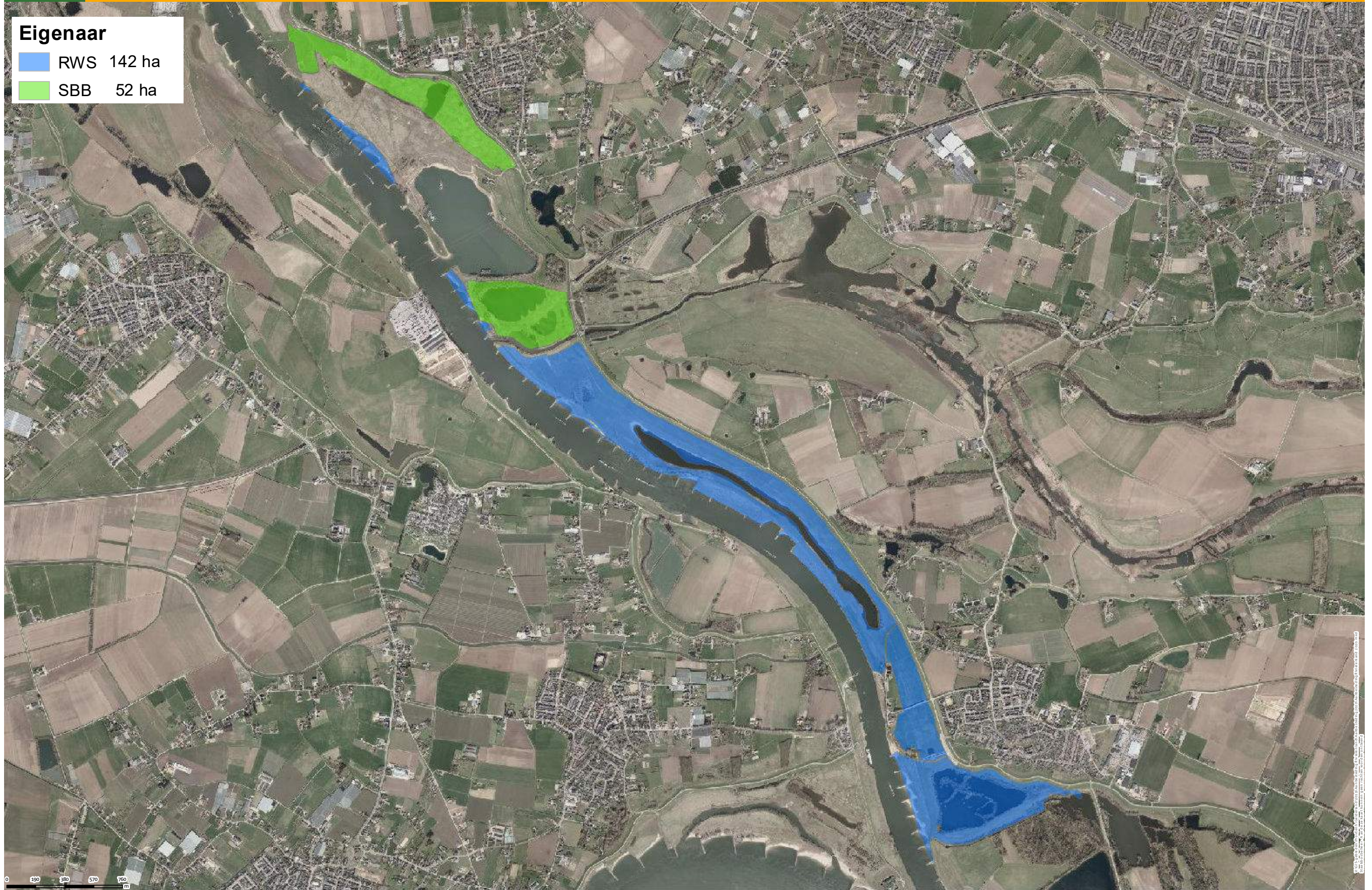

Kavel 6

Pannerdens Kanaal

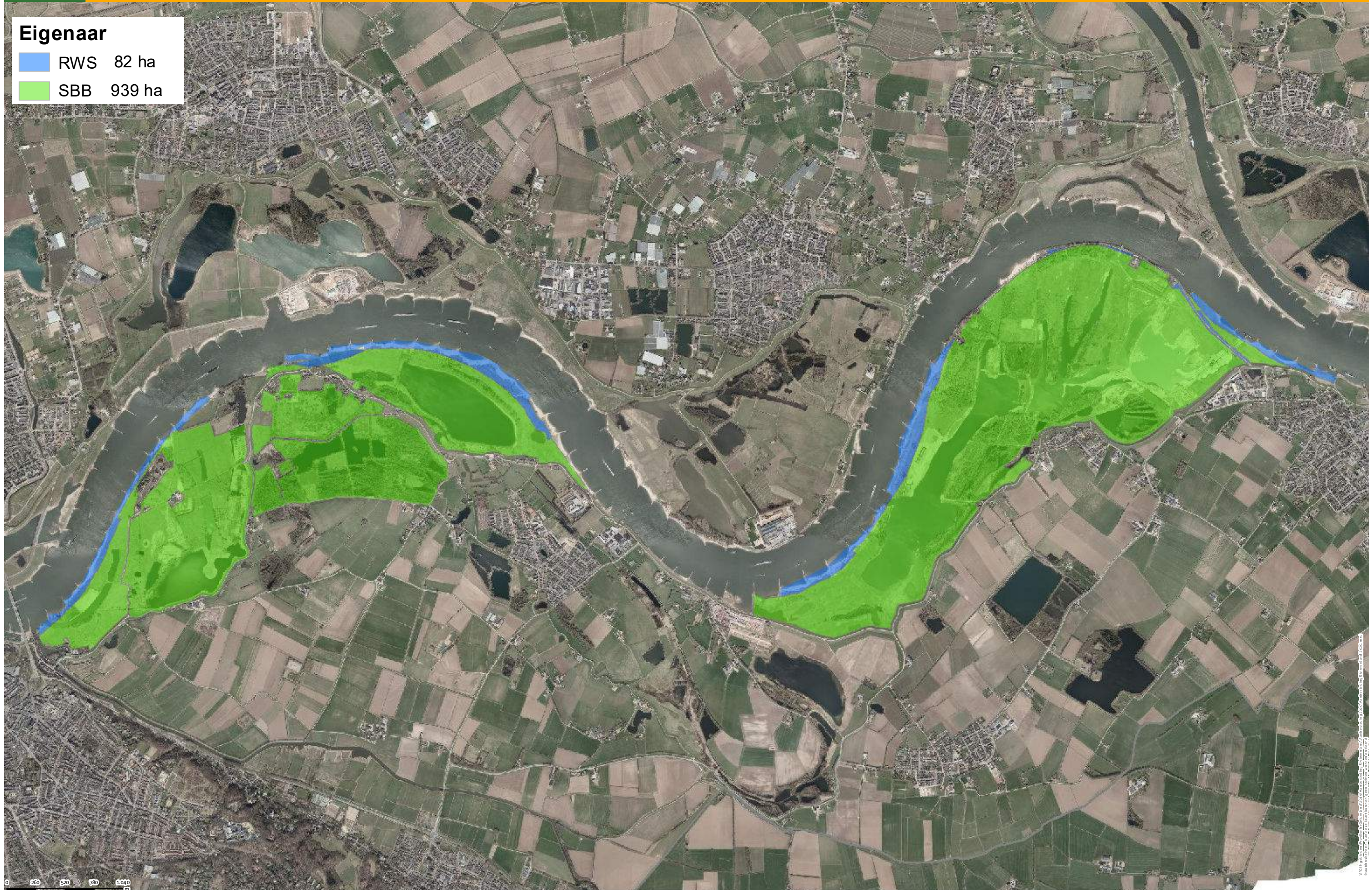
Eigenaar

- RWS 142 ha
- SBB 52 ha

Eigenaar

	RWS	82 ha
	SBB	939 ha

Vliegenvanger, 2019. De afbeelding is een afbeelding van een satellietfoto van de regio Stads en Millingerwaard, Nederland. De afbeelding is gemaakt met behulp van de software QGIS.

Bijlage 4 behorend bij document 6

Bijlage F Principe Akkoordverklaring

Bijlage F Principe Akkoordverklaring

“Begrazing procesnatuur Rivierenland”

Behorende bij Fase 3: procedure beoordeling en selectie (selectieleidraad hoofdstuk 4.1)

Nr.	Eis	Paraaf
A.	Inschrijver onderschrijft nut en noodzaak van alle aspecten van de procesnatuur zoals Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en provincie Gelderland dat voor ogen hebben.
B.	Inschrijver is bereid aanwezige kudde / dieren in dit Perceel over te nemen
C.	Inschrijver is bereid kudde / dieren in dit Perceel over te dragen bij einde overeenkomst, tenzij er goede argumenten zijn om hiervan af te wijken.
D.	Inschrijver is op één telefoonnummer 24 uur per dag 7 dagen per week bereikbaar
E.	De maximale reactietijden bij calamiteiten zijn als volgt: ziek dier: 24 uur Uitbraak dier: 30 minuten Ongeval dier: 30 minuten Ongeval recreant: 30 minuten

Naam gegadigde

Datum

Plaats

Handtekening

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Eerste Nota van Inlichtingen

bij

Selectieleidraad

Europese niet-openbare aanbesteding

Begrazing procesnatuur Rivierenland

Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat

Geachte geïnteresseerde voor de aanbesteding 'Begrazing procesnatuur Rivierenland' van Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat.

In het kader van een meer integrale en gezamenlijke aanpak van het vegetatiebeheer met begrazingen in de uiterwaarden van de grote rivieren worden meerjaren-overeenkomsten aanbesteed, Europees niet-openbaar, de stukken hebt u via TenderNed kunnen downloaden.

Hierbij ontvangt u de Eerste Nota van Inlichtingen naar aanleiding van gestelde vragen.

Uw vragen, aan- en opmerkingen, zijn gekopieerd in dit document. Lettype en -pitch zijn gelijkvormig gemaakt, ze zijn genummerd, en zo nodig geanonimiseerd, verder zijn ze ongewijzigd overgenomen.

De reacties op uw vragen zijn opgenomen direct onder de vraag.

Deze Eerste Nota bevat 6 vragen en reacties en omvat 3 bladzijden inclusief het titelblad.

Op uiterlijk de datum aangegeven in de Aankondiging van deze aanbesteding in het onderdeel 'Termijnen' publiceert aanbesteder nog een volgende Nota van Inlichtingen. Iedere volgende Nota van Inlichtingen bevat ook alle vragen en reacties van de eerder gepubliceerde Nota's van Inlichtingen; alle nieuwe vragen & reacties van een nieuwe Nota van Inlichtingen worden opgenomen onder de laatste vraag & reactie van de voorgaande Nota van Inlichtingen.

Rest mij u namens het aanbestedingsteam veel succes te wensen bij de opmaak van uw inschrijving!

Vraag 1:

Zijn inkomsten vanuit (natuur) subsidies op de te beheren terreinen voor de pachter of verpachter?

Reactie 1:

Uitsluitend opdrachtgever behoudt het recht om subsidie aan te vragen in het kader van natuurbeheer, natuurontwikkeling e.d. De mogelijkheid om bijvoorbeeld SNL-subsidie aan te vragen wordt niet overgedragen aan de inschrijver.

Inschrijver kan subsidie aanvragen in het kader van landbouwregelingen, mits deze niet strijdig zijn met het natuurbelang en indien dit past binnen de aangeboden contractvorm. Voor de exacte voorwaarden, rechten en plichten wordt verwezen naar het Europees en landelijk beleid en RVO.

Vraag 2:

Hoe worden marktconforme prijzen koeien en paarden bepaald voor overname bij aanvang en einde contract?

Reactie :

De bepaling van de waarde van de dieren wordt nader omschreven in de Inschrijvingsleidraad, en als deze afwijkt van hetgeen hieronder gesteld dan geldt de bepaling opgenomen in de Inschrijvingsleidraad.

Een onafhankelijk taxateur taxeert volgens een vast protocol, een vastgelegde set uitgangspunten, de dieren aan het begin van de overeenkomst, het begin van het proces.

Bij het aflopen van de overeenkomst voert uit dezelfde of een andere taxateur m.b.v. precies dezelfde set uitgangspunten eenzelfde taxatie opdat de waardebepaling van de dieren vòòr en nà vergelijkbaar zijn.

Vraag 3:

Zijn alle runderen geregistreerd bij het I&R? Hebben alle paarden een paspoort en chip?

Reactie 3:

De runderen en paarden hebben momenteel de status 'gehouden dieren'. Wettelijk gezien is het verplicht om de dieren te registreren. De runderen hebben een oormerk en zijn geregistreerd. De paarden zijn gechipt en hebben een paspoort.

Voor grootschalige natuurterreinen bestaat een uitzondering, waardoor de periode om deze dieren te oormerken of te chippen na de geboorte langer is dan bij gangbare runderen en paarden. Hierdoor kan het zijn dat een beperkt aantal jonge dieren nog geen oormerk of chip heeft. Voor de exacte voorwaarden, rechten en plichten wordt verwezen naar het Europese en het landelijk beleid en de RVO.

Vraag 4:

Zijn er fosfaatrechten benodigd voor de dieren die het gebied begrazen? Zo ja, welk proces is voorzien bij overname van de begrazingsdieren?

Reactie 4:

Oprachtgever heeft geen fosfaatrechten en opdrachtgever handelt en bemiddelt ook niet in fosfaatrechten. De inschrijver dient er voor te zorgen dat hij aan alle wettelijke eisen voldoet, dus ook op het punt van fosfaatrechten e.d.

Vraag 5:

In hoeverre worden tarieven/prijzen geïndexeerd?

Reactie 5:

In de Inschrijvingsleidraad wordt nader aangegeven hoe de tarieven en prijzen geïndexeerd worden; indexering wordt toegepast, mogelijk om de 2 jaren.

Vraag 6:

In de loop van 2020 is duidelijk geworden dat er dioxine-verontreiniging is aangetroffen in runderen (en paarden) die jaarrond in de uiterwaarden van de Waal grazen. nVWA voert momenteel een onderzoek uit naar de verspreiding en mogelijke bronnen. Worst-case zou dit tot gevolg kunnen hebben dat geen vlees meer van dieren die (jaarrond) grazen in de uiterwaarden kan worden afgezet. Zolang niet duidelijk is hoe dat onderzoek uitpakt moet er mi rekening mee gehouden worden dat dit vlees niet (langer) afzetbaar is. Dat heeft consequenties voor de wijze van beheer (kuddesamenstelling) en voor het eventueel overnemen van bestaande kuddes (hoe dient de waarde bepaald te worden als de dieren mogelijk niet als vlees verwerkt kunnen worden). Hoe dienen we als inschrijver met deze onzekerheden om te gaan?

Reactie 6:

Ziet u voor de opstelling van de aanbesteder ten aanzien van dit aspect paragraaf 2.4 op bladzijde 11 van de Selectieleidraad. In de Inschrijvingsleidraad wordt hierop nader ingegaan.

===== / =====

RECTIFICATIE
KENNISGEVING VAN VERANDERINGEN
OF AANVULLENDE INFORMATIE

Diensten

AFDELING I: AANBESTEDENDE DIENST/INSTANTIE

I.1) NAAM EN ADRESSEN

Officiële benaming:

Staatsbosbeheer

Nationale identificatie:

261881072

Postadres:

Smallepad 5

Plaats:

Amersfoort

NUTS-code:

NL

Postcode:

3811 MG

Land:

NL

Contactpersoon:

10.2.e. Wob

Telefoon:

+31 10.2.e. Wob

E-mail:

sbbinkoop@staatsbosbeheer.nl

Fax:

-

Internetadres(sen)

Hoofdadres:

<http://www.staatsbosbeheer.nl>

Adres van het kopersprofiel:

-

AFDELING II: VOORWERP

II.1) OMVANG VAN DE AANBESTEDING

II.1.1) Benaming

Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat

Referentienummer: -

II.1.2) CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.1.3) Type opdracht

Diensten

II.1.4) Korte beschrijving

Staatsbosbeheer is voornemens naar zeven overeenkomsten meerjarig af te sluiten met betrekking tot de invulling van natuurlijke begrazing in Gelderland. Deze zeven natuurterreinen zijn grotendeels in eigendom van Staatsbosbeheer en deels in eigendom van Rijkswaterstaat. Mede namens Rijkswaterstaat besteedt Staatsbosbeheer de begrazingsopdrachten aan en voert Staatsbosbeheer naderhand de directie over de uitvoering van de opdrachten. De overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

AFDELING VI: AANVULLENDE INLICHTINGEN

VI.5) DATUM VAN VERZENDING VAN DEZE AANKONDIGING

17/12/2020

VI.6) REFERENTIE VAN DE OORSPRONKELIJKE AANKONDIGING

Nummer van de aankondiging in het PB S: 2020/S 227-558439

AFDELING VII: WIJZIGINGEN

VII.1) INFORMATIE DIE MOET WORDEN GEWIJZIGD OF TOEGEVOEGD

VII.1.2) Te corrigeren tekst in de oorspronkelijke aankondiging

Afdelingsnummer: IV.2.2)

Plaats waar de te wijzigen tekst staat: Termijn voor ontvangst van inschrijvingen of deelnemingsaanvragen

In plaats van:

Datum: 07/01/2021

Plaatselijke tijd: 11:00

Te lezen:

Datum: 12/02/2021

Plaatselijke tijd: 11:00

VII.2) OVERIGE NADERE INLICHTINGEN

De publicatie van de Nota van Inlichtingen is verschoven naar vrijdag 22 januari 2021. De aanmeldingstermijn is verschoven naar vrijdag 12 februari 2021 11.00 uur.

10.2.e. Wob

Van: SBB Inkoop
Verzonden: maandag 28 december 2020 09:55
Aan: 10.2.e. Wob
Onderwerp: RE: klacht overname kudde
Bijlagen: 130307_klachtenafhandeling-definitief.pdf

10.2.e. Wob

Uw mail met betrekking tot de Europese aanbesteding "Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat" is in goede orde ontvangen. De klacht wordt in behandeling genomen door het klachtenmeldpunt aanbestedingen Staatsbosbeheer en zal nader worden onderzocht. In het klachtenmeldpunt hebben zitting een senior adviseur inkoop, een aanbestedingsjurist en ondergetekende. Voornoemde functionarissen zijn niet betrokken geweest bij de aanbestedingsprocedure waar uw klacht betrekking op heeft. Voor de behandeling van uw klacht zullen wij de procedure "Klachtenafhandeling bij aanbesteden, deel 1", volgen, zie bijlage. Door de afwezigheid van veel betrokkenen in deze periode kunnen wij pas volgende week het onderzoek opstarten. Wij streven ernaar uiterlijk week 2 het onderzoek af te ronden. Na afronding van het onderzoek wordt u nader bericht.

met vriendelijke groet,

10.2.e. Wob

Teamleider Inkoop

Aanwezig: ma t/m donderdag

Concernzaken | Smallepad 5 | 3811 MG Amersfoort

Postbus 2 | 3800 AA Amersfoort

M 10.2.e. Wob

10.2.e. Wob [@staatsbosbeheer.nl](mailto:10.2.e. Wob@staatsbosbeheer.nl)

Van: 10.2.e. Wob [redacted]@wxs.nl]

Verzonden: maandag 28 december 2020 00:33

Aan: SBB Inkoop

Onderwerp: klacht overname kudde

Geachte klachtencommissie

In 2007 heb ik na afloop van een informatiebijeenkomst over de inrichtingsplannen voor De Bemmelse Waard een afspraak gemaakt met 10.2.e. Wob voor een vervolgesprek over de mogelijkheden en onmogelijkheden voor ons bedrijf in de Bemmelse Waard. Wij waren en zijn nog steeds voor onze bedrijfsvoering afhankelijk van grasland in de Bemmelse Waard. 10.2.e. Wob heeft in dat gesprek duidelijk gemaakt dat SBB verplicht is zorg te dragen voor vrije mededinging en eerlijke kansen voor gegadigden middels een Europese aanbestedingsprocedure. Hij heeft daarbij ook aangegeven dat Free Nature, die ook bij die informatiebijeenkomst vertegenwoordigd was, tot dan toe weliswaar meerdere opdrachten voor jaarrondbegrazing van SBB heeft gekregen, maar voor de Bemmelse Waard alleen via vrije inschrijving invulling kan geven aan de jaarrondbegrazing. Naar aanleiding van dat gesprek en met medeweten van 10.2. heb ik toen besloten om de 10.1.c. Wob

10.1.c. Wob

1. 10.1.c. Wob

2. 10.1.c. Wob

3. 10.1.c. Wob

10.1.c. Wob

Investeringen in kennis, de opbouw van de kudde en de afzet van het vlees hebben we gedaan in de wetenschap dat we ooit via een aanbesteding een eerlijke kans zouden krijgen onze activiteiten uit te breiden naar de rest van de Bemmelse Waard en wellicht ook de Konijnenwaard en delen van de Gendtse Waard. Tot februari 2020 is er nooit sprake geweest van het overnemen van bestaande kuddes bij de aanbesteding van de begrazing van procesnatuur. Onmiddellijk toen dat wel het geval was heb ik aan SBB kenbaar gemaakt dat die gang van zaken voor mij onacceptabel is (zie bijlage 1). Toen de aankondiging gepubliceerd is heb ik dat nogmaals gedaan (zie bijlage 2). In de reactie van SBB op dat bezwaarschrift wordt als argument aangevoerd dat de reden voor de verplichte overname van bestaande kuddes ligt in het feit “dat andere organisaties tientallen jaren bezig zijn geweest om runderen te ontwikkelen die geschikt zijn voor het beheer van procesnatuur”. Los van het feit dat deze onderbouwing alleen maar op te vatten is als minachting t.a.v. de investeringen die wij met ons bedrijf hebben gedaan om een geschikte kudde te ontwikkelen met als resultaat de Ambtswaard Angus, bevestigt het volledig mijn stelling dat met de verplichte overname het uitgangspunt van vrije mededinging en gelijke kansen tenietgedaan wordt.

Dus nogmaals een oproep om deze klacht serieus te nemen, de verplichte overname te heroverwegen en op een meer respectvolle manier van onderbouwing te voorzien.

Ik vraag niets meer dan een eerlijke kans. Een eerlijke kans betekent ook dat de commissie van aanbestedingsexperts qua tijd de mogelijkheid moeten krijgen deze klacht te behandelen voordat het voor ons bedrijf te laat is. Bij deze dus het verzoek om binnen 7 werkdagen na heden met een reactie te komen.

Hoogachtend,

10.2.e. Wob

Bijlage 1.:

Dag **10.2.e. Wob**

Tijdens ons gesprek over de invulling van jaarrondbegrazing in de Bemmelse Waard hebben jullie namens Staatsbosbeheer naar voren gebracht dat de kuddes Rode Geus en Konikpaard van Free Nature, die nu in de Gendtse Waard de begrazing verzorgen, onderdeel zijn van de aanbesteding voor begrazing van de Bemmelse Waard. Ik heb tijdens datzelfde gesprek aangegeven dat die voorwaarde in mijn beleving haaks staat op het uitgangspunt van vrije mededinging en daarmee voor mij onacceptabel is. Inmiddels heb ik mij juridisch laten adviseren hierover. Als mijn verzoek om de overname van de "Gendtse" kudde in heroverweging te nemen niet het gewenste resultaat oplevert, dan gaan wij een klacht indienen bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

Ultieme poging om mijn verzoek tot heroverweging te onderbouwen:

Inmiddels meer dan 10 jaar geleden hebben wij aan **10.2.e.** van SBB voor de eerste keer kenbaar gemaakt dat wij met ons bedrijf de ambitie hebben om invulling te geven aan de jaarrondbegrazing in de Bemmelse Waard en eventueel ook aangrenzende uiterwaarden. We hebben in die tijd een bewuste keuze gemaakt de bedrijfsvoering aan te passen aan de veranderingen die in de Bemmelse Waard vroeg of laat tot inrichting en beheer gericht op natuurontwikkeling zou gaan leiden. Omdat mijn familie al generaties lang met ons bedrijf heeft geleefd van hetgeen de natuur in de Ambtswaard heeft te bieden, was elk alternatief minder aantrekkelijk dan de onzekere weg die we toen gekozen hebben. We hebben toen een aanvang gemaakt **10.1.c. Wob**

10.2.e. De Ambtswaard Angus is onlosmakelijk verbonden aan de toekomst en de ambities van ons bedrijf. Alle keren dat ik door de jaren heen aan een van jullie te kennen heb gegeven dat ons bedrijf nog steeds kandidaat is voor het leveren van de begrazing van procesnatuur in en om de Bemmelse Waard, heb ik ook aangegeven dat wij de Ambtswaard Angus voor dat doel ontwikkeld hebben en voor de paarden nog op zoek gaan naar een passende kudde. De kwaliteiten van de Ambtswaard Angus zijn van doorslaggevend belang als het gaat om de kansen die wij ons toedichten bij de aanbestedingsprocedure. De Ambtswaard Angus maakt dat wij ons positief kunnen onderscheiden van Free Nature en andere gegadigden. Daarom is het onbegrijpelijk, onverdedigbaar en onacceptabel dat SBB bij de invulling van de jaarrondbegrazing voor de levering van het beheer wel gepaste en wettelijk verplichte mededingingsregels hanteert en voor de levering van de kudde dat niet doet.

Graag reactie z.s.m. na jullie overleg.

Bij voorbaat dank.

Groet,

10.2

Bijlage 2.:

Geachte heer/mevr.,

In februari heb ik naar **10.2.e.** kenbaar gemaakt dat ik bezwaar maak tegen het uitgangspunt van verplichte overname van kuddes van anderen bij de aanbesteding van de jaarrondbegrazing. Toen heb ik van **10.2** mondeling te horen gekregen dat zij op dat moment nog bezig waren met de uitgangspunten van de aanbesteding en dat de mogelijkheid tot bezwaar pas ontstaat bij de publicatie van de aanbesteding. Dat moment lijkt mij nu aangebroken, dus bij deze nogmaals mijn bezwaar:

De verplichte overname van graasdierkuddes bij de aanbesteding van de dienst: "begrazing procesnatuur rivierenland" staat haaks op het uitgangspunt van vrije mededinging, omdat daarmee bedrijven uitgesloten worden die geïnvesteerd hebben in de opbouw van kuddes met dezelfde kwaliteiten als gevraagd bij passend beheer van procesnatuur.

Omdat tot nu toe geen gehoor is gegeven aan mijn verzoek om de verplichte overname in heroverweging te nemen, bij deze het verzoek om de afwegingen die daaraan ten grondslag liggen schriftelijk aan mij kenbaar te maken, zodat ik ze voor kan leggen aan de Nationale Commissie van Aanbestedingsexperts.

Hoogachtend,

10.2.e. Wob

Bijlage 1 behorend bij document 9

130307 – Klachtenafhandeling definitief

Bijlage 1 is reeds openbaar en voor eenieder beschikbaar via:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/regelingen/2013/03/07/klachtafhandeling-bij-aanbesteden>

Bijlage 1 behorend bij document 9 (1/1)

De bijlage van dit document is reeds openbaar en voor eenieder beschikbaar via:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/regelingen/2013/03/07/klachtafhandeling-bij-aanbesteden>

KLACHTAFHANDELING BIJ AANBESTEDEN

Definitieve versie

Deel 1: Standaard voor klachtafhandeling voor aanbestedende diensten en ondernemers

Deel 2: Commissie van Aanbestedingsexperts

RECTIFICATIE
KENNISGEVING VAN VERANDERINGEN
OF AANVULLENDE INFORMATIE

Diensten

AFDELING I: AANBESTEDENDE DIENST/INSTANTIE

I.1) NAAM EN ADRESSEN

Officiële benaming:

Staatsbosbeheer

Nationale identificatie:

261881072

Postadres:

Smallepad 5

Plaats:

Amersfoort

NUTS-code:

NL

Postcode:

3811 MG

Land:

NL

Contactpersoon:

10.2.e. Wob

Telefoon:

+31 10.2.e. Wob

E-mail:

sbbinkoop@staatsbosbeheer.nl

Fax:

-

Internetadres(sen)

Hoofdadres:

<http://www.staatsbosbeheer.nl>

Adres van het kopersprofiel:

-

AFDELING II: VOORWERP

II.1) OMVANG VAN DE AANBESTEDING

II.1.1) Benaming

Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat

Referentienummer: -

II.1.2) CPV-code(s)

Hoofdcategorie:

77000000 - Diensten voor land-, bos- en tuinbouw, aquicultuur en imkerij

Subcategorie:

-

II.1.3) Type opdracht

Diensten

II.1.4) Korte beschrijving

Staatsbosbeheer is voornemens naar zeven overeenkomsten meerjarig af te sluiten met betrekking tot de invulling van natuurlijke begrazing in Gelderland. Deze zeven natuurterreinen zijn grotendeels in eigendom van Staatsbosbeheer en deels in eigendom van Rijkswaterstaat. Mede namens Rijkswaterstaat besteedt Staatsbosbeheer de begrazingsopdrachten aan en voert Staatsbosbeheer naderhand de directie over de uitvoering van de opdrachten. De overeenkomsten gaan in op 1 januari 2022 en lopen af op 31 december 2025 met voor de opdrachtgever een optie tot verlenging van twee keer drie jaar.

21/01/2021

[I. II. VI. VII.](#)

AFDELING VI: AANVULLENDE INLICHTINGEN

VI.5) DATUM VAN VERZENDING VAN DEZE AANKONDIGING

21/01/2021

VI.6) REFERENTIE VAN DE OORSPRONKELIJKE AANKONDIGING

Nummer van de aankondiging in het PB S: 2020/S 249-622123

21/01/2021

[I. II. VI. VII.](#)

AFDELING VII: WIJZIGINGEN

VII.1) INFORMATIE DIE MOET WORDEN GEWIJZIGD OF TOEGEVOEGD

VII.1.2) Te corrigeren tekst in de oorspronkelijke aankondiging

Afdelingsnummer: IV.2.2)

Plaats waar de te wijzigen tekst staat: Termijn voor ontvangst van inschrijvingen of deelnemingsaanvragen

In plaats van:

Datum: 12/02/2021

Plaatselijke tijd: 11:00

Te lezen:

Datum: 05/03/2021

Plaatselijke tijd: 11:00

VII.2) OVERIGE NADERE INLICHTINGEN

-

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Tweede Nota van Inlichtingen

bij

Selectieleidraad

Europese niet-openbare aanbesteding

Begrazing procesnatuur Rivierenland

Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat

Geachte geïnteresseerde voor de aanbesteding 'Begrazing procesnatuur Rivierenland' van Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat.

In het kader van een meer integrale en gezamenlijke aanpak van het vegetatiebeheer met begrazing in de uiterwaarden van de grote rivieren worden meerjaren-overeenkomsten aanbesteed, Europees niet-openbaar, de stukken hebt u via TenderNed kunnen downloaden.

Hierbij ontvangt u de Tweede Nota van Inlichtingen naar aanleiding van alle gestelde vragen, aan- en opmerkingen in de Selectiefase; de periode voor het stellen van de vragen in de Selectiefase sloot op maandag 7 december 2020.

Uw vragen, aan- en opmerkingen, zijn gekopieerd in dit document beginnend (*) onder de vragen en reacties van de Eerste Nota van Inlichtingen. Lettertype en -pitch zijn gelijkvormig gemaakt, ze zijn genummerd, en zo nodig geanonimiseerd, verder zijn ze ongewijzigd overgenomen.

De reacties op uw vragen zijn opgenomen direct onder de vraag.

Deze Tweede Nota bevat 80 vragen en reacties en omvat 22 bladzijden inclusief het titelblad.

Er zijn ook twee vragen gesteld met een aanmerkelijk bedrijfsbelang en hierop is gereageerd, één op één, in aparte Nota's van Inlichtingen.

Rest mij u namens het aanbestedingsteam veel succes te wensen bij de opmaak van uw inschrijving!

Ter herinnering:

De aanbesteding 'Vegetatiebeheer Rivierenland Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat' bestaat uit twee fasen:

A Selectiefase

- Iedereen kan zich aanmelden.
- De gebieden worden globaal beschreven.
- De opdracht wordt in grote lijnen beschreven.
- Prijs is geen onderdeel van de selectie.
- Maximaal 15 kandidaat-inschrijvers worden geselecteerd.

B Inschrijvingsfase

- Uitsluitend de 15 kandidaat-inschrijvers uit de selectiefase kunnen inschrijven.
- Per perceel is er een gedetailleerde gebiedsbeschrijving.
- Per perceel is er een gedetailleerde opdrachtbeschrijving.
- Prijs is onderdeel van de selectie.

Deze nota van inschrijvingen gaat uitsluitend over de selectiefase. De nadere beschrijving van de gebieden en de opdracht komt in de volgende fase, dit is de inschrijvingsfase.

Vraag 1:

Zijn inkomsten vanuit (natuur) subsidies op de te beheren terreinen voor de pachter of verpachter?

Reactie 1:

Uitsluitend opdrachtgever behoudt het recht om subsidie aan te vragen in het kader van natuurbeheer, natuurontwikkeling e.d. Natuursubsidies voor natuurterreinen zijn slechts toegankelijk voor eigenaren en erfpachters van die terreinen. De af te sluiten overeenkomsten pacht en inkoop bieden dus geen toegang tot die subsidie

De mogelijkheid om bijvoorbeeld SNL-subsidie aan te vragen kan dus niet overgedragen worden aan de inschrijver.

Inschrijver kan mogelijk subsidie aanvragen in het kader van landbouwregelingen, mits deze niet strijdig zijn met het natuurbelang en indien dit past binnen de aangeboden contractvorm. Voor de exacte voorwaarden, rechten en plichten wordt verwezen naar Europees en landelijk beleid.

Vraag 2:

Hoe worden marktconforme prijzen koeien en paarden bepaald voor overname bij aanvang en einde contract?

Reactie 2:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag.

Een onafhankelijk taxateur taxeert volgens een vast protocol, een vastgelegde set uitgangspunten, de dieren aan het begin van de overeenkomst, het begin van het proces.

Bij het aflopen van de overeenkomst, mogelijk vele jaren later, voert dezelfde of een andere taxateur m.b.v. precies dezelfde set uitgangspunten eenzelfde taxatie uit opdat de waardebepaling van de dieren 'voor' en 'na' vergelijkbaar is.

Vraag 3:

Zijn alle runderen geregistreerd bij het I&R? Hebben alle paarden een paspoort en chip?

Reactie 3:

De runderen en paarden hebben momenteel de status 'gehouden dieren'. Wettelijk gezien is het verplicht om de dieren te registreren. De runderen hebben een oormerk en zijn geregistreerd. De paarden zijn gechipt en hebben een paspoort.

Voor grootschalige natuurterreinen bestaat een uitzondering, waardoor de periode om deze dieren te oormerken of te chippen na de geboorte langer is dan bij gangbare runderen en paarden. Hierdoor kan het zijn dat een beperkt aantal jonge dieren nog geen oormerk of chip heeft. Voor de exacte voorwaarden, rechten en plichten wordt verwezen naar het Europese en het landelijk beleid en de RVO.

Vraag 4:

Zijn er fosfaatrechten benodigd voor de dieren die het gebied begrazen? Zo ja, welk proces is voorzien bij overname van de begrazingsdieren?

Reactie 4:

Opdrachtgever heeft geen fosfaatrechten en opdrachtgever handelt en bemiddelt ook niet in fosfaatrechten. De inschrijver dient er voor te zorgen dat hij aan alle wettelijke eisen voldoet, dus ook op het punt van fosfaatrechten e.d.

Vraag 5:

In hoeverre worden tarieven/prijzen geïndexeerd?

Reactie 5:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. Prijsindexering wordt toegepast, mogelijk op basis van de consumentenprijsindex, mogelijk om de 2 jaren.

Alle vragen en reacties hierboven zijn ook al verwoord in de Eerste Nota van Inlichtingen gepubliceerd op 27 november 2020; alle vragen en reacties hieronder zijn nieuw.

Vraag 6A:

Wat wordt in geval van punt 5.2.2. verstaan onder beroepsaansprakelijkheidsverzekering? Volgens ons en onze verzekeringsagent, wordt hier een verkeerde term gebruikt, immers een beroepsaansprakelijkheidsverzekering dekt schade die veroorzaakt is door een beroepsfout o.a. bij adviserend werk. Volgens ons dient hier sprake te zijn van een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering met een specifieke passage risicoaansprakelijkheid in geval van schade veroorzaakt door de levende haven. Kunt u hier meer duiding aan geven?

Reactie 6A:

Beroepsaansprakelijkheid is aansprakelijkheid voor beroepsfouten in uw werk of het werk van uw werknemers. Van bedrijfsaansprakelijkheid is sprake als u of één van uw werknemers materiële schade aan zaken of letselschade aan personen veroorzaakt. Bij punt 5.2.2. wordt een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering bedoeld. Niet alle inschrijvers zijn echter gelijk. Als de inschrijver valt onder een beroepsgroep waar – naast een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering – ook een beroepsaansprakelijkheidsverzekering nodig is om schade aan derden te dekken, dan wordt u geacht beide verzekerd te hebben, zowel bedrijfsaansprakelijkheid als beroepsaansprakelijkheid.

Vraag 6B:

In hoeverre zijn personeelsverzekering en/ of bestuursaansprakelijkheidsverzekering een verplichting? Met andere woorden kunt u meer duiding geven aan het totaal deel wat verzekert dient te zijn.

Reactie 6B:

Het is aan de inschrijver om de exacte wijze van verzekeren te bepalen zolang wordt voldaan aan het gestelde in de selectieleidraad onder 5.2.2. waarin staat “gedurende de uitvoering van de opdracht is opdrachtnemer afdoende verzekerd tegen bedrijfsaansprakelijkheid die voortvloeit uit de overeenkomst”, aangevuld met het antwoord als gegeven op vraag 6A van deze Nvl.

Vraag 7:

Bij een inschrijving door een combinatie, in hoeverre is de wet ketenaansprakelijkheid van toepassing? Hoe wordt dit geborgd in de op te stellen overeenkomsten? Welke verdere eisen zijn hierop van toepassing, o.a. belastingtechnisch (o.a. het hebben van een G-rekening?)

Reactie 7:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. De Wet Ketenaansprakelijkheid is van toepassing. De Overeenkomst die ten grondslag ligt aan de uitvoering van de begrazingsdiensten is een dienstenovereenkomst; een werk van stoffelijke aard, en dus is iedere schakel, iedere betrokkene in de keten opdrachtgever, opdrachtnemer, en eventuele onderaannemer(-s) en inleners etc. etc. hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van loon en sociale premies en –afdrachten van alle leden in de keten onder hem.

Vraag 8:

Bij punt 2.1.3. wordt expliciet genoemd dat het gebruik niet aan derden kan worden afgestaan. Hoe zit dit bij een volledige dochter B.V., zonder personeel en onder volledig bestuur van de onderneming, welke wordt ingezet om aan bepaalde wettelijke verplichtingen of uitvoeringsonderdelen te kunnen voldoen.

Reactie 8:

Het is mogelijk om in combinatie met anderen in te schrijven, zie hiervoor art. 5.3.2 van de Selectieleidraad. Het is ook mogelijk een beroep te doen op één of meer onderaannemers, zie hiervoor art. 5.3.3 van de Selectieleidraad.

Echter: omwille van risicobeheer en om monopolievorming te voorkomen heeft aanbesteder bepaald dat één inschrijver slechts een maximum van 3 Percelen gegund mag en kan krijgen. Hiermee wordt bedoeld dat een holding en/of moederbedrijf en/of dochterbedrijf en/of conglomeraat en/of combinatie van bedrijven een maximum van slechts 3 Percelen gegund kan krijgen. In iedere inschrijving dient inschrijver de gehele bedrijfsstructuur waarvan deze deel uitmaakt zichtbaar te maken. Zoals u noemt in uw vraag nr. 8 een 'dochter B.V.' wordt daarmee in de beoordeling van de Inschrijvingen gezien als één met de gehele holding, het gehele complex van bedrijven waarvan deze dochter deel uitmaakt.

Vraag 9:

Is het mogelijk om als onderneming op het ene perceel individueel en op het andere perceel als onderdeel van een combinatie / als onderaannemer van een derde partij in te schrijven? Welke gevolgen heeft dit voor het maximale aantal gegunde percelen?

Reactie 9:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 8.

Vraag 10:

Kunt u de oppervlakte cijfers van het Munnikenland opnieuw duiden? In bijlage A wordt gesproken over 192 ha, terwijl de soms van de kaart Kavel 1 uitkomt op 222 ha.

Reactie 10:

De oppervlakte nu genoemd in bijlage A is een indicatie. Tijdens de inschrijvingsfase komt er van alle percelen een definitieve versie van de kaart, waarop de exacte begrenzing en de exacte oppervlakte staat. De oppervlakte 'natuur' Munnikenland bedraagt ongeveer 222 ha, grotendeels land en een klein deel water.

Vraag 11A:

In bijlage B, inleiding, wordt gesteld dat onder grote herbivoren vallen wilde herbivoren als wisent, eland, edelhert, damhert, ree en wild zwijn en gedomesticeerde grote herbivoren als rund, paard, schaap en geit. Ook verderop wordt gesteld dat de aanwezigheid van grote zoogdieren zoals edelhert in meer natuurlijke dichtheden van belang is. Gezien de maximale looptijd inclusief optionele verlengingen van 10 jaar, en gezien het feit dat gebiedsontwikkeling niet stil staat, in hoeverre behoort het beheer van genoemde wilde soorten als (toekomstige) optie van de op te stellen overeenkomst? ~~De toevoeging van wilde herbivoren, zowel met een gehouden als een wildstatus, heeft gevolgen voor de dichtheid / draagkracht van voor rund en paard. Tegelijk mag hun eventuele toekomstige introductie niet belemmerd worden. Hoe wordt dit ondervangen in de op te stellen overeenkomst?~~

Reactie 11A:

De totale looptijd inclusief verlenging is aangegeven in par. 2.1.1. van de Selectieleidraad. Het natuurdoel is altijd leidend. De draagkracht van het terrein is naast het aantal grote grazers onder andere ook afhankelijk van het aantal kleine grazers (zoals konijnen, muizen en insecten), waterstand, weer en klimaat.

Bijlage B beschrijft niet alleen de huidige situatie, maar ook de wenselijke situatie (een compleet systeem). Het beheer van inheemse soorten als ree, wild zwijn en edelhert is geen onderdeel van deze opdracht. De opdrachtnemer richt zich op het beheer van de paarden en runderen.

Vraag 11B:

In bijlage B, inleiding, wordt gesteld dat onder grote herbivoren vallen wilde herbivoren als wisent, eland, edelhert, damhert, ree en wild zwijn en gedomesticeerde grote herbivoren als rund, paard, schaap en geit. Ook verderop wordt gesteld dat de aanwezigheid van grote zoogdieren zoals edelhert in meer natuurlijke dichtheden van belang is. Gezien de maximale looptijd inclusief optionele verlengingen van 10 jaar, en gezien het feit dat gebiedsontwikkeling niet stil staat, in hoeverre behoort het beheer van genoemde wilde soorten als (toekomstige) optie van de op te stellen overeenkomst? De toevoeging van wilde herbivoren, zowel met een gehouden als een wildstatus, heeft gevolgen voor de dichtheid / draagkracht van voor rund en paard. Tegelijk mag hun eventuele toekomstige introductie niet belemmerd worden. Hoe wordt dit ondervangen in de op te stellen overeenkomst?

Reactie 11B:

Er zijn geen concrete plannen voor introductie van andere grazers, zoals eland, edelhert, wisent of waterbuffel. Introductie of spontane vestiging van andere grote zoogdieren is (op termijn) echter niet uit te sluiten. Het eindbeeld blijft een zo compleet mogelijk ecosysteem, binnen de randvoorwaarden (onder andere wettelijke, natuurlijke, geografische, etc.) die er zijn.

In de jaarlijkse voortgangsbesprekingen worden besproken alle bijzonderheden, ervaringen, resultaten en vooruitzichten van de begrazing en het vegetatiebeheer. Zodra factoren opduiken, nu onvoorzien en onverwacht, zoals bijvoorbeeld andere diersoorten, dan wordt in goed overleg en in het verlengde van de nu-op-te-stellen overeenkomst besproken en bepaald hoe beide partijen verder gaan op weg naar het ultieme doel: 'een zo compleet mogelijk ecosysteem'.

Vraag 12:

In hoeverre is het programma Levende Rivieren van het Wereld Natuurfonds (WNF) van toepassing op genoemde percelen? Welke relatie heeft dit programma met de dagelijkse uitvoering van het begrazingsbeheer?

Reactie 12:

Bedoelt u het Plan Ruimte voor Levende Rivieren van WNF? Er is nu in deze aanbesteding geen directe relatie tussen specifiek dit plan en het kuddebeheer in deze opdracht.

Vraag 13:

In bijlage C staat dat in de percelen runderen moeten worden ingezet die zelfredzaam en geschikt voor verwildering zijn en een natuurlijke uitstraling hebben (categorie 4). Verderop worden in algemene zin eisen en wensen benoemd voor de in te zetten grote herbivoren. De ervaring leert dat ook sommige runderen (bv Hereford) genoemd onder de categorieën 1 t/m 3 aan deze eisen voldoen. Kunnen ook deze specifieke runderen worden ingezet?

Reactie 13:

De dieren dienen minimaal te voldoen aan de eisen zoals opgesteld in bijlage C. Uitsluitend indien er geen dieren zijn die 100% aan de eisen voldoen, dan wordt er geselecteerd op dieren die zo veel mogelijk aan de eisen voldoen.

Dieren die specifiek zijn gefokt en/of geselecteerd voor jaarrond begrazing in natuurterreinen hebben de voorkeur. In de inschrijvingsfase dient de opdrachtnemer een plan te presenteren hoe de dieren door gericht fokken en selecteren op termijn aan de eisen en wensen kunnen voldoen.

Het doel is natuur en hoogwaterveiligheid. De runderen zijn geen doel, maar vervullen samen met o.a. de paarden een sleutelrol in het verkrijgen van gevarieerde natuur. Om dit doel te bereiken wil de opdrachtgever een sociale kudde, hierbij gaat het o.a. om leeftijdsopbouw, interactie tussen de dieren verdeling mannelijke en vrouwelijke dieren ca 50 % elk. Eén volwassen stier met meerdere koeien is dus niet de bedoeling (zie bijlage B).

De dieren dienen te voldoen aan alle eisen. Indien er meerdere aanbieders zijn van verschillende dieren, dan scoren dieren die zowel aan de eisen als de wensen voldoen hoger (zie bijlage C).

Het lange termijn streven is om een “wild oerrund” te ontwikkelen, specifiek geschikt voor natuurbeheer in Nederlandse uiterwaarden. Verder dient het dier niet agressief te zijn naar mensen en bij voorkeur niet nieuwsgierig te zijn, maar een wijkgedrag te vertonen, dus een dier dat aan de kant gaat voor mensen (zie bijlage C).

Het in stand houden van een bepaald (historisch) ras is niet het doel. Het streven is immers om dieren gericht zo te fokken, dat zij beter voldoen aan de eisen en wensen specifiek voor natuurbeheer in de uiterwaarden. Het gaat hierbij om het geheel van o.a. gezondheid, zelfredzaamheid, karakter, egale kleur en gedrag (bijlage E).

Vraag 14:

Op welk deel van de genoemde oppervlakten is begrazing mogelijk en welk deel is water?

Reactie 14:

De genoemde oppervlakten betreffen de totale oppervlakten van de gebieden die binnen de opdracht vallen. Het vee heeft in principe toegang tot dit hele gebied maar zal niet overal daadwerkelijk jaarrond kunnen grazen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij wegen en paden en waterpartijen. Er is voor gekozen om waterpartijen die geheel of deels droog kunnen vallen niet buiten de opdracht te houden omdat deze waterpartijen behoren tot het natuurdoeltype ‘N01.03 Rivier- en moeraslandschap’. Ook hier moet begraasd worden langs randen van het water, waarbij de oppervlakte sterk varieert met de waterstanden. De genoemde oppervlakten moeten daarmee gezien worden als de maximaal te begrazen oppervlakte.

Vraag 15:

Het kaartbeeld van één van de percelen (perceel II) lijkt niet geheel correct. Volgt er nog een actueel en correct kaartbeeld met de exacte oppervlakten?

Reactie 15:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. In de kaart van perceel 2 (Heesselt) zitten inderdaad een paar omissies, deze worden gecorrigeerd. De finale gebiedsbeschrijving met te begrazen oppervlakte en bijbehorende kaart wordt gevoegd bij de Inschrijvingsleidraad.

Vraag 16:

Hoe wordt omgegaan met door Staatsbosbeheer aangegane overeenkomsten over het beheer van specifieke uiterwaarden waarvan de einddatum valt na 1 januari 2022?

Reactie 16:

Bestaande overeenkomsten worden uitgediend. Na afloop van de overeenkomst wordt per gebied, per situatie, beoordeeld hoe het beheer verder wordt geregeld.

Vraag 17:

Met het indienen van een Aanmelding wordt verklaard financieel voldoende gezond te zijn om de opdracht uit te voeren. Wanneer is sprake van ‘financieel voldoende gezond’?

Reactie 17:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. U kunt denken aan mogelijk een goedkeurende accountantsverklaring zonder continuïteitsparagraaf.

Vraag 18:

Buiten de omvang van de opdracht behoort het mechanisch beheer van vegetatie ten behoeve van het vrijhouden van het stroombed van de rivier ten behoeve van een piekafvoer van water (opgaande begroeiing). Wat houdt het genoemde mechanisch beheer concreet wel en wat niet in en wat valt daarmee concreet buiten de omvang van de opdracht?

Reactie 18:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag, en als deze afwijkt van hetgeen hieronder gesteld dan geldt de bepaling opgenomen in de Inschrijvingsleidraad.

Het mechanisch verwijderen van vegetatie omwille van natuurontwikkeling of hoogwaterveiligheid valt niet onder deze opdracht. Denk hierbij aan het, handmatig of machinaal, maaien of klepelen van vegetatie of het afzetten van struweel. De opdracht voor deze werkzaamheden zal separaat worden aanbesteed. Het verwijderen van vegetatie omwille van dierenwelzijn (denk aan Jacobskruiskruid) valt wel onder verantwoordelijkheid van opdrachtnemer.

Vraag 19:

Er worden verschillende vaardigheden van de gegadigde verwacht. Wie moet over deze vaardigheden beschikken in het geval de gegadigde een vereniging met een groot aantal leden is?

Daarmee samenhangend worden bij de selectiecriteria 1.1. t/m 1.4 ervaringen, opleidingen, enz. gevraagd. Is in het geval van een vereniging de vereniging vrij om in algemene zin de aanwezige ervaringen, opleidingen, enz. van hun leden te beschrijven? Of dient deze informatie van specifieke leden aangeleverd te worden?

Reactie 19:

Het gaat specifiek om de vaardigheden en opleidingen etc. van de personen die planning van het kuddebeheer regelen en uitvoeren.

Vraag 20A:

Onder de werkzaamheden wordt niet 1) het opruimen van zwerfafval en 2) het beheer van houtopstanden (bv. knotwilgen en ooibos) genoemd. Wie is hiervoor verantwoordelijk?

Reactie 20A:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag, en als deze afwijkt van hetgeen hieronder gesteld dan geldt de bepaling opgenomen in de Inschrijvingsleidraad.

Het opruimen van zwerfafval is geen verantwoordelijkheid voor opdrachtnemer. Opdrachtnemer wordt gevraagd melding te maken bij opdrachtnemer als hij hoge concentraties zwerfafval waarneemt in het begrazingsgebied. De inschrijvingsleidraad bevat een eenduidige beschrijving van de afbakening van de begrazingsopdracht.

Vraag 20B:

Onder de werkzaamheden wordt niet 1) het opruimen van zwerfafval en 2) het beheer van houtopstanden (bv. knotwilgen en ooibos) genoemd. Wie is hiervoor verantwoordelijk?

Reactie 20B:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 18.

Vraag 21:

Onder de werkzaamheden behoort onder meer 'onderhoud rasters, landbouwhekken, klappoorten en veerroosters etc.'. Hoe moet bij de inschrijving worden omgegaan met terugkerend vandalisme en wie is hiervoor verantwoordelijk? Wie is verantwoordelijk voor het herstel van afrasteringen na hoogwater en/of ijsvorming?

Reactie 21:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag, en als deze afwijkt van hetgeen hieronder gesteld dan geldt de bepaling opgenomen in de Inschrijvingsleidraad.

Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het in standhouden van de aanwezige veekerende voorzieningen (waaronder afrastering) conform beschrijving in de (Bijlagen bij de) Inschrijvingsleidraad. Opdrachtnemer voert minimaal uit: inspectie, klein onderhoud en kleine reparaties aan de veekerende voorzieningen. De Inschrijvingsleidraad bevat een eenduidige beschrijving van de afbakening van de begrazingsopdracht ten aanzien van het onderhoud aan veekerende voorzieningen.

Bij herhaald vandalisme zijn de kosten voor de opdrachtgever.

Vraag 22:

Vraag 2 bij de eerste nota van inlichtingen geeft aan dat de taxatie van de runderen en paarden zal plaats vinden volgens een vast gesteld aantal uitgangspunten aan het begin en aan het einde van de overeenkomst. Hoe wordt omgegaan met wettelijke eisen/richtlijnen, welke zijn ontstaan gedurende de duur van de overeenkomst, en invloed hebben op de waarde van de runderen/paarden?

Reactie 22:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 2.

Nieuwe wetten en eisen worden meegenomen in de taxatie.

Het kan zijn dat dit invloed heeft op de hoogte van de taxatie, de waarde, aan het einde van de overeenkomst. Dat kan zowel ten gunste als ten nadele van opdrachtnemer zijn.

Vraag 23:

Onder de werkzaamheden behoort onder meer 'bijvoeren indien nodig'. In bijlage B staat: 'bijvoeren dient niet plaats te vinden dan wel zo lang mogelijk uitgesteld te worden'. Kunt u bevestigen dat het tijdstip en de mate van bijvoeren moet gebeuren op basis van de kennis van de opdrachtnemer en dat hierbij rekening moet worden gehouden met het maatschappelijk debat over het bijvoeren van in de natuur levende koeien en paarden en met de aanwezigheid van recreanten in de gebieden?

Reactie 23:

Ja, de opdrachtnemer regelt en beslist het bijvoeren, het bijvoeren dient echter wel te passen binnen de kaders zoals gesteld. Tevens dient het bijvoeren wel in overleg te gaan met de opdrachtgever. Er dient inderdaad rekening te worden gehouden met de publieke opinie en met de recreanten in het gebied. Voor de volledigheid wordt hier nog opgemerkt dat de opdrachtnemer aan de wet dient te voldoen en dat er een zorgplicht is voor de beheerdieren. Het op gewicht houden van de dieren ten behoeve van de productie van vlees is niet toegestaan.

Vraag 24:

Verschillende instanties houden zich momenteel bezig met de dioxine problematiek. De uitkomsten van de onderzoeken zijn van invloed op het draagvlak in de regio. Daarnaast is het bij de inschrijving van belang een zo objectief mogelijk beeld te hebben en de risico's en de kansen goed te kunnen vertalen in de inschrijfsom.

Bovenstaande is aanleiding de aanbestedende diensten te verzoeken de aanbesteding op te schorten tot medio 2021 waarbij nog steeds kan worden voldaan aan de doelstelling om per 1 januari 2022 te starten met de nieuwe opdrachtnemers.

Reactie 24:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. De aanbesteding wordt niet opgeschort. Dit is inderdaad een lastig probleem. Het is onduidelijk wanneer er wel zekerheid is over de geschiktheid van vlees voor consumptie. Het natuurbeheer dient echter wel door te gaan.

Het is goed om te vermelden dat verkoper van het vlees verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het vlees; dat ligt niet bij de terreineigenaar. Dat geldt ook voor deze opdracht.

Voorzover nu bekend wordt de risico beoordeling van NVWA medio zomer 2021 verwacht. De uitkomst is ongewis. Mogelijk dat dieren tot een bepaalde leeftijd niet als verdacht worden gezien. Mogelijk komen ook andere opties in beeld bijvoorbeeld door dieren voor de slacht een tijd lang uit het gebied te halen waardoor de dioxine waarden in het dier lager worden.

Begin 2021 wordt verwacht een norm voor paardenvlees. Deze zal minder streng zijn dan voor rundvlees.

Er moet dus inderdaad rekening gehouden worden met de uitkomst dat vlees van dieren die jaarrond in uiterwaarden leven niet meer vermarkt kan worden voor menselijke consumptie, of een deel daarvan, of dat hier extra kosten mee zijn gemoeid. Bij de waardebeoordeling van de kuddes wordt hier rekening mee gehouden.

Vraag 25:

Word de dierenarts aangewezen door staatsbosbeheer of kiest opdrachtnemer deze zelf?

Reactie 25:

De opdrachtnemer is vrij om zelf een dierenarts te kiezen, deze dierenarts dient echter wel affiniteit met natuurbeheer, procesnatuur en jaarrondbegrazing te hebben. Het veelvuldig voorschrijven van antibiotica is bijvoorbeeld niet de bedoeling.

Vraag 26:

Op dit moment is er nog veel onduidelijk over de implementatie van de nieuwe CAP-regeling (in Nederland bekend als GLB) vanaf 2022. Bovendien is er Europees nog veel weerstand tegen de nieuwe CAP aangezien deze niet in lijn is met de vergroeningsagenda van de EU. In hoeverre wordt er met de planning van aanbesteding gelijk opgelopen met implementatie hiervan, immers deze kan van invloed zijn op het prijspeil? Toekomstige gebiedsontwikkeling en met name natuurlijke successie is van invloed op de percelen die hiervoor in aanmerking komen. Hoe worden verwachte aanpassingen hierin verrekend? Gezien de doorloop tijd van maximaal 10 jaar is ook de CAP van 2027 van belang, hoe worden aanpassingen van deze CAP verrekend? Welke rol speelt de implementatie van GRAZE LIFE van de EU, welke volgens planning onderdeel van de CAP van 2027 moet gaan uitmaken in de op te stellen overeenkomsten?

Reactie 26:

Deze vraag over de toekomst van het landbouwbeleid is niet concreet te beantwoorden. Zowel opdrachtnemer als opdrachtgever hebben geen glazen bol en zullen moeten leren leven met de onzekerheden die er zijn. De uiterwaarden zijn een dynamisch systeem en de kans is inderdaad groot dat er zaken veranderen.

De uitvoering van het natuurbeheer en dus ook de planning van deze aanbesteding wordt niet afgestemd op (mogelijke) toekomstige beleidswijzigingen op het gebied van landbouwsubsidies. En ook indien het terrein verandert door beheer, successie (natuurlijke ontwikkeling) aanpassingen in of aan het terrein, of andere factoren vind er geen verrekening plaats.

Eenzijds is er dus een onzekere factor wat betreft het landbouwbeleid. En anderzijds is er de onzekere factor wat betreft het terrein. De opdrachtnemer dient flexibel om te kunnen gaan met toekomstige wijzigingen.

Vraag 27A:

~~Bij 2.3.1 punt 6 wordt genoemd aansprakelijkheid door runderen. Over aansprakelijkheid door paarden wordt niet gesproken. Hoe zit het met risico op met name beschadiging van auto's op openbare wegen? On is niet de wegbeheerder.~~

Reactie 27A:

In dit geval gaat het over alle gehouden dieren, dus zowel de runderen als de paarden.

Vraag 27B:

~~Bij 2.3.1 punt 6 wordt genoemd aansprakelijkheid door runderen. Over aansprakelijkheid door paarden wordt niet gesproken. Hoe zit het met risico op met name beschadiging van auto's op openbare wegen? Opdrachtnemer is niet de wegbeheerder.~~

Reactie 27B:

De kuddebeheerder is eigenaar van de dieren en vanuit dit oogpunt verantwoordelijk en aansprakelijk voor zijn dieren. De kuddebeheerder dient een verzekering af te sluiten tegen schade welke door de beehouders wordt veroorzaakt.

Vraag 28:

Hoe zit het bij schade door dieren wanneer de terreinbeheerder de bebording niet op orde heeft? Goede bebording is onderdeel van de risicoaansprakelijkheidsverzekering. Bij ontbreken juiste bebording zal de verzekering de claim doorleggen naar verantwoordelijke partij voor de bebording. Dit geldt ook voor verkeersbesluiten en bebording voor openbare wegen.

Reactie 28:

Opdrachtgever is geen bevoegd gezag ten aanzien van verkeersbesluiten en bebording van openbare wegen. Opdrachtgever houdt de bebording waarvoor zij verantwoordelijk is in orde. Zodra Opdrachtnemer een lacune in de bebording signaleert, dan legt Opdrachtnemer dit voor aan Opdrachtgever.

Vraag 29:

Bij 2.2 bij beheer punt b, onderhoud veeroosters. Onder welke voorwaarden geldt onderhoud veeroosters onder mechanisch beheer en niet als onderdeel van de opdracht, en welk onderhoud van veerooster gespecificeerd is wel onderdeel van het beheer?

Reactie 29:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. Opdrachtnemer voert inspectie, onderhoud en reparaties aan de veekerende voorzieningen inclusief veeroosters uit. Wat precies wel en niet in het onderhoud zit wordt in de inschrijvingsleidraad beschreven. Ziet u hiervoor ook de reactie op vraag nr. 21.

Vraag 30:

Welke begrazingsdichtheid is gewenst per perceel? Worden de winterweides, welke maar een deel van het seizoen beschikbaar zijn, meegenomen in het bepalen van de begrazingsdichtheid?

Reactie 30:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. Een vuistregel is 1 dier per 3 ha. Opdrachtgever bepaalt jaarlijks het aantal runderen en paarden in overleg met opdrachtnemer op basis van draagkracht van het gebied en de natuurdoelen.

Vraag 31:

Bij de percelen waarbij eigen raskeuze runderen mogelijk is, in hoeverre mag hierbij gebruik gemaakt worden van niet gespecificeerde en niet Nederlandse runderrassen?

Reactie 31:

De runderen en paarden hoeven niet van een bestaand ras te zijn. Bepalend zijn de eigenschappen en niet het stamboek. De rassen mogen (van oorsprong) uit het buitenland komen, zoals de Schotse Hooglander. De dieren moeten echter (bij voorkeur) wel aangepast te zijn aan het Nederlandse klimaat. Zie verder vraag 13.

Vraag 32:

Bijlage E, in hoeverre dient bij fokprogramma's grazers rekening gehouden te worden met bestaande stamboeken om per einde opdracht een vergelijkbare kudde terug te kunnen leveren? Met name bij Exmoors, koniks en mogelijk bij Rode Geuzen is dit van belang.

Reactie 32:

Het fokprogramma dient inzichtelijk te zijn voor opdrachtgever. Het doel is om een runderen en paarden te fokken die optimaal geschikt zijn voor natuurbeheer in deze uiterwaarden. Het in stand houden van een bepaald ras of selectie is dus geen doel. De opdrachtnemer dient niet een vergelijkbare, maar zo mogelijk een betere kudde aan het eind op te leveren. Het fokken en selecteren dient weloverwogen te zijn.

Vraag 33:

Als de gestelde beheerdoelen worden gehaald, mag de opdrachtnemer dan ook met 'inheemse' runderrassen de begrazing vormgeven. Bijvoorbeeld in samenwerking met lokale agrariërs. Op deze wijze kan de agrarische sector betrokken worden bij natuurbeheer en ontstaat er meer lokaal draagvlak.

Reactie 33:

Het terrein heeft geen agrarische functie, maar een natuurfunctie. De begrazing is er op gericht om de natuurdoelen te halen. Deze natuurfunctie is procesnatuur; de runderen dienen hierop afgestemd te zijn. Uitsluitend runderen die voldoen in de eisen die zijn gesteld in bijlage C komen daar voor in aanmerking. Of deze dieren van oorsprong inheems of uitheems zijn is niet relevant. Het is toegestaan om samen te werken met lokale agrariërs. Traditionele (Nederlandse) rassen als blaarkop, lakenvelder en MRIJ komen niet in aanmerking voor deze aanbesteding maar zijn vaak wel geschikt voor een ander type natuur, namelijk patroonnatuur. Zie ook vraag 13.

Vraag 34:

Staatsbosbeheer sluit een pacht- c.q. huurovereenkomst met de opdrachtnemer. Met welke pachtprizen dient rekening gehouden te worden?

Reactie 34:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. De af te sluiten pachtovereenkomsten betreffen geliberaliseerde pacht korter dan zes jaar (art. 7:397 lid 1 BW). Bij toepassing van die pachtvorm wordt de pachtprijs door verpachter bepaald. Het streven is om de pachtprijs laag te houden, pachtinkomsten zijn geen doel voor Staatsbosbeheer. Bij deze inschrijving is er sprake van een combinatie van pacht en inkoop op terreinen van Staatsbosbeheer en inkoop op terreinen van RWS.

Vraag 35:

Wordt er een pacht- c.q. huurovereenkomst aangegaan voor de volledige looptijd van de opdracht (10 jaar)? Wanneer dit niet het geval is, blijven dezelfde voorwaarden en pachtprizen dan ook van toepassing op een nieuwe overeenkomst?

Reactie 35:

Nee, er is sprake van geliberaliseerde pacht; een pachtovereenkomst geliberaliseerde pacht (art. 7:397 lid 1 BW) kan niet voor een langere periode dan 6 jaar worden afgesloten. Het eerste pachtcontract heeft een looptijd van maximaal 4 jaar. Indien de opdracht wordt verlengd, dan heeft het tweede pachtcontract een looptijd van maximaal 6 jaar. De gezamenlijke looptijd van deze opdracht inclusief verlenging is dus maximaal 10 jaar is. De voorwaarden in het tweede pachtcontract zijn gelijk aan de voorwaarden in het eerste pachtcontract; de pachtprijs kan worden geïndexeerd, zie ook vraag 5. Voor een huurcontract is dit vergelijkbaar.

Vraag 36:

Onderhoud afrastering. Is dit bijhouden van wat stuk gaat? Of ook delen vernieuwen na einde levensduur (8 jaar?) van afrastering? Wat zijn de voorwaarden voor de afrastering. Afstand tussen de palen, soort hout, etc? Hoeveel meter afrastering staat er nu in betreffende gebieden?

Reactie 36:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 21.

Vraag 37:

Wie is verantwoordelijk voor het onderhoud aan de opkomende houtige vegetatie? Komt hiervoor een nul-meting vegetatie i.v.m. snoeien en verwijderen bomen?

Reactie 37:

Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de houtige vegetatie die zich met begrazing conform opdracht toch ontwikkelt. Aanvullende werkzaamheden zoals mechanisch maaien zitten niet in deze opdracht. Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 18.

Vraag 38:

Wie is verantwoordelijk voor opruimen omgevallen bomen en afgebroken takken i.v.m. wegdrijven bij hoogwater? (van Rijkswaterstaat mag er niets drijven in de rivieren).

Reactie 38:

Opdrachtgever is verantwoordelijk, opdrachtnemer dient bijzonderheden zo spoedig mogelijk te melden. Deze werkzaamheden zitten niet in deze opdracht, echter als een boom bijvoorbeeld valt op het raster, dan dient de opdrachtnemer dit zo spoedig mogelijk (eventueel tijdelijk) te repareren. Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 18.

Vraag 39:

in de gendtse uiterwaarden licht een perceel glanshaverhooiland, kan de pachter dit perceel gebruiken om voedsel te winnen voor de winterdag?

Reactie 39:

Nee, het glanshaverhooiland is verpacht en de pachter van het glanshaverhooiland beschikt over het hooi.

Vraag 40:

wat zijn de gezondheid statussen van de dieren? met betrekking tot IBR/BVD/Lepto

Reactie 40:

De status van de dieren t.a.v. de aantastingen die u noemt is onbekend. De dieren zitten niet in een programma waarin de status wordt bijgehouden.

Vraag 41:

er ligt nog een locatie tussen de pannerdenseweg en de rijndijk. behoort dat ook bij de aanbesteding?

Reactie 41:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. Indien hier de Sterreschans bij Doornenburg wordt bedoeld, dan is het antwoord nee. De Sterreschans maakt geen onderdeel uit van deze aanbesteding.

Vraag 42:

Mogen er ook Herford runderen ingezet worden als natuurlijke kudde?

Reactie 42:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 13.

Vraag 43:

Is er toestemming nodig in kuddebeheer, afvoer runderen, sterilliseren, castreren?

Reactie 43:

De grote lijnen van het kuddebeheer worden door de opdrachtgever bepaald. Het beheer is conform bijlage B t/m. E. Het mandaat voor de uitvoering ligt bij de opdrachtnemer. De opdrachtnemer voert deze werkzaamheden uit op verzoek van de opdrachtgever.

Steriliseren, insemineren, en castreren past niet in de lijn van de opdracht en in principe wordt dat niet uitgevoerd. Bij uitzondering kan hier van af worden geweken. Dit zal altijd in overleg plaats vinden.

Ieder jaar zullen er dieren afgevoerd moeten worden. De aantallen worden in overleg bepaald. Voor het afvoeren van een specifiek dier is niet elke keer toestemming nodig, de wijze van afvoer wordt in overleg bepaald. Het is altijd mogelijk om zaken te overleggen.

Vraag 44:

Op het eigendom van Staatsbosbeheer wordt een geliberaliseerde pachtovereenkomst gesloten op basis van art. 7:397 lid 1 BW. Welke voorwaarden worden in deze pachtovereenkomst opgenomen en wat is de hoogte van de pachtprijs en/of pachtvergoeding?

Reactie 44:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. De voorwaarden zijn gericht op het beheer van procesnatuur met de daaruit voortkomende beperkingen, zoals geen bestrijdingsmiddelen, geen kunstmest, geen preventief antibiotica etc. Ziet u hiervoor ook de reactie op vragen nr.s 34 en 35.

Vraag 45:

Kunnen jullie meer inzicht geven in kosten en opbrengsten van (bestaande) kudde. Gespecificeerd naar runderen en paarden?

Reactie 45:

Inzicht in kosten en opbrengsten worden niet gegeven, dit wordt door middel van de aanbesteding overgelaten aan de markt.

Vraag 46:

Is er een handleiding voor de begrazingsdichtheid per gebied?

Reactie 46:

Nee, er is geen handleiding. De exacte benodigde aantallen worden elk jaar door opdrachtgever bepaald in gesprek met de kuddebeheerder op basis van natuurwaarde, terreinconditie en voedselaanbod. Zie ook vraag 30.

Vraag 47:

Hoe verloopt de communicatie bij incidenten? Bijvoorbeeld het bellen als vee losloopt. Moeten hiervoor borden met telefoonnummer bij de toegang tot het gebied worden geplaatst?

Reactie 47:

Opdrachtnemer meldt incidenten zo spoedig mogelijk bij opdrachtgever en indien nodig ook bij bevoegd gezag. Ja, bij de ingang plaatst de opdrachtgever een bord waarop het mobiele telefoonnummer van de kuddebeheerder staat. De kuddebeheerder, of diens vervanger, dient altijd bereikbaar te zijn.

Vraag 48:

Wie is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving bij bijvoorbeeld illegaal kamperen, zwervers, vandalisme etc.?

Reactie 48:

Het houden van toezicht en handhaving vanuit het oogpunt van handhaving op wet- en regelgeving is geen verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer maar van de betreffende bevoegd gezag. Opdrachtnemer wordt wel gevraagd, afhankelijk van de situatie, per ommevande melding te maken bij opdrachtgever en indien nodig bij bevoegd gezag van zaken welke volgens hem in strijd zijn met wet- en regelgeving.

11 (16/22)

Vraag 49:

Worden er voorlichtingspakketten verstrekt i.v.m. de voorlichtingen die de beheerders moeten gaan geven in het gebied?

Reactie 49:

Nee, er zijn geen voorlichtingspakketten beschikbaar. Voorlichting wordt geregeld in overleg met de boswachter-publiek van Staatsbosbeheer.

Vraag 50:

Wie heeft de eindregie, SBB of RWS? En wie is het directe aanspreekpersoon.

Reactie 50:

SBB is penvoerder en opdrachtgever van deze aan te besteden dienst. SBB voert de regie op de uitvoering van de opdracht door opdrachtnemer. SBB is daarmee ook het directe aanspreekpunt voor opdrachtnemer.

Vraag 51:

Waarom wil Rijkswaterstaat geen gebruiksrechten geven. Dit terwijl ze zelf wel landbouwgrond verpachten (biedboek.nl).

Reactie 51:

Het verschil zit hem in het type planologische bestemming die rust op de grond (landbouw of natuur).

Landbouwgronden worden op verzoek van Rijkswaterstaat door het Rijksvastgoedbedrijf verpacht. Rijkswaterstaat kan niet zelfstandig grond verpachten, deze privaatrechtelijke bevoegdheid ligt bij het Rijksvastgoedbedrijf. Wel kan Rijkswaterstaat aanvullende pachtvoorwaarden meegeven aan het Rijksvastgoedbedrijf indien deze voorwaarden voortvloeien uit de publieke taken van Rijkswaterstaat, zoals voorschriften uit hoofde van de vegetatielegger, en de Waterwet.

Natuurgronden worden niet door Rijkswaterstaat verpacht. Rijkswaterstaat heeft geen taak voor het natuurbeheer in het kader van Natuurbeheerplannen, deze taak is belegd bij de verschillende provincies. De Staat als eigenaar van natuurgronden is uitgesloten van SNL. De provinciale beheervorschriften voor natuuronderhoud kunnen door Rijkswaterstaat niet 1 op 1 worden doorgelegd in de pachtovereenkomsten van het Rijksvastgoedbedrijf.

Wel kan Rijkswaterstaat, de provinciale beheervorschriften als voorwaarden voor natuuronderhoud meegeven in het onderhavige gezamenlijke inkoopplan met Staatsbosbeheer.

Vraag 52:

Moet het vee wel of geen oormerken dragen? En vanaf welke leeftijd?

Reactie 52:

Zie de reactie op vraag nr. 3.

Vraag 53:

Wie is verantwoordelijk voor het opruimen van kadavers?

Reactie 53:

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het opruimen van de kadavers van runderen en paarden. Tenzij opdrachtgever anders besluit.

Vraag 54:

Wie is verantwoordelijk voor schade door predatie (de wolf en goudjakhals) en wie is verantwoordelijk voor het treffen van voorzieningen om deze soorten buiten de kudde te houden

Reactie 54:

Het streven (op termijn) is een zo natuurlijk mogelijk ecosysteem waarvan grote predatoren onderdeel uitmaken. Het treffen van voorzieningen om deze soorten buiten de natuurterreinen te houden is daarom niet toegestaan. Schade aan runderen en paarden door andere dieren is voor risico en rekening van de opdrachtnemer.

Vraag 55:

Is het mogelijk om voor de daadwerkelijke inschrijving een indicatie waarde van de paarden en de runderen te ontvangen? Wellicht is het voor eenieder handig om een waarderingstabel op te stellen naar diersoort, ras, leeftijd en sekse voor de periode van de overeenkomst.

Reactie 55:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 2.

Vraag 56:

De overname van het vee kan voor een inschrijver een groot risico zijn. Met name wanneer het vlees niet te vermarkten is. Kan de inkoopwaarde bij (aanvang van het beheer) niet een minimale ondergrens zijn bij de verkoopwaarde (voor na de beheerperiode)?

Reactie 56:

Ziet u hiervoor de reacties op vragen nr. 2 en 24.

Vraag 57:

Selectie eis is dat de inschrijver 24/7 op 1 telefoonnummer bereikbaar is. Moet dat ook 1 en dezelfde persoon zijn?

Reactie 57:

Neen, dat hoeft niet dezelfde persoon te zijn. Kern van de eis is dat er in geval van calamiteiten maar 1 telefoontje gepleegd hoeft te worden om direct de kuddebeheerder te bereiken zodat calamiteiten snel opgelost kunnen worden.

Vraag 58:

Er komt meer informatie over de kwaliteit van het vlees. Is die informatie beschikbaar voordat wordt ingeschreven? Wat kunnen de gevolgen zijn?

Reactie 58:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 24.

Vraag 59:

In de voorwaarden begrazingsbeheer wordt melding gemaakt van sterfte onder de dieren. Daaraan vooraf gaat meestal lijden en slechte conditie. De terreinen zijn toegankelijk voor publiek. Hoe wordt met kritische vragen uit het publiek omgegaan.

Reactie 59:

In bijlage B, onderdeel 3, wordt eerst verwezen naar een natuurlijke situatie zoals die in Nederland bij runderen en paarden niet meer voor komt. Het is een referentie, namelijk de natuurlijke situatie, zonder menselijk ingrijpen. Sterfte in de terreinen komt wel voor, maar is eerder uitzondering dan de regel. Voor de winter wordt het aantal dieren teruggebracht en de te verwijderen dieren worden gevangen en afgevoerd. Indien het vlees geschikt is voor menselijke consumptie, dan gaat een deel van de dieren over het algemeen naar de slacht. Dieren die in het terrein sterven dienen conform wet en regelgeving te worden afgevoerd.

Opdrachtgever vindt het niet wenselijk en het is wettelijk niet toegestaan om de dieren te laten lijden. De opdrachtnemer dient in het geval van een dreigende slechte conditie de dieren bij te voeren, of andere maatregelen te nemen om onnodig lijden te voorkomen. Kritische vragen van recreanten in het terrein dient de opdrachtnemer passend te beantwoorden.

Vraag 60:

Moet er een vergunning zijn in het kader van de wet Natuurbescherming?

Reactie 60:

Voor de activiteit jaarrondbegrazing in procesnatuur is geen vergunning nodig in het kader van de Wet Natuurbescherming.

Vraag 61A:

Zijn er mede inschrijvers die gebruik maken van externe subsidie bronnen (postcode loterij e.d.) ~~is dat~~ wel gelijkwaardig aan de start?

Reactie 61A:

Het is niet aan opdrachtgever om de financieringsbronnen van potentiële inschrijvers te beoordelen. En het is onbekend welke organisaties zich aanmelden voor deze opdracht.

Vraag 61B:

~~Zijn er mede inschrijvers die gebruik maken van externe subsidie bronnen (postcode loterij e.d.)~~ Is dat wel gelijkwaardig aan de start?

Reactie 61B:

Aangezien er veel verschillende soorten inschrijvers zijn met veel verschillende financieringsbronnen, is het niet aan Opdrachtgever om te beoordelen of inschrijvers gelijkwaardig zijn ten aanzien van de financieringsbronnen zolang deze niet onwettig (als in crimineel) van aard zijn. Opdrachtgever gaat er van uit dat alle potentiële geïnteresseerden en inschrijvers in wezen dezelfde kansen hebben.

Vraag 62:

Wordt de begroting voor het begrazingsbeheer vooraf bekend gemaakt?

Reactie 62:

Nee, een begroting wordt niet bekend gemaakt.

Vraag 63:

Wordt de uitslag van de aanbesteding aan de deelnemers bekend gemaakt?

Reactie 63:

Van zowel de selectiefase als van de inschrijvingsfase worden de uitslagen bekend gemaakt via Tendered, dit gebeurt conform de aanwijzingen hiertoe in de Aanbestedingswet 2012 gewijzigd 2016 en in de Gids Proportionaliteit.

11 (19/22)

Vraag 64:

Is er vrijstelling voor de fosfaatrechten?

Reactie 64:

Vrijstelling van fosfaatrechten is niet gekoppeld aan het beheer of het gebruik van de dieren maar aan het bedrijf dat het beheer uitvoert en eigenaar van de dieren is. Voor de regels omtrent fosfaatrechten kunt u terecht bij RVO. Ziet u hiervoor ook de reactie op vraag nr. 4.

Vraag 65:

Perceel 6 bestaat minimaal uit 4 niet aangesloten gebieden. In hoeverre moet er dan sprake zijn van 1 kudde?

Reactie 65:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. Waarschijnlijk blijft dit perceel bestaan uit meerdere niet aaneengesloten gebieden. Er zal dan geen sprake zijn van 1 kudde welke vrij tussen deze gebieden kan bewegen. Wel moet er sprake zijn van 1 kudde welke flexibel kan worden ingezet in deze gebieden. Mogelijk kunnen de gebieden in de toekomst aan elkaar worden gekoppeld. De kudde moet kunnen functioneren als één kudde beehouders.

Vraag 66:

Het gebied wordt de komende jaren doorkruist door de nieuwe A15. Komen er speciale voorzieningen?

Reactie 66:

Het aanlegproject waarin de nieuwe ligging van de A15 word gerealiseerd overlapt met de looptijd van de begrazingsopdracht. Welke raakvlakken er zijn en of er voorzieningen worden getroffen zal nog moeten blijken. Mogelijk dat een deel van het gebied tijdelijk uit de begrazing moet worden genomen omdat het in het werkgebied van het aanlegproject ligt. Omdat er een brug word gerealiseerd zal na aanleg de begrazing hoogstwaarschijnlijk weer hervat kunnen worden. Het perceel zal nader beschreven worden in de inschrijvingsleidraad.

Vraag 67:

Bij de uitstroom van gemaal Kandia is geen doorgang. Zijn daar plannen voor?

Reactie 67:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. Er zijn geen concrete plannen voor een permanente doorgang noordwaarts of oostwaarts. Wel is er wellicht de mogelijkheid van een incidentele doorgang over het verharde deel van de dijk. Vooralsnog moet er vanuit worden gegaan dat er geen permanente doorgang is.

Vraag 68:

In de strang bij de groene rivier zijn afspraken met de visclub. Zijn die afspraken bekend en lopen die door?

Reactie 68:

Het is niet duidelijk op welke afspraken wordt gedoeld. Bekende afspraken die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de begrazingsopdracht zullen benoemd worden in de gebiedsbeschrijving behorende bij de inschrijvingsleidraad. Bestaande overeenkomsten worden uitgediend. Na afloop van de overeenkomst wordt per geval bekeken of de desbetreffende overeenkomst wordt verlengd.

Vraag 69:

Hoeveel paarden en runderen zijn ter overname in de Loowaard?

Reactie 69:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. In de Loowaard lopen, verblijven momenteel, winterstand 2020/'21, 19 runderen Galloway en 20 paarden Konik.

Vraag 70:

Kan het zijn dat het begrazingsgebied in de Loowaard groter is dan het gebied wat in groen is aangegeven? (terrein Wienerberger?)

Reactie 70:

Ja, dat is momenteel het geval. Een opslagterrein van klei t.b.v, het bakken van stenen van 'Wienerberger' wordt momenteel mee begraasd. Eigenaar 'Wienerberger' verleent telkens voor alleen korte periodes, niet langer dan een jaar, toestemming voor begrazing. Staatsbosbeheer heeft hier geen zeggenschap in. Het is aan de winnende inschrijver om jaarlijks toestemming voor begrazing te vragen en te krijgen.

Vraag 71:

Zijn de hoogwater vluchtplaatsen voldoende voor rund en paard?

Reactie 71:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag.

Voor het perceel Groene rivier:

De grote grazers kunnen tijdelijk op de hoogwatervluchtplaatsen verblijven of verplaatst worden naar binnendijkse locaties. Dit is afhankelijk van de omstandigheden en het aanwezige vee.

Vraag 72:

Er wordt gesproken over overname dieren, over overname vrijwilligers wordt niet gesproken. Dit zijn veelal individuen verbonden met de dieren, het natuurbeheer en hiermee lokale ambassadeurs voor begrazers, terreinbeheerders en het werk. Hoe staan opdrachtgevers hierin?

Reactie 72:

De opdrachtnemer is zelf verantwoordelijk voor het werven, opleiden en eventueel overnemen van vrijwilligers. Opdrachtgever staat positief ten opzichte van vrijwilligers als het gaat om ondersteunende taken.

Vraag 73:

Worden de bermen naast de verharde weg die buiten het omheinde begrazingsgebied vallen ook bijgehouden d.m.v. maaien? Zo ja; door wie word dit bijgehouden?

Reactie 73:

Het maaien van bermen valt buiten deze opdracht. Of bermen daadwerkelijk worden gemaaid is per locatie verschillend.

Vraag 74:

Deze vraag bevat een aanmerkelijk bedrijfsbelang, hierop is gereageerd in een Nota van Inlichtingen op individuele basis.

Vraag 75:

Zijn inkomsten vanuit (natuur) subsidies op de te beheren terreinen voor de pachter of verpachter?

Reactie 75:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 1.

Vraag 76:

Waarom is de cursus beheer natuurgraslanden of de cursus natuurondernemer niveau 1 of niveau 2 geen harde eis in deze aanbesteding? Om natuurterreinen van Staatsbosbeheer te pachten is het verplicht deze cursus te doen. Massaal zijn pachters op cursus gemoeten. Deze cursus kostte 420,-. Waarom is basiskennis natuurbeheer voldoende en kunnen partijen zonder deze papiertjes zich ook inschrijven?

Reactie 76:

Voor het pachten van natuurgrasland is de cursus Inleiding beheer natuurgraslanden verplicht bij het sluiten van geliberaliseerde pacht korter dan zes jaar vanaf 1 januari 2022. Het betreft dus niet niveau 1 of 2 van de cursus Natuurondernemer. De opdrachtgever is van mening dat het niveau van de cursus Inleiding voldoende is en dat uiterlijk op 1 januari 2024 aan bedoelde eis moet zijn voldaan.

Vraag 77:

Is opdrachtnemer aansprakelijk voor schade aan bijvoorbeeld auto's, door paarden op een openbare weg in het gebied voor aanwonenden of kasteelbezoekers?

Wie is aansprakelijk voor schade aan auto's als de bebording in een gebied niet op orde is?

Reactie 77:

Ja, opdrachtnemer is verantwoordelijk en aansprakelijk voor de dieren en de schade die dieren aan bijvoorbeeld auto's aanrichten. De opdrachtnemer dient een verzekering af te sluiten die de schade dekt. Ziet u hiervoor ook de reactie op vragen nr.s 27 en 28.

Vraag 78:

Wat is de gewenste begrazingsdichtheid per gebied? De huidige begrazingsdichtheden en vegetatiehoogtes per gebied scheelden aanzienlijk.

Reactie 78:

Ziet u hiervoor de reactie op vragen nummers 30 en 46.

Vraag 79:

Oosterhout en Veur Lent.

Biedt de opdrachtgever een andere hoogwatervluchtplaats aan in de nabijheid als de huidige hoogwatervluchtplaats te beperkt is?

Zo ja; kunnen de dieren hier naar toe lopen of moeten ze gebracht worden met een vrachtwagen?

Reactie 79:

In de inschrijvingsleidraad is de volledige en bindende informatie opgenomen die nodig is om in te kunnen schrijven. Vooruitlopend hierop vindt u onderstaand een indicatief antwoord op uw vraag. Op dit moment is er in Oosterhout en Veur Lent helaas onvoldoende hoogwatervluchtplaats in het terrein aanwezig. Dit houdt in dat de dieren bij een te verwachten hoog water uit het gebied moeten worden verwijderd door de opdrachtnemer. De opdrachtnemer dient zelf een locatie te regelen en het transport te regelen.

Vraag 80:

In de loop van 2020 is duidelijk geworden dat er dioxine-verontreiniging is aangetroffen in runderen (en paarden) die jaarrond in de uiterwaarden van de Waal grazen. nVWA voert momenteel een onderzoek uit naar de verspreiding en mogelijke bronnen. Worst-case zou dit tot gevolg kunnen hebben dat geen vlees meer van dieren die (jaarrond) grazen in de uiterwaarden kan worden afgezet. Zolang niet duidelijk is hoe dat onderzoek uitpakt moet er mi rekening mee gehouden worden dat dit vlees niet (langer) afzetbaar is. Dat heeft consequenties voor de wijze van beheer (kuddesamenstelling) en voor het eventueel overnemen van bestaande kuddes (hoe dient de waarde bepaald te worden als de dieren mogelijk niet als vlees verwerkt kunnen worden). Hoe dienen we als inschrijver met deze onzekerheden om te gaan?

Reactie 80:

Ziet u hiervoor de reactie op vraag nr. 24.

===== / =====

Nota

Aan Boudewijn Revis
Van Klachtenmeldpunt aanbestedingen Staatsbosbeheer
Afschrift aan **10.2.e. Wob**

Onderwerp Uitkomst onderzoek klachtenmeldpunt inzake klacht Europese aanbesteding Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat

Kenmerk D21-3806

Datum 26-1-2021

Op maandag 28 december 2020 heeft Staatsbosbeheer per mailbericht een klacht ontvangen afkomstig van de **10.2.e. Wob** van **10.2.g. Wob**. Het bezwaar heeft betrekking op de door Staatsbosbeheer georganiseerde Europese aanbesteding Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat.

Conform de procedure "Klachtafhandeling bij aanbesteden" heeft het klachtenmeldpunt dit bezwaar geduid als zijnde een klacht. Deze is in behandeling genomen en er is een onderzoek ingesteld. De uitkomst van het onderzoek is hieronder weergegeven.

Samenvatting van de klacht

Op basis van de inhoud van het bericht kan de klacht als volgt worden omschreven; met de opgenomen verplichting van overname van bestaande kuddes, zoals opgenomen in de gepubliceerde selectieleidraad, wordt het uitgangspunt van vrije mededinging en gelijke kansen tenietgedaan. De **10.2.e. Wob** vraagt deze klacht serieus te nemen, de verplichte overname te heroverwegen en op een meer respectvolle manier van onderbouwing te voorzien.

Werkwijze

De klacht is in behandeling genomen door het klachtenmeldpunt bestaande uit:

- **10.2.e. Wob** teamleider Inkoop & contractmanagement;
- **10.2.e. Wob** jurist;
- **10.2.e. Wob** senior adviseur Inkoop.

Direct betrokkenen bij deze aanbesteding zijn gehoord over de gevolgde procedure en keuzes in relatie tot de klacht. Daarnaast zijn de aanbestedingsstukken en gevolgde procedures bestudeerd.

Behandeling klacht

De gevolgde procesgang, waaronder correspondentie, tussen betrokkenen is bekeken. Daarnaast is gekeken naar de opzet en uitgangspunten van de aanbesteding, evenals het juridisch kader en jurisprudentie.

Klachtoordeel

Het klachtenmeldpunt is van oordeel dat de klacht niet gegrond is.

Toelichting bevindingen

Het uitgangspunt bij het in de markt zetten van opdrachten door Staatsbosbeheer is vrije mededinging, ook bij onderhavige opdracht voor vegetatiebeheer. Daarop kan alleen in bepaalde

gevallen een uitzondering worden gemaakt die gemotiveerd moet worden. Klager betwist in feite dat er sprake is van een (geldige) uitzondering. Voor de beoordeling hiervan is van belang om onderscheid te maken tussen het 'voorwerp' van de opdracht (de inkoopbehoefte) en de verdere invulling van de opdracht hoe te realiseren dat dit ook verkregen wordt.

Inkoopbehoefte

Het staat een aanbestedende dienst vrij om zelf te bepalen waar behoefte aan is. In dit geval is deze behoefte omschreven in de diverse aanbestedingsstukken, waaronder de selectieleidraad en bijlagen. Een van de inkoopbehoeftes van Staatsbosbeheer is de inzet van beheerdieren die maximaal zijn toegerust om zich (verder) te ontwikkelen tot dieren die voldoen aan de gewenste eigenschappen. Deze ontwikkeling duurt langer dan de contractperiode inclusief verlengingen (10 jaar). Wanneer er bij contractwisseling (steeds) gestart wordt met nieuwe/andere dieren is het bereiken van het doel niet mogelijk en kan Staatsbosbeheer zijn inkoopbehoefte niet vervullen. Het is dan ook noodzakelijk om een kudde als basis te nemen die op dit moment het verst is in deze ontwikkeling en de benodigde eigenschappen bezit om zich ook na de contractperiode verder te ontwikkelen tot het einddoel. Om die reden is ook de verplichting opgenomen om de kudde bij het einde van het contract over te dragen aan een eventuele opvolgende opdrachtnemer.

Bij de inzet van een andere kudde zou Staatsbosbeheer verder af komen van zijn doel en/of dit doel in zijn geheel nooit kunnen bereiken. Het is daarom in zijn algemeenheid geoorloofd om een eis te stellen dat bij de invulling van de opdracht (verplicht) gebruik gemaakt moet worden van de kudde waarmee Staatsbosbeheer het dichtst bij zijn doel komt en dit het snelst kan verwezenlijken.

Proportionaliteit

Staatsbosbeheer heeft er bewust voor gekozen om het begrazingsbeheer in concurrentie aan te bieden. Klager heeft daarmee de mogelijkheid om (ook zonder inzet van een eigen kudde) de gevraagde diensten uit te voeren en hiermee omzet te behalen. Daarnaast is de eis van overname van de kudde aan het begin van de beoogde contractperiode alleen gesteld bij percelen waar op dit moment al een kudde wordt ingezet die noodzakelijk is om de voor die percelen bepaalde doelen te kunnen realiseren. Het geldt dus niet voor alle percelen. Verder is het risico voor een inschrijver i.v.m. de verplichting tot overname beperkt doordat de inschrijver bij toekomstige opvolgende opdrachten verzekerd is van verkoop van de kudde (tegen de dan geldende marktwaarde). Om deze drie redenen is de mededinging niet (onnodig) beperkt. Daarnaast zullen er in de toekomst nog tal van andere opdrachten, al dan niet van Staatsbosbeheer, voor begrazing langskomen die wellicht wel geschikt zijn voor uitvoering met de kudde van klager.

Ook al staat het Staatsbosbeheer vrij zelf zijn inkoopbehoefte te bepalen (zie hierboven), de keuzes die hierin gemaakt worden moeten wel in verhouding staan tot eventuele (aangeboden) alternatieven. Wanneer er maar een minimaal verschil zit tussen de startpositie en ontwikkelmogelijkheden van de beoogde kudde en een alternatieve kudde, zou het niet proportioneel zijn de eis van verplichte overname te stellen.

Een dergelijke afweging is per (sub)onderwerp gemaakt. De optelsom van deze keuzes maakt dat de keuze om de bestaande kudde in de Gendtse Waard blijvend in te zetten proportioneel is en noodzakelijk om het uiteindelijke doel te kunnen verwezenlijken. Onderstaande dient daarbij als toelichting.

Verskillende typen natuur

In Nederland bestaan verschillende soorten natuur. Het is mogelijk om de natuur in twee groepen op te delen. De natuur die volgens een specifiek methode wordt beheerd, bijvoorbeeld een kruidenrijk grasland wordt 'patroonnatuur' genoemd. Het eindbeeld staat beschreven en hier wordt door middel van gericht beheer (in dit geval maaien, afvoeren en nabeweidning) naar toegewerkt. Runderrassen

zoals rustig vleesvee, oud-Hollands melkvee of dubbeldoel rassen runderen zijn hier in het algemeen zeer geschikt voor.

Aan de andere kant van het spectrum staat de natuur die zich zelf mag ontwikkelen, hierbij gaat het niet uitsluitend om het resultaat, maar ook om de spontane ontwikkeling. Deze vorm van natuur wordt 'procesnatuur' genoemd. De begrazing met (half-)wilde paarden en runderen speelt in deze natuur een sleutelrol. De runderen en paarden zorgen voor een mozaïek van vegetatietypen en faciliteren natuurlijke processen, zoals de distributie van zaden en het creëren van stierenkuilen waarin talloze insecten zich voortplanten. Dit type natuur vraagt om runderen (en paarden) die enerzijds specifiek zijn aangepast aan het hele jaar buiten zijn en anderzijds qua uiterlijk en gedrag de gewenste eigenschappen hebben.

Huidige situatie

De afgelopen 30 jaar is er veel ervaring opgedaan met begrazing in procesnatuur langs de rivieren. Met runderen is ervaring opgedaan met Galloways en Schotse Hooglanders, met beide rassen is tientallen jaren gericht gefokt en geselecteerd op de gewenste eigenschappen. Daarnaast zijn er nieuwe rassen ontstaan, die specifiek gefokt zijn voor jaarrondbegrazing in procesnatuur, langs de rivieren is dat sinds 1997 de Rode Geus. De afgelopen 20-30 jaar is de kwaliteit van de dieren voor een leven in de natuur dus aanzienlijk verbeterd.

De huidige grote grazers voldoen voor het natuurbeheer dan ook in grote lijnen, maar ondanks de 20/30 jaar doorontwikkeling, nog niet op alle onderdelen. De onderdelen die nog kunnen worden verbeterd zijn o.a.: wijkgedrag t.o.v. mensen, runderen met hoorns, geen vroegrijpheid bij runderen, natuurlijke kleur.

Rol van de runderen

Bij runderen is het einddoel een rund dat duurzaam in de Nederlandse riviernatuur kan leven. Maar dan wel aangepast aan de wensen van deze tijd. Een dier dat er uiterlijk wild uit ziet, niet agressief is naar mensen en past in het Nederlandse klimaat. Het gaat om een dier dat vanuit ecologisch opzicht het oerrund kan vervangen.

Hierbij is het dier niet alleen functioneel, maar ziet het dier er tevens wild en natuurlijk uit. Het is een dier met hoorns; de hoorns hebben niet uitsluitend esthetische waarde, maar zijn ook functioneel. De hoorns zijn "de handen" van het rund en deze worden gebruikt om kuilen te graven en jonge bomen om te buigen, zodat deze opgegeten kunnen worden. Dit voorkomt het dichtgroeien van het terrein en zorgt er voor dat de diversiteit behouden blijft. Iets vergelijkbaars geldt bijvoorbeeld voor de dauwbraam. Een teveel hiervan is niet wenselijk, het ene ras, zoals de Rode Geus eet deze planten wel op, terwijl een ander runderras deze plant niet eet. De dieren hebben hoorns, staan hoog op de poten, zodat de uiers niet ontstoken raken, zijn actief in zowel de winter als in de zomer en schuw voor mensen. De Rode Geuzen hebben dus voor procesnatuur op meerdere punten een duidelijke meerwaarde ten opzichte van andere rassen voor natuurbeheer.

Daarnaast hebben populaties grazers die al vele jaren in de natuur langs de rivier leven grote kennis van de planten die er groeien. Het is als het ware een groots restaurant met honderden planten waarvan de grazers weten welke eetbaar zijn en welke niet. En de natuur is een apotheek, hebben de grazers bijvoorbeeld last van wormen dan eten ze sneller boerenwormkruid of kraailook dan hun familieleden die nog nooit met deze planten te maken hebben gehad. Deze plantenkennis is bij de huidige kudde al langer in ontwikkeling dan bij eventuele alternatieve kuddes.

Ecologische meerwaarde

Uit onderzoek blijkt dat de grote grazers die in een sociaal kuddeverband leven een positief effect hebben op de biodiversiteit en de ecologische waarde van een natuurterrein. Voor procesnatuur

hebben beheerdieren die specifiek gefokt zijn voor dit doel meer toegevoegde waarde en verhogen zij de natuurwaarde meer dan beheerdieren die (mede) gefokt zijn om hun geschiktheid voor vleesconsumptie.

Kwaliteit en lange termijn

De reden om de bestaande dieren in het terrein te willen handhaven heeft dus te maken met de kwaliteit van deze dieren. Het fokken en selecteren van dieren is een proces van vele tientallen jaren en het is voor Staatsbosbeheer belangrijk om naar het einddoel toe te werken met het best mogelijke uitgangsmateriaal. Dit zijn de dieren die nu in het terrein lopen. Staatsbosbeheer wil daarom de kwaliteit van de bestaande dieren (paarden en runderen) in de aanwezige procesnatuur gebruiken als startpunt voor deze aanbesteding. Deze bestaande dieren kunnen vervolgens verder worden doorontwikkeld naar het ideaalbeeld. Omdat het perceel Bemmelsewaard, Gendtsewaard en Klompenwaard één beheergebied wordt, heeft Staatsbosbeheer er voor gekozen om hiervoor één kudde paarden en runderen in te zetten.

De dieren die klager zou willen inzetten voor de opdracht (perceel Bemmelsewaard, Gendtsewaard en Klompenwaard) hebben het proces van fokken en selecteren duidelijk minder lang doorgemaakt dan de bestaande kudde, waarbij er door klager ook belang is gehecht aan de afzetmogelijkheden voor vleesconsumptie, waarbij er keuzes gemaakt moeten worden die niet altijd de meest optimale zijn om (zo snel mogelijk) te komen tot een op procesnatuur gericht ras. Het is wel mogelijk om met deze (nieuwe) dieren weer opnieuw dit proces van de-domesticatie etc. in te gaan, maar aangezien dit veel tijd vergt zou Staatsbosbeheer jaren teruggeworpen worden in de gewenste ontwikkeling van procesnatuur, als deze al behaald kan worden met dit andere ras.

Gebiedskennis

Naast de geschiktheid als ras en de kennis die de dieren hebben ontwikkeld van planten die aanwezig zijn in Nederlandse riviernatuur, vormt ook de concrete gebiedskennis van de dieren (kudde) een extra meerwaarde om deze kudde als uitgangspunt te nemen voor uitvoering van het vegetatiebeheer. De kuddes runderen en paarden leren een gebied kennen en ze geven die kennis door aan hun nageslacht. Dat komt van pas bij hoog water, wanneer de dieren zelf de droge delen weten te vinden. Ook dieren die nooit eerder een hoogwater hebben meegemaakt blijken het gebied te kennen. In strenge, lange winters weten dieren met gebiedskennis feilloos waar voedsel en beschutting te vinden zijn. De dieren weten welke planten ze wel en niet kunnen eten in een bepaald gebied, en zelfs in welk seizoen. Ook op dit punt is sprake van leergedrag. Zo weten dieren in de Gelderse Poort nu dat Perzische berenklaauw in het voorjaar prima eetbaar is, iets dat ze pas na tien jaar ontdekten. Al deze kennis van de kudde is gebiedsspecifiek al naar gelang de geomorfologie, landschapsstructuur en flora. Het is weliswaar mogelijk dat een nieuwe kudde deze kennis ook weer op zal doen, maar ook hierbij geldt dat dit zou betekenen dat Staatsbosbeheer (voor wat betreft de Gendtsewaard) jaren wordt teruggeworpen in de tijd.

Contact met klager

In het contact tussen Staatsbosbeheer en klager is door Staatsbosbeheer steeds aangegeven dat er voor het verstrekken van opdrachten voor vegetatiebeheer een (Europese) aanbestedingsprocedure gevolgd zou worden. Het bestaan van verdere toezeggingen over de inhoud daarvan is ons niet gebleken. Het staat Staatsbosbeheer als aanbestedende dienst vrij om zelf zijn behoefte en te bereiken doelen te bepalen en ook het moment te kiezen waarop de voorwaarden van de aanbesteding bekend worden gemaakt. Van Staatsbosbeheer kan niet gevraagd worden alle voorwaarden van toekomstige opdrachten nu al opgesteld te hebben, laat staan bekend te maken. Pas als er echt een aanbesteding in beeld komt, gaat men hiermee aan de slag. Klager is juist in een zo vroeg mogelijk stadium daarvan in kennis gesteld (februari 2020). Dat klager in het verleden een kudde heeft ontwikkeld met het oog op begrazing in gebieden van Staatsbosbeheer, is een gegeven dat voor eigen rekening en risico komt.

Advies

Het klachtenmeldpunt adviseert om de verplichting tot overname van de aanwezige kuddes te handhaven.

Het klachtenmeldpunt verzoekt u bij de verdere besluitvorming over de opdrachtverlening voor genoemde opdracht rekening te houden met bovenstaand klachtoordeel.

Het klachtenmeldpunt,

10.2.e. Wob

Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van uw verzoek tot deelneming aan de aanbesteding 'Begrazing procesnatuur Rivierenland Staatsbosbeheer & Rijkswaterstaat' deel ik u mede dat uw onderneming is geselecteerd en aan de gestelde eisen voldoet met mogelijk wel het voorbehoud ten aanzien van de inzet van andere bedrijven bij uitvoering van de opdracht(-en). Die inzet van andere bedrijven betreft iedere denkbare vorm van inzet. In de Inschrijvingsleidraad neemt de aanbestedende dienst de eis op dat een inschrijver op niet meer dan drie percelen actief, werkzaam, mag zijn, ook niet via een hoofd/onderaannemer-constructie, via combinatievorming of hoe dan ook. De aanbestedende dienst behoudt zich dus het recht voor om naderhand de beoordeling van de geschiktheid van onderaannemers, daarop toe te snijden. U ontvangt waarschijnlijk in mei/juni een uitnodiging tot inschrijving met aanvullende informatie over deze aanbesteding. Uw onderneming is geselecteerd voor de percelen zoals boven dit bericht aangegeven.

Hoogachtend,

10.2.e. Wob

Staatsbosbeheer

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van uw verzoek tot deelneming aan onderstaande aanbesteding, moet ik u mededelen dat uw onderneming niet is geselecteerd voor deelname. De redenen hiervoor zijn als volgt:

- U heeft bij Eis 1 geen Uniform Europees Aanbestedingsdocument bijgevoegd;
- U heeft Eis 2 met 'nee' beantwoord. Ook heeft u bij Eis 2 niet een rechtsgeldig ondertekende bijlage F bij uw aanmelding bijgevoegd waarmee u aan had moeten geven akkoord te gaan met de eisen:
 - A. Inschrijver onderschrijft nut en noodzaak van alle aspecten van de procesnatuur zoals Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en provincie Gelderland dat voor ogen hebben.
 - B. Inschrijver is bereid aanwezige kudde / dieren in dit Perceel over te nemen
 - C. Inschrijver is bereid kudde / dieren in dit Perceel over te dragen bij einde overeenkomst, tenzij er goede argumenten zijn om hiervan af te wijken.
 - D. Inschrijver is op één telefoonnummer 24 uur per dag 7 dagen per week bereikbaar
 - E. De maximale reactietijden bij calamiteiten zijn als volgt: ziek dier: 24 uur Uitbraak dier: 30 minuten Ongeval dier: 30 minuten Ongeval recreant: 30 minuten
- U heeft geen documenten/referenties bijgevoegd waarmee u aan toont aan de volgende vier selectiecriteria te voldoen:
 - U heeft meerjarige ervaring in het verzorgen en beheren van runderen en paarden.
 - U heeft meerjarige ervaring met natuurbegrazing bij voorkeur in de uiterwaarden.
 - U heeft kennis van natuurbeheer bij voorkeur gericht op procesnatuur.
 - U heeft kennis van en/of meerjarige ervaring met fokprogramma's voor runderen en paarden.

Derhalve wordt uw Aanmelding terzijde gelegd. U kunt binnen 20 kalenderdagen in rechte op komen tegen dit besluit door het aanhangig maken van een procedure in kort geding bij de Rechtbank Den Haag. De genoemde termijn is een vervaltermijn. Dat wil zeggen dat indien u niet binnen 20 kalenderdagen na verzending van de mededeling van de beslissing (14 april 2021) daadwerkelijk een kort geding aanhangig heeft gemaakt, u in kort geding geen bezwaar meer kan maken met betrekking tot die beslissing. Teneinde te voorkomen dat een uitgebrachte dagvaarding de Aanbestedende dienst niet tijdig bereikt, wordt de Gegadigde verzocht zo spoedig mogelijk een afschrift van de dagvaarding te mailen naar: sbbinkoop@staatsbosbeheer.nl.

Ik dank u voor de getoonde interesse.

Hoogachtend,

10.2.e. Wob

Staatsbosbeheer